UNDERDÅNIGT BETÄNKANDE

AFGIFVET AF

DEN AF KUNGL. MAJ:T DEN 3 OKTOBER 1902
TILLSATTA KOMMITTÉ

RÖRANDE

REGLERING AF STATENS ÄMBETSVERKS OCH MYNDIGHETERS LÖNEFÖRHÅLLANDEN M. M.

XXVIII.

REGLERING AF LÖNEFÖRHÅLLANDEN M. M.

BETRÄFFANDE

VÄG- OCH VATTENBYGGNADSSTYRELSEN.

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1911
[082205]

INNEHÅLL.

Sid.

Underdånig skrifvelse till Konungen . . . . . I—II.

Betänkande och förslag.

Historisk öfversikt . . . . . 1.

Nuvarande organisation och ämbetsverksamhet . . . . . 53.

Till kommittén öfverlämnade handlingar . . . . . 65.

Infordrade uppgifter från distriktschefer och distriktsingenjörer . . 91

Kommitténs förslag . . . . . 100.

Organisation och aflöningsförmåner m. m. . . . . . » .

I. *Styrelsen* . . . . . » .

Organisation och personal . . . . . » .

Aflöningsförmåner . . . . . 110.

Utsträckt arbetstid . . . . . 118.

Anslag till vikariatsersättning, arfvoden åt e. o. tjänstemän, m. m. . . . . » .

Öfverlämnande åt chefen att direkt handlägga vissa ärenden 121.

Sättet för ärendens afgörande vid chefens tillfälliga frånvaro » .

Anmärkningsarfvode . . . . . 122.

Kommissionären hos styrelsen . . . . . 123.

Vaktmästarnas åligganden . . . . . 124.

II. *De under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ställda distriktstjänstemännen* . . . . . 126.

Aflöningsvillkor . . . . . 132.

Sid.

Stat, kostnadsberäkning m. m. . . . . . 142.

Stat . . . . . » .

Kostnadsberäkning . . . . . 143.

Öfvergångsförhållanden . . . . . » .

Inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel . . . . . 145.

Särskilda meningar:

af herr Björklund . . . . . 148.

» » Carl Persson . . . . . 151.

» » Ekdahl . . . . . 153.

Till KONUNGEN.

Den kommitté, åt hvilken Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 uppdragit att afgifva underdånigt utlåtande och förslag rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m., får härmed

i underdånighet öfverlämna delen XXVIII af kommitténs betänkanden. innefattande förslag i nämnda hänseende beträffande väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Den 6 december 1907 förordnade Kungl. Maj:t byrådirektören i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen P. H. Hedenblad att under den tid detta ämbetsverk utgjorde föremål för kommitténs behandling vara ledamot af kommittén. Sedan emellertid byrådirektören Hedenblad, efter att hafva afgått från sin tjänst i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, anhållit om befrielse från förenämnda förordnande, fann Eders Kungl. Maj:t den 12 september 1910 godt entlediga Hedenblad från berörda uppdrag samt förordnade undertecknad Ekdahl att under ifrågavarande tid vara ledamot af kommittén.

Till kommitténs protokoll afgifna särskilda meningar i förevarande ärende finnas återgifna i ett vid betänkandet fogadt protokollsutdrag.

Stockholm den 4 februari 1911.

Underdånigst
F. H. SCHLYTERN.

Olof Björklund. Th. af Callerholm. O. Z. Ekdahl.
Philip Klingspor. Carl Persson. Richard Vide.

Elis Sidenbladh.

Väg- och vattenbyggnads-
styrelsen.

Historisk öfversikt.

År 1819 inrättades den s. k. strömrensningskommittén, med uppgift att genom verkställande af strömrensningar och öppnande af lättade transporter befrämja en ökad framalstring och afsättning af landtmannavaror.

Sedan denna kommitté upphört med år 1827, öfverlämnades alla under dess ledning ställda arbeten till storamiralsämbetets tredje afdelning. Detta ämbete upphäfdes år 1840, hvarefter genom kungl. brefvet den 6 augusti 1841 tills vidare förordnades en särskild förvaltning, benämnd styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, att under chefens för civildepartementet lydnad och inseende handlägga ärenden, som anginge kanal- och hamnbyggnader, älfrensningar, vägbyggnader, utdikningar och sjösänkningar m. m. För denna styrelse utfärdades instruktion samma dag.

Då 1874 års löneregleringskommitté den 19 maj 1879 afgaf sitt betänkande angående styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, det sista af nämnda kommittés betänkanden, utgjordes denna styrelses personal, enligt förenämnda instruktion och särskilda kungl. bref, af följande befattningshafvare, nämligen:

en öfverdirektör såsom chef,
en byråchef för de tekniska ärendena,
en kamrerare för kameral- och kansligöromålen,
två tekniska biträden med benämning förste och andre adjutant,
en registrator,
en kanslist samt
en vaktmästare.

Därjämte voro i landsorten anställda fem under styrelsen lydande distriktschefer, en för hvartdera af fem väg- och vattenbyggnadsdistrikt, samt sex distriktsadjutanter, af hvilka två tillhörde norra distriktet.

* *
*

1874 års löneregleringskommittés betänkande.

Såsom redan antydts, blef styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, då den inrättades, förordnad endast tills vidare. Dess stat fastställdes för hvarje statsregleringsperiod.

1874 års löneregleringskommitté hemställde på anförda skäl, att styrelsen måtte uppföras på ordinarie stat under benämning väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Kommitterade framhöllo, att styrelsens åligganden vore af dels teknisk och dels administrativ natur. Alla där förekommande ärenden kunde dock ej hänföras uteslutande till det ena eller andra slaget. Flertalet ärenden innebure frågor af båda slagen och erfordrade således, för bearbetning och afgörande, handläggning af å ena sidan tekniskt bildade och å andra sidan i administrativa måls behandling förfarna tjänstemän. Såväl det ena som andra elementet syntes kommitterade böra erhålla sin målsman inom ämbetsverket genom dess särskiljande i en teknisk och en administrativ afdelning.

I afseende å den dåvarande organisationen ansågo sig kommitterade icke hafva anledning att föreslå några hufvudsakliga förändringar. Med hänsyn emellertid till göromålens ringare omfattning inom denna styrelse, i förhållande till åtskilliga andra ämbetsverk, syntes det kommitterade ej nödigt att för handläggning och föredragning af de till den tekniska afdelningen hörande ärendena äga en person med den ämbetsställning, som tillkomme byråchefer i de större ämbetsverken, utan borde i stället för byråchefen anställas en tjänsteman i lägre grad med enahanda åligganden, som tillkomme den dåvarande byråchefen. Denne tjänsteman borde benämnas förste ingenjör, genom hvilken benämning arten af hans verksamhet blefve antydd.

Med fästadt afseende på de göromål, som ålåge andre föredraganden hos styrelsen, ansågo kommitterade denne vara att betrakta ej mindre såsom

sekreterare och kamrerare, än äfven såsom bokhållare och kassör samt revisor. Kansli- och kameralärendenas ringa antal och i allmänhet enkla beskaffenhet gjorde det visserligen möjligt för en person att medhinna alla dessa olikartade göromål, men det oaktadt syntes viktiga skäl tala för revisionsbestyrets skiljande från denna tjänst. Komme vidare kassörsgöromålen att, på sätt kommitterade föresloge, förenklas, blefve kamreraren i tillfälle att använda en del af sin tid för andra angelägna arbeten inom styrelsen.

Då denna styrelse vore ett tekniskt ämbetsverk, syntes det kommitterade uppenbart, att chefen för detsamma företrädesvis måste vara en i såväl teoretiskt som praktiskt hänseende tekniskt bildad person; likaså hans närmaste man på den tekniska afdelningen. Dessa egenskaper uteslöte visserligen icke med nödvändighet den för ärendenas administrativa behandling erforderliga vana och förmåga, men med fog kunde icke alltid påräknas att till nyssnämnda platser erhålla personer, förenande teknisk bildning i erforderligt mått med nämnda administrativa egenskaper. Af behofvet syntes därför påkalladt, att verkets chef och förste ingenjör fortfarande ägde tillgång inom verket på administrativt biträde. Den i sådant hänseende anställde tjänsteman borde äga förmåga att med ledning af de tekniska utredningar och upplysningar, som lämnades af vederbörande, uppsätta de utlåtanden och skrifvelser i tekniska ärenden af större vikt, hvilka icke medhunnes af chefen eller förste ingenjören. Behofvet i detta afseende borde, enligt kommitterades åsikt, lämpligast kunna fyllas af kamreraren, som redan utöfvade sekreterarbefattning i fråga om kansli- och kameralärendena.

Vid ärendens handläggning hos styrelsen gjorde sig, såsom kommitterade vidare anförde, esomoftast kännbart behofvet af en person med juridiska insikter för bedömande af vissa föreslagna arbetens inverkan på tredje persons rätt, för arbetskontrakts och säkerhetsförbindelsers uppgörande, granskning och bevakning m. m. Det vore därför obestridligen af stor vikt, att styrelsen inom sig ägde en person med juridisk bildning för att vid förefallande behof kunna fungera såsom styrelsens ombudsman. Denna befattning syntes kunna utan svårighet medhinnas af föredraganden för de administrativa ärendena, som följaktligen borde vara en juridiskt bildad

tjänsteman. Med hänsyn till beskaffenheten af de göromål, som sålunda skulle åligga honom, syntes han böra i staten upptagas såsom sekreterare och kamrerare, tillika ombudsman.

Hvad personalen i öfrigt beträffade, föreslogo kommitterade, att den dåvarande förste adjutanten skulle bibehållas men med hänsyn till honom åliggande göromål benämnas andre ingenjör. Den andre adjutanten däremot, hvars göromål till en del vore sådana, som inom andra ämbetsverk tillkomme registratorn, och i öfrigt lämpligen kunde uppdragas åt en extra ordinarie tjänsteman på den tekniska afdelningen, syntes kunna indragas.

Registratorn ansågs böra kunna medhinna, förutom sina dåvarande göromål och en del af andre adjutantens, äfven revisionen af inkommande räkenskaper, som dittills ålegat kamreraren.

Kanslistbefattningen föreslogs till indragning. De med densamma förenade göromålen ansågos nämligen icke vara af beskaffenhet att kräfva anställandet af en ordinarie tjänsteman.

Styrelsens behof af vaktbetjäning syntes fortfarande vara tillgodosedt med en vaktmästare.

Enär, såsom kommitterade erinrade, styrelsens för allmänna väg- och vattenbyggnader organer i orterna, cheferna och adjutanterna i de fem väg- och vattenbyggnadsdistrikten, vore, ehuru icke egentligen tillhörande själfva styrelsen, uppförda på dess stat, hade kommitterade ansett sig pliktiga att i sitt förslag meddela yttrande äfven om nämnda tjänstemän.

I detta hänseende hemställdes, bland annat, att norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet måtte delas i två, så att distriktens antal blefve sex, hvartdera med en chef och ett extra ingenjörsbiträde.

Kommitterade erinrade vidare, hurusom styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader visserligen hade till åliggande att handlägga ärenden rörande anläggning af vatten- och landtkommunikationer i allmänhet, men att därifrån dock undantagits högsta ledningen af nybyggnadsarbeten vid statens stambanor och hvad därmed hade gemenskap. Detta hade uppdragits åt en särskild, tills vidare förordnad förvaltning, enligt kungl. brefvet den 30 december 1862 benämnd styrelsen öfver statens järnvägsbyggnader.

De med stambanesystemets fullbordande förenade göromål hade varit af den omfattning, att inrättandet af en särskild, för dessa arbeten uteslutande afsedd förvaltning varit nödvändig, och behofvet däraf förefanns jämväl för det dåvarande. Kommitterade ansågo emellertid kunna med säkerhet antagas, att rikets stambanor blefve i den närmaste framtiden fullbordade. Vid denna tidpunkt skulle då sistnämnda styrelses egentliga åligganden upphöra och densamma möjligen blifva öfverflödig.

Tänkbart och antagligt vore visserligen, att äfven därefter järnvägsanläggningar kunde ifrågakomma för statens räkning, men dessa skulle då antagligen blifva af så ringa omfattning, att en särskild förvaltning för ledningen af dithörande arbeten icke syntes blifva erforderlig. Detta åliggande skulle i sådana fall kunna och böra öfvertagas af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, därest verket då försåges med möjligen erforderlig tillökning i arbetskrafter.

Beträffande beloppen af de aflöningsförmåner, som borde tillkomma väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tjänstepersonal, anförde kommitterade, hurusom de till styrelsens handläggning hörande ärenden, äfven om de icke vore till antalet jämförliga med dem, som tillhörde flera andra ämbetsverk, dock i allmänhet vore af synnerlig vikt för det allmänna. Nödvändigheten däraf, att styrelsens maktpåliggande verksamhet utöfvades af personer med tillräcklig sakkunskap, kunde därför ej nog framhållas.

För utöfvande af öfverdirektörsbefattningen erfordrades såväl administrativ förmåga som ock grundliga teoretiska och praktiska insikter i ingenjörsyrket. En person med dessa egenskaper kunde med all säkerhet, om han ville ägna sin tid åt enskild verksamhet, påräkna att blifva flitigt anlitad vid förekommande ingenjörsarbeten och därigenom förvärfva sig, i förhållande till statens tjänare, jämförelsevis stora inkomster.

En aflöning till motsvarande belopp kunde dock staten ej rimligen erbjuda och behöfde det ej heller med hänsyn till de fördelar i öfrigt, som staten, utöfver de bestämda årliga lönerna, tillförsäkrade sina tjänare. Å andra sidan måste emellertid staten i fråga om befattningar, som hos innehafvarna kräfde egenskaper, användbara för och eftersökta af den enskilda företagsamheten, tillse, att aflöningsförmånerna bestämdes till sådana belopp, att

personer med verklig och framstående duglighet kunde finna med sin fördel förenligt att för dem afstå de med den enskilda verksamheten förenade större, om än mera tillfälliga fördelarna.

Kommitterade ansågo fördenskull 7,500 kronor, fördelade i 5,000 kronor lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, vara det lägsta belopp, för hvilket en skicklig chef för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kunde med någon säkerhet vara att påräkna.

Hvad tjänstemännen på styrelsens tekniska afdelning anginge, motsvarade, enligt kommitterades mening, deras tjänstebefattningar närmast resp. andra och första gradens tjänster i de då nyreglerade ämbetsverken, men med hänsyn till den tekniska duglighet, som ifrågavarande befattningar förutsatte hos innehafvarna, gällde jämväl i fråga om dem och deras utsikter till förvärf på enskild väg hvad af kommitterade i detta afseende blifvit anfördt angående öfverdirektören.

Kommitterade ansågo därför, att löneförmånerna för ifrågavarande tjänstemän borde något höjas utöfver de belopp, som i allmänhet vore bestämda för andra och första gradens tjänster, och föreslogo kommitterade förste ingenjörens aflöning till 5,500 kronor, däraf 3,500 i lön och 2,000 i tjänstgöringspenningar, samt andre ingenjörens till 4,000 kronor, däraf 2,500 i lön och 1,500 i tjänstgöringspenningar, med två ålderstillägg à 500 kronor för hvardera befattningshafvaren.

Aflöningen för administrativa afdelningens tjänstemän samt för vaktmästaren syntes kommitterade böra bestämmas till samma belopp, som redan vore fastställda för motsvarande befattningar inom andra ämbetsverk.

Beträffande distriktscheferna påpekades, att deras tid icke komme att uteslutande upptagas af statens tjänst. Då sålunda tillfälle vore dem beredt att genom enskild verksamhet förvärfva sig ökade inkomster, blefve det icke behöfligt att sätta aflöningen för dem så högt, som eljest med fästadt afseende å deras lefnadsbehof skulle vara nödvändigt. Deras göromål för statens räkning skulle, enligt kommitterades åsikt, blifva skäligen ersatta med en årlig aflöning af 3,000 kronor, utan rätt till något ålderstillägg.

Fördelningen af aflöningsbeloppet i lön och tjänstgöringspenningar ansågs dock böra blifva en annan än den för lägsta gradens tjänster vanliga. Om nämligen distriktschef i denna tjänst blefve pensionsmässig, syntes

han, med hänsyn till sin föregående gagnande verksamhet i statens tjänst, vara förtjänt af större pension, än som enligt nyssnämnda fördelning skulle tillkomma honom. Kommitterade ansågo därför distriktschefs aflöning böra fördelas i lön 2,400 kronor och tjänstgöringspenningar 600 kronor.

För de extra distriktsingenjörerna borde, enligt kommitterades mening, arfvodet sättas något högre, än som vanligen beräknats för extra biträden, och sålunda bestämmas till minst 1,500 kronor för hvardera.

Två extra ordinarie tjänstemän ansågos behöfliga för att inom styrelsen biträda med förefallande göromål, den ene å tekniska och den andre å administrativa afdelningen. För den förre beräknades ett arfvode af 1,500 kronor, eller lika som föreslagits för extra distriktsingenjörer, för den senare 1,200 kronor.

Vid kommitterades betänkande voro fogade särskilda yttranden af ordföranden, generaldirektören C. G. Beijer, samt ledamoten i kommittén Liss Olof Larsson.

Ordföranden förklarade sig anse den för chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna aflöningen, 7,500 kronor, icke stå i rätt förhållande till de anspråk, som borde ställas på innehafvaren af en så maktpåliggande befattning. Denna aflöning vore nämligen icke större än den, som en duglig arbetschef vid något större arbetsföretag under dåvarande förhållanden kunde påräkna, och vida mindre än de löneförmåner, som större kommuner i riket äfvensom särskilda arbetsdirektioner betalade de ingenjörer, som utförde deras större arbeten eller anläggningar. Flera af de sålunda anställda ingenjörerna kunde därjämte påräkna inkomster af enskild praktik.

Då den för chefen föreslagna aflöningen icke förutsatte något ålderstillägg, utan skulle fortfarande bibehållas till oförändradt belopp, och chefen icke kunde eller borde åtaga sig någon enskild praktik för att därigenom förbättra sina inkomster, syntes det ordföranden, att, om endast så jämförelsevis ringa aflöningsvillkor som de af kommitterade föreslagna kunde erbjudas, stora svårigheter skulle komma att möta för Kungl.

Maj:t vid framtida besättande af denna plats, därest därtill skulle väljas den erfarnaste, dugligaste och mest lämpliga bland landets ingenjörer.

Enligt ordförandens uppfattning skulle den föreslagna aflöningen möjligen kunna anses motsvara de chefsbefattningen tillhörande göromålen, om väg- och vattenbyggnadsstyrelsens åligganden vore inskränkta endast till planers och förslagers granskning, förslagers uppgörande, fördelning af de för allmänna arbeten anslagna medel och öfvervakande af dessa arbetens utförande enligt af Kungl. Maj:t gillade arbetsplaner.

Styrelsen hade dock därjämte att afgifva flera maktpåliggande utlåtanden i frågor, som rörde landets kommunikationsväsen och större allmänna arbeten, hvilka frågor fordrade noggrann pröfning och sakkännedom samt ofta träget arbete, och därför syntes det ordföranden, att chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, om han än icke ansåges böra innehafva samma rang, som cheferna i de större förvaltande verken, likväl borde vara likställd med dem hvad aflöningsförmåner beträffade.

Han borde sålunda tillerkännas en aflöning af 9,000 kronor årligen. Med hänsyn till de fördelar i öfrigt, hvilka staten utöfver den bestämda årliga lönen tillförsäkrade sina tjänare, öfverensstämde nämnda aflöningsbelopp mera med de inkomster, som en mera framstående ingenjör borde kunna påräkna, i fall han ägnade sin tid antingen åt utförandet af större allmänna arbeten eller åt enskilda industriella företag.

Kommittéledamoten Liss Olof Larsson erinrade, att det belopp, 7,500 kronor, som kommitterades flertal föreslagit i aflöning för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens chef, vore detsamma, som föreslagits för cheferna för landtmäteristyrelsen, öfverintendentsämbetet och statistiska centralbyrån. Däraf framginge, att kommitterades flertal ansett cheferna för samtliga dessa ämbetsverk böra vara likställda.

Då emellertid Riksdagen bestämt aflöningsförmånerna för hvar och en af de tre sistnämnda cheferna till 5,000 kronor i lön och 2,000 kronor i tjänstgöringspenningar, ansåg ifrågavarande reservant, att kommitterade bort föreslå enahanda belopp för chefen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Under förutsättning att förste ingenjören i sistberörda styrelse finge till åliggande att utöfva chefens tjänsteåligganden, då denne vore hindrad

att själf utöfva sitt ämbete, samt på de skäl kommitterade för sin del anfört för behofvet af högre aflöning för förste ingenjören, än annars i allmänhet föreslagits för tjänstemän i andra lönegraden, ansåg reservanten, att förste ingenjörens begynnelseaflöning bort föreslås till 5,000 i stället för 5,500 kronor. Andre ingenjörens aflöningsförmåner syntes reservanten böra föreslås till samma belopp, som i allmänhet vore bestämdt för första gradens tjänstemän.

I fråga om distriktscheferna och deras adjutanter uttalade reservanten den uppfattning, att, då det åt kommitterade meddelade uppdrag endast afsett regleringen af *styrelsen* för allmänna väg- och vattenbyggnader och reservanten icke kunde finna, att vare sig distriktscheferna eller deras adjutanter tillhörde själfva styrelsen, kommitterade icke haft att yttra sig angående dessa tjänstemän. Den omständigheten, att desamma dittills upptagits i samma aflöningsstat som styrelsen, hvilken stat för öfrigt icke vore eller varit ordinarie, bevisade, enligt reservantens förmenande, icke att ifrågavarande tjänstemän tillhörde själfva styrelsen.

Då emellertid kommitterades flertal funnit erforderligt att yttra sig jämväl i fråga om bemälda distriktschefer och adjutanter, hade äfven reservanten ansett sig böra uttala sin mening i samma fråga. Han ansåg, att distriktens antal borde förblifva fem, men att i sammanhang med ny löneregler ing en ny indelning af distrikten borde försiggå. Löneförmånerna för distriktschef syntes reservanten icke böra bestämmas högre än till 2,000 kronor i lön och 500 kronor i tjänstgöringspenningar. Arfvodet för extra distriktsingenjör ansåg han böra utgå med 1,000 kronor.

* * *

Kungl. proposition vid 1880 års riksdag.

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 9 januari 1880 af kommitterades förslag tillkännagaf vederbörande departementschef, att han icke haft något att erinra däremot, att styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader blefve under benämning väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppförd på ordinarie stat samt komme att utgöras af öfverdirektören såsom chef jämte en teknisk och en administrativ tjänsteman såsom föredragande hvar för sin afdelning.

Departementschefen ansåg ock den af kommitterades flertal uttalade åsikt om nödvändigheten af norra väg- och vattenbyggnadsdistriktets fördelning i två distrikt vara välgrundad och förtjänt af bifall.

De grunder kommitterade i öfrigt föreslagit att följas vid ombildningen af ifrågavarande ämbetsverk syntes departementschefen icke gifva anledning till några hufvudsakliga anmärkningar.

Beträffande de föreslagna aflöningarna fann departementschefen sig icke i allo kunna instämma med kommitterades flertal.

Lika med kommitterades ordförande ansåg han den för chefen föreslagna aflöningen, 7,500 kronor, icke stå i rätt förhållande till de anspråk, som borde ställas på innehafvaren af denna maktpåliggande befattning.

Åberopande de skäl, som af ordföranden anförts i hans vid kommittébetänkandet fogade särskilda mening, framhöll departementschefen, att ifrågavarande styrelse hade att i flera för särskilda orter och landet i dess helhet synnerligen viktiga frågor afgifva utlåtande, hvarvid styrelsen icke kunde stanna vid att endast uttala ett gillande eller förkastande af framställda förslag, utan ofta måste på grund af egen erfarenhet och sakkännedom åstadkomma den för frågans lösning erforderliga utredning.

För nöjaktig behandling af sådana frågor, såsom ansökningar om tillstånd till och fastställande af plan för anläggning af järnvägar, kanaler och större hamnar samt sänkning af större sjöar och andra betydligare vattenregleringsföretag, erfordrades icke allenast öfverlägsna kunskaper i ingenjörsvetenskapen, utan därjämte framstående insikter uti samt öppen blick för landets administrativa och ekonomiska förhållanden. Afgifvande af yttrande i dessa ärenden kräfde dessutom ofta en särdeles omsorgsfull pröfning, förenad med träget arbete.

Såsom chef i styrelsen borde således, såvidt möjligt vore, anställas landets skickligaste, erfarnaste och i öfrigt mest lämpliga ingenjör, och staten måste, såsom kommitterade erinrat, i fråga om befattningar, som hos innehafvaren kräfde egenskaper, användbara för och eftersökta af den enskilda företagsamheten, tillse, att aflöningsförmånerna bestämdes till sådant belopp, att personer med verkligt framstående duglighet kunde

finna med sin fördel förenligt att för dem afstå de med den enskilda verksamheten förenade större, om än mera tillfälliga fördelarna.

Vid sådant förhållande ansåg sig departementschefen icke kunna annat än instämma i den af kommitterades ordförande uttalade åsikt, att chefen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, om han än icke ansåges böra innehafva samma ämbetsvärdighet, som cheferna i de större förvaltande verken, likväl borde, hvad aflöningsförmåner beträffade, vara likställd med dem. Åt honom borde således tillerkännas en aflöning af åtminstone 9,000 kronor årligen, hvaraf 6,200 kronor såsom lön och 2,800 kronor såsom tjänstgöringspenningar.

Vidkommande löneförmånerna för andre ingenjören sade departementschefen sig visserligen dela kommitterades på goda skäl grundade åsikt, att dessa löneförmåner borde något höjas utöfver det belopp, som i allmänhet vore bestämdt för första gradens tjänster. Andre ingenjörsbefattningen syntes dock lämpligen böra betraktas såsom en öfvergångsplats, hvars innehafvare borde kunna, efter det han under densammas utöfning förvärfvat nödig erfarenhet, vinna befordran till de ansvarsfullare och viktigare distriktschefs- eller förste ingenjörsbefattningarna. Med hänsyn därtill ansåg departementschefen sig böra i så måtto biträda den af en bland kommitterade uttalade afvikande mening, att han föreslog löneförmånerna för andre ingenjören till endast 2,000 kronor i lön och 1,500 kronor i tjänstgöringspenningar, med två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor.

Hvad kommitterade i öfrigt föreslagit i afseende å aflöningarna för styrelsens personal, syntes departementschefen böra godkännas.

Beträffande distriktscheferna ansåg departementschefen sig visserligen icke böra ifrågasätta högre aflöning än kommitterade föreslagit, enär, såsom kommitterade anmärkt, dessa tjänstemän hvarken kunde eller ens lämpligen borde för bestridande af sina lefnadskostnader vara hänvisade uteslutande till de aflöningsförmåner, som af statsmedel komme dem till godo.

Däremot fann sig departementschefen icke kunna biträda kommitterades åsikt, att den föreslagna aflöningen, 3,000 kronor, skulle fördelas i lön, 2,400 kronor, och tjänstgöringspenningar, 600 kronor.

Distriktschefernas verksamhet vore nämligen af helt annan art, än de flesta andra tjänstemäns. Om än distriktscheferna vore ständigt upptagna för fullgörandet af sina tjänsteåligganden, vore dock deras tjänstgöring icke af beskaffenhet att hvarje tillfälligt förfall med nödvändighet betingade förordnande af vikarie. Till följd däraf och då distriktscheferna enligt kommitterades förslag icke borde berättigas att åtnjuta semester, bortfölle i väsentlig mån behofvet att låta en del af deras i stat uppförda aflöning utgå i form af tjänstgöringspenningar.

Då dessutom distriktschefernas hufvudsakliga tjänstgöring bestode i verkställandet af besiktningar å och undersökningar för allmänna arbeten samt de för sådana förrättningar skulle, enligt gällande bestämmelser, åtnjuta rese- och traktamentsersättning, syntes departementschefen denna ersättning vara jämförlig med och böra anses motsvara de till andra statens tjänare utgående tjänstgöringspenningar.

I afseende å hvad kommitterade anfört i fråga om pension för distriktschefer, anmärkte departementschefen, bland annat, att landtbruksingenjörerna, som väl kunde anses närmast jämförliga med ifrågavarande distriktschefer, men hvilkas befattningar åtminstone icke borde betraktas såsom viktigare och ansvarsfullare än distriktschefernas, kunde komma i åtnjutande af pension till belopp af 3,000 kronor redan vid 60 års ålder och efter endast 30 års tjänstgöring.

Departementschefen ansåg sig böra förorda, att det af kommitterade för distriktscheferna föreslagna aflöningsbelopp måtte bestämmas att utgå allenast i form af lön.

I öfverensstämmelse med hvad departementschefen hemställt, framlade Kungl. Maj:t vid 1880 års riksdag förslag till omorganisation af styrelsen för allmänna väg och vattenbyggnader och uppförande af densamma på ordinarie stat med benämning väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Riksdagens skrifvelse 14/5 1880.

I skrifvelse den 14 maj 1880 n:r 34 anfördes af Riksdagen följande.

På sätt af det i ärendet förda statsrådsprotokollet inhämtats, hade kommitterade uttalat den förmodan, att särskild förvaltning för ledning af statens

järnvägsbyggnader och hvad därmed ägde gemenskap icke blefve erforderlig, sedan de då under arbete varande stambanor fulländats, utan att de göromål, som blefve en följd af möjligen äfven därefter ifrågakommande järnvägsanläggningar för statens räkning, kunde öfverflyttas på väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, om ökade arbetskrafter då i erforderlig mån bereddes.

Kungl. Maj:t hade visserligen, enligt hvad åberopade statsrådsprotokollet jämväl gifvit vid handen, funnit något yttrande då icke erfordras i fråga om framtida ordnandet af tillsynen öfver möjligen blifvande järnvägsanläggningar för statens räkning, därest styrelsen öfver statens järnvägsbyggnader komme att upphöra.

Men då de dittills beslutade statsbanorna, enligt den uppgjorda planen, skulle vara fullbordade under loppet af år 1882, samt tidpunkten för den ifrågasatta förändringen i afseende å tillsynen öfver statens järnvägsbyggnader alltså icke vore långt aflägsen, hade det synts Riksdagen, som vore det mest ändamålsenligt, om med den slutliga organisationen af väg- och vattenbyggnadsstaten finge anstå och detta ärende företoges till afgörande i sammanhang med fråga om förändring beträffande tillsynen öfver statens järnvägsbyggnader.

Riksdagen förklarade sig anse, att, sedan de under arbete varande stambanorna fulländats, statens järnvägsbyggnader, äfven om de blefve fortsatta norr om den norrländska tvärbanan, sannolikt icke komme att därefter bedrifvas i den omfattning, att någon särskild styrelse för utöfvandet af tillsynen därå vidare blefve behöflig. Det syntes därför Riksdagen vara lämpligt, att bestyret därmed då öfverflyttades på väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hvilken redan handlade en mångfald ärenden rörande enskilda järnvägsbyggnader.

Af dessa skäl och i betraktande särskildt däraf, att en blifvande definitiv stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen borde såväl i fråga om antalet tjänster som med afseende på de särskilda lönebeloppen rättas efter de göromål, som ålåge styrelsen, samt dessa åter måste i ej oväsentlig mån bero däraf, dels huruvida tillsynen öfver statens järnvägsbyggnader blefve öfverflyttad på styrelsen eller icke, dels huruvida och i hvilken omfattning dessa byggnader fortfarande komme att äga rum,

hade Riksdagen funnit sig icke böra för det dåvarande reglera ifrågavarande stat.

Vid sådant förhållande hade Riksdagen icke heller ansett sig behöfva ingå i någon granskning af detaljerna af Kungl. Maj:ts förevarande framställningar.

* * *

Kungl. proposition vid 1882 års riksdag.

Den 9 januari 1882 föredrogs detta ärende ånyo inför Kungl. Maj:t.

Därvid erinrade departementschefen, att, sedan 1880 års Riksdag fattade sitt beslut i frågan, arbetena på norra stambanan fullbordats och arbetena på tvärbanan genom Jämtland så fortskridit, att densamma i sin helhet kunde under år 1882 upplåtas för allmän trafik. Det af 1881 års Riksdag fattade beslutet att för påbörjandet af en stambana från tvärbanan genom Jämtland till Ångermanälfven anvisa för år 1882 ett mindre belopp, än som dittills under en längre tidsföljd varit årligen anslaget, måste äfven föranleda en motsvarande inskränkning för framtiden i personalen vid och omfånget af dessa byggnader med däraf följande minskning i de göromål, som dittills ålegat styrelsen öfver statens järnvägsbyggnader.

Med afseende å sålunda anförda omständigheter hade departementschefen för sin del ansett tidpunkten vara inne för sistnämnda styrelses upphörande såsom särskildt ämbetsverk.

Departementschefen erinrade vidare, hurusom Kungl. Maj:t anbefallt generaldirektören Beijer, såsom chef för styrelserna för allmänna väg- och vattenbyggnader och öfver statens järnvägsbyggnader, att inkomma med förslag dels till dessa styrelsers förening, med iakttagande att ärenden angående såväl statens som enskilda järnvägar borde, såvidt ske kunde, handläggas på samma byrå, dels ock till stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i dess sålunda utvidgade skick.

Enligt hvad departementschefen meddelade, hade ett sådant förslag afgifvits af generaldirektör Beijer den 19 december 1881.

Vid afgifvandet af detta förslag hade bemälde generaldirektör utgått från den förutsättningen att statens järnvägsbyggnader komme att utföras på ett enda arbetsdistrikt och således för ledning, tillsyn och öfvervakande ej kräfde på olika områden inom landet spridda krafter med däraf följande ökade bestyr inom det lokala ämbetsverket.

Under denna förutsättning hade generaldirektören Beijer sökt inskränka antalet af det ifrågasatta gemensamma ämbetsverkets personal till det minsta möjliga, som enligt hans åsikt vore behöfligt för ärendenas behöriga handläggande under normala förhållanden. Personalen skulle enligt förslaget bestå af två byråchefer för de tekniska ärendenas handläggande, en kamrerare, hvilken jämväl skulle såsom ledamot i styrelsen vara föredragande för ekonomiska och administrativa ärenden, två byråingenjörer såsom biträden åt de tekniska byråcheferna, en registrator, tillika aktuarie, en kassör och bokhållare, en revisor samt två vaktmästare.

Af de båda byråcheferna skulle den ene, med undantag af ärenden rörande enskilda järnvägar, omhänderhafva de göromål, som ålåge byråchefen i dåvarande styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, och den andre få på sig öfverflyttadt bestyret med enskilda järnvägar jämte de åligganden, som då tillkomme vederbörande byråchef i styrelsen öfver statens järnvägsbyggnader.

Såsom skäl för den sålunda föreslagna fördelningen af göromålen och för behofvet af två tjänstemän i byråchefsgrad åberopades icke allenast omfattningen af de mångahanda åligganden, som dåvarande byråchefen i styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader hade att fullgöra, utan äfven dessas oupphörliga tillväxt.

Därförutom syntes tillräcklig tid och tillfälle böra beredas ifrågavarande tjänstemän genom tjänsteresor i orterna att underhålla och fullkomna den för deras ställning nödvändiga kunskap om och insikt uti landets kulturförhållanden och topografiska beskaffenhet samt att på stället närmare erfara de vunna resultaten af med statsbidrag utförda arbeten. Behandlingen af mål rörande enskilda järnvägar ansågs lämpligen böra anförtros åt den tjänsteman, som skulle biträda chefen vid expedierandet af ärenden angående statens järnvägsbyggnader.

Då vidare hos ifrågavarande båda tjänstemän måste förutsättas ej mindre omfattande teknisk bildning än äfven vana vid administrativa göromåls handläggning, förutom att deras tid betydligt upptoges af de upplysningar och råd, hvarmed de på tjänstens vägnar hade att tillmötesgå allmänheten, borde, enligt generaldirektören Beijers åsikt, beredas dem en med byråchefer i andra förvaltande verk likartad ställning.

För kamreraren föreslogs 3,600 kronor i lön och 900 kronor i tjänstgöringspenningar jämte två ålderstillägg till lönen, hvartdera å 500 kronor, efter fem och tio år.

Beträffande de föreslagna två byråingenjörerna erinrades, att vid de tider, då ingenjörsverksamheten i landet ökades, rätt ofta erbjödes tillfällen för skickliga ingenjörer att vid enskilda arbetsföretag erhålla anställning med ganska förmånliga arfvoden. För väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vore det angeläget att, då densamma hade mest behof däraf, ej gå miste om dessas biträde.

Därför syntes aflöningarna till dessa tjänstemän böra sättas så pass höga, att det kunde innebära någon fördel för dem att bibehålla sina befattningar. I sådant hänseende påkallades ungefärligen de belopp, som i aflöning uppbures af de under mariningenjörsstaten lydande ingenjörer, med hvilkas ställning ifrågavarande byråingenjörers syntes kunna jämföras.

Aflöningen föreslogs därför för den ene byråingenjören till 3,000 kronor i lön och 750 kronor i tjänstgöringspenningar och för den andre till 2,600 kronor i lön och 650 kronor i tjänstgöringspenningar, med rätt för båda till två ålderstillägg till lönen, hvartdera å 500 kronor, efter fem och tio års tjänstgöring.

För registratorn föreslogs 2,800 kronor i lön och 700 kronor i tjänstgöringspenningar äfvensom två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor.

Därvid anfördes, att registratorn skulle, utom själfva registratorsgöromålen, såsom aktuarie handhafva vården om verkets bibliotek och arkiv. Detta senare vore stadt i stark tillväxt ej minst i följd af de kopior af kartor och ritningar, som skulle efter antagandet af arbetsplaner aflämnas till styrelsen för att där förvaras, samt anlitades dels af verket själft vid ständigt förefallande behof, dels ock tidt och ofta af den sökande allmänheten.

Skäl syntes fördenskull tala för att ifrågavarande tjänsteman, som sålunda vore strängt sysselsatt, borde komma i åtnjutande af den föreslagna aflöningen, helst han i öfrigt måste vara så kvalificerad, att han vid förfall för kamreraren kunde påräknas sköta dennes tjänst.

För en kassör och bokhållare föreslogs samma aflöning som för registratorn.

Då det ansågs icke kunna beräknas, att de till revisorstjänsten hörande göromål, åtminstone under då närmast förestående förhållanden, skulle komma att uteslutande upptaga en persons tid, hade revisorn ansetts icke böra upptagas på ordinarie stat utan allenast böra uppbära ett arfvode af 3,000 kronor.

För hvardera vaktmästaren föreslogs 500 kronor i lön och 300 kronor i tjänstgöringspenningar äfvensom ett ålderstillägg å 100 kronor. Därutöfver skulle den ene vaktmästaren åtnjuta förmånen af fri bostad.

Chefens aflöning föreslogs till 10,000 kronor dels på de skäl, som funnos intagna i generaldirektör Beijers reservation till kommitterades betänkande af den 19 maj 1879, dels ock på grund däraf att genom den ifrågasatta föreningen chefens ansvar och åligganden komme att betydligt ökas till såväl omfång som vikt.

Beträffande den blifvande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tjänstebiträden i landsorten, eller distriktscheferna och distriktsingenjörerna, ansåg generaldirektören Beijer dem, såsom oumbärliga för utöfvandet af styrelsens permanenta verksamhet, hafva sin plats på dess stat.

Enär genom de båda ämbetsverkens förening dessa tjänstemän icke komme att vidkännas någon förändring med hänsyn till sina göromåls ansvar och omfång, fann generaldirektören sig kunna föreslå beträffande dem det antal, de aflöningsförmåner och bestämmelser, som innehölles i Kungl. Maj:ts proposition till 1880 års Riksdag.

Vid ärendets föredragning ofvanberörda dag, den 9 januari 1882, uttalade departementschefen, att det af generaldirektören Beijer afgifna förslaget syntes departementschefen vara väl afpassadt efter de kraf, som borde ställas på ett ämbetsverk, afsedt att ersätta dittills varande styrelser för allmänna väg- och vattenbyggnader samt öfver statens järnvägsbyggnader.

Departementschefen sade sig icke hafva något väsentligt att erinra mot förslaget, i hvad det rörde organisationen af ämbetsverket.

Visserligen syntes det honom kunna ifrågasättas, huruvida det vore fullt lämpligt, att förslaget icke innehölle, att kamreraren och föredraganden på den administrativa afdelningen borde äga juridisk bildning för att kunna fylla platsen äfven af ombudsman. Departementschefen ansåg dock utlämnandet af stadgande därom icke böra föranleda någon olägenhet eller påkalla ändring. Det syntes honom nämligen få antagas, att, åtminstone så länge järnvägsanläggningar för statens räkning komme att pågå, biträde af juridiskt bildad person oftare blefve af nöden inom den ort, där järnvägsbyggnadsarbeten ägde rum, än inom ämbetsverket i hufvudstaden.

Därförutom läte sig med kamrerarens tjänsteåligganden hos styrelsen icke rimligtvis förenas utförandet af sådana juridiska uppdrag eller rättstvister, som kunde föranledas af pågående järnvägsbyggnader i möjligen aflägset belägna orter, medan däremot den person, som af styrelsen helt visst komme att antagas för att mot ersättning från anslaget till järnvägsbyggnader tillhandagå styrelsen med biträde i förekommande dylika fall, borde kunna medhinna att, då behofvet sådant påfordrade, handlägga äfven de juridiska göromålen vid själfva styrelsen.

Hvad anginge det föreslagna arfvodet af 3,000 kronor till en revisor, höll departementschefen före, att, då generaldirektör Beijer själf ansett revisionsgöromålen inom styrelsen icke komma att uteslutande upptaga en persons tid, det vore lämpligare att icke ens på extra stat anställa någon särskild tjänsteman för dylika göromål, utan låta revisionskostnaderna till det belopp, hvartill de kunde uppgå det ena eller andra året, bestridas af anslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän m. m. och således höja detta anslag med 3,000 kronor.

Den närmare pröfningen af den form, hvarunder det nya ämbetsverket borde organiseras, syntes departementschefen böra äga rum först i sammanhang med fastställande af instruktion för verket. Grunddragen af organisationen kunde emellertid, enligt hans åsikt, sammanfattas så,

att styrelserna för allmänna väg- och vattenbyggnader och öfver statens järnvägsbyggnader sammanfördes och deras åligganden uppdroges

åt en på ordinarie stat uppförd förvaltning, benämnd *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, med två afdelningar, en teknisk och en administrativ;

att själfva styrelsen skulle utgöras af en chef, en byråchef och föredragande af ärenden angående landsvägs-, bro- och vattenbyggnader samt sjösänkningar och dylika arbeten, en byråchef och föredragande af ärenden angående statens och enskilda järnvägsbyggnader, samt en kamrerare och föredragande af ekonomiska och administrativa ärenden;

att chefen ensam skulle äga beslutanderätt i alla mål, sedan han hört vederbörande föredragande, hvilken skulle vara ansvarig för fattadt beslut, mot hvilket han icke reserverat sig;

att i chefens frånvaro styrelsen skulle utöfvas gemensamt af minst två bland föredragandena och, därest olika meningar uppstode dem emellan, beslutet utfärdas i enlighet med föredragandens mening;

att i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skulle anställas på den tekniska afdelningen två byråingenjörer och på den administrativa afdelningen en registrator och aktuarie äfvensom en kassör och bokhållare;

att norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet skulle delas i två, så att distriktens antal blefve sex, hvartdera med en chef och en distriktsingenjör; samt

att hos styrelsen skulle anställas två vaktmästare, hvaraf den ene skulle förses med bostad.

Beträffande de föreslagna aflöningsbeloppen ansåg departementschefen sig icke kunna i allo tillstyrka hvad generaldirektör Beijer därutinnan hemställt.

Med hänsyn till rättigheten till två ålderstillägg syntes aflöningarna för de båda byråingenjörerna icke skäligen böra bestämmas högre än till respektive 3,500 och 3,000 kronor.

Då vidare i öfriga under senare tider reglerade ämbetsverk registratorn och kassören tillhörde första lönegraden, ansåg departementschefen, att enahanda aflöning borde bestämmas för registratorn och kassören i den nya styrelsen.

Slutligen borde enligt hans åsikt förhållandet mellan lön och tjänstgöringspenningar bringas till öfverensstämmelse med den norm, som iakttagits vid andra löneregleringar.

I anslutning till hvad departementschefen uttalat aflät Kungl. Maj:t framställning i ämnet till 1882 års Riksdag.

Riksdagens skrifvelse 21/5 1882.

Uti skrifvelse den 21 maj 1882 (n:r 60) anförde Riksdagen, bland annat, följande.

Den fråga, som i afseende å förevarande ärende synts företrädesvis viktig och förtjänt af uppmärksamhet, vore förslaget om sammanförande af de dåvarande styrelserna för allmänna väg- och vattenbyggnader samt öfver statens järnvägsbyggnader till en gemensam styrelse.

Uti yttrande, som till följd af gjord framställning blifvit af Kungl. Maj:t infordradt från styrelsen för statens järnvägstrafik, hade blifvit upplyst, hurusom, under förutsättning att järnvägsbyggandet för statens räkning komme att bedrifvas i samma omfattning som för det dåvarande, till sammanlagdt 17,700 kronor kunde beräknas de kostnader, som skulle vara förbundna med öfverlåtandet af tillsynen öfver statens järnvägsbyggnader till styrelsen för statens järnvägstrafik.

Trafikstyrelsen hade i princip förordat, att de styrelsen öfver statens järnvägsbyggnader då åliggande göromål skulle öfverflyttas till trafikstyrelsen, men tillika uttalat den mening, att sådant likväl ej måtte ske i afseende på linjen Bräcke—Sollefteå, hvilken vore af byggnadsstyrelsen föreslagen, till alternativa linjer undersökt samt planlagd och hvarå arbetena redan vore i full gång, anordnade af samma styrelse.

Vid sådant förhållande hade någon öfverflyttning af järnvägsbyggnadsstyrelsens göromål till trafikstyrelsen synts Riksdagen för det dåvarande icke kunna komma i fråga. Men då meningarna varit mycket växlande om lämpligaste sättet för anordnandet af tillsynen öfver järnvägsbyggandet, hade det ej heller ansetts vara skäl att då definitivt uppdraga bestyret därmed åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt anordna denna styrelses stat under sådan förutsättning. Frågan om ordnandet af tillsynen öfver statens järnvägsbyggnader borde nämligen enligt Riksdagens mening lämnas öppen, intill dess fullbordandet af banan till Sollefteå kunde motses samt det visat sig, huruvida och i hvilken omfattning järnvägsbyggande för statens räkning därefter komme att äga rum.

Då emellertid antagligen flera år komme att dessförinnan förflyta, kunde det ej vara skäl att för denna orsaks skull längre uppskjuta att definitivt ordna och på ordinarie stat öfverflytta väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, helst densamma alltsedan år 1841 varit uppförd på extra stat. Riksdagen hade därför ansett sig böra fastställa en definitiv stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för sig samt på extra stat bevilja erforderliga medel för handhafvandet af tillsynen öfver statens järnvägsbyggnader.

Vidkommande de förändringar, som, då de båda styrelserna öfver allmänna väg- och vattenbyggnader och öfver statens järnvägsbyggnader icke sammanfördes, borde äga rum i den af Kungl. Maj:t föreslagna aflöningsstaten, hade det synts Riksdagen till en början, att med hänsyn till den inskränkning i göromålen, som under berörda förutsättning skulle komma att äga rum, väg- och vattenbyggnadsstyrelsens chef icke borde tilldelas så högt aflöningsbelopp som 10,000 kronor, utan att aflöningen för nämnda chef lämpligen kunde bestämmas till 8,000 kronor, däraf 6,000 såsom lön och 2,000 såsom tjänstgöringspenningar, helst cheferna för åtskilliga andra centrala ämbetsverk icke åtnjöte högre aflöning än 7,000 à 7,500 kronor.

Hvad den föreslagna personalen i öfrigt anginge, hade ur staten uteslutits en tredje gradens tjänsteman (byråchef), en första gradens tjänsteman (kassör och bokhållare) samt en vaktmästare, enär dessa befattningar syntes hafva ansetts behöfliga i och för den ifrågasatta sammanslagningen af de båda styrelserna.

Vidare hade af samma anledning en betydlig minskning funnits kunna äga rum i det belopp af 15,000 kronor, som föreslagits till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde. Detta belopp ansågs lämpligen och med hänsyn till de utgifter, som enligt statsrådsprotokollet måste bestridas däraf, kunna bestämmas till 7,200 kronor.

Samtliga i öfrigt i den af Kungl. Maj:t föreslagna staten upptagna, för centralstyrelsen afsedda befattningar hade däremot synts Riksdagen vara oafvisligen nödvändiga uteslutande för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och alltså böra på ordinarie stat uppföras med de föreslagna aflöningsbeloppen, vid hvilka icke förekommit anledning till erinran.

Beträffande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tjänstebiträden i landsorten ansåg Riksdagen desamma icke beröras af frågan om styrelsernas

sammanförande, och hade Kungl. Maj:ts förslag i nämnda hänseende därför oförändradt vunnit Riksdagens bifall.

Den af Riksdagen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen fastställda staten hade följande lydelse:

	Kronor.			
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
1 chef	6,000	2,000	8,000	
Tekniska afdelningen:				
1 tredje gradens tjänsteman (byråchef)	4,400	2,000	6,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 byråingenjör	2,300	1,200	3,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 d:o	1,800	1,200	3,000	
Administrativa afdelningen:				
1 andra gradens tjänsteman (kamrerare)	3,000	1,500	4,500	
1 första gradens tjänsteman (registrator, tillika aktuarie)	1,800	1,200	3,000	
Till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde	—	—	7,200	
1 vaktmästare	500	300	800 jämte bostad	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 distriktschef	3,000	—	3,000	
5 d:o	15,000	—	15,000	
1 extra distriktsingenjör, arfvode	—	—	1,500	
5 d:o d:o d:o	—	—	7,500	
Summa	—	—	**63,400**	

1887 års riksdag.

I underdånig skrifvelse den 27 november 1886 gjorde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framställning dels om förhöjda aflöningar åt vissa dess tjänstemän eller anställande af ständiga, om ock på extra stat upp-

förda biträden, dels ock om höjning af det på styrelsens stat uppförda anslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde från 7,200 till 10,000 kronor.

Vid föredragning den 25 april 1887 af detta ärende inför Kungl. Maj:t anförde vederbörande departementschef beträffande den förra delen af styrelsens framställning, att det syntes honom framgå, att styrelsens arbeten under åren efter dess omorganisation år 1882 visserligen erhållit en icke oväsentlig tillökning och öfverstege hvad vid omorganisationen kunde förutses, men också att det icke med visshet kunde antagas, att styrelsens arbetskrafter komme att, åtminstone under år 1888, tagas i anspråk i lika hög grad som under de senare åren. På grund däraf ansåg han sig icke kunna för det dåvarande biträda styrelsens framställning uti ifrågavarande hänseende.

Däremot förklarade departementschefen sig hålla före, att tillgångar borde beredas åt styrelsen för anlitande i lämplig utsträckning af tillfällig arbetshjälp, där sådan visade sig erforderlig. Enligt hans åsikt kunde detta lämpligast ske genom att, på sätt styrelsen hemställt, till 10,000 kronor höja anslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän m. m. Därigenom skulle styrelsen sättas i tillfälle att använda ytterligare 2,800 kronor antingen såsom ersättning till biträden åt de tjänstemän, hvilka styrelsen funne för tillfället bäst vara i behof af tillökning i arbetskraft, eller ock på annat sätt, som kunde betingas af omständigheterna.

I enlighet med departementschefens hemställan afläts framställning till Riksdagen, och blef densamma bifallen jämlikt skrifvelse den 7 juli 1887, n:r 29.

I sammanhang med frågan därom att den ledning af statens järnvägsbyggnader, som dittills, mot åtnjutande af extra anslag, utöfvats af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, skulle upphöra och tillsynen öfver nämnda järnvägsbyggnader öfvertagas af styrelsen för statens järnvägstrafik, gjorde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 29 november 1887 framställning beträffande styrelsens arbetskrafter. Styrelsen hemställde därvid, att beredningen och föredragningen af de till

1888 års riksdag.

antalet alltjämt växande ärendena rörande de enskilda järnvägarna — hvilka handlagts af en på extra stat uppförd byråchef för tekniska ärenden angående järnvägar, såväl statens som enskildas — tills vidare måtte få anförtros åt den ene af de å styrelsens stat uppförda byråingenjörerna, hvilken såsom ersättning därför borde beviljas ett arfvode af 1,000 kronor.

Uppbörds-, redovisnings-, bokförings- och revisionsgöromålen, hvilka jämväl sedan år 1882 ökats, vore, äfven sedan styrelsens befattning med ärendena rörande statens järnvägsbyggnader upphört, enligt styrelsens åsikt alltför omfattande att kunna af kamreraren bestridas, och ansåg styrelsen, att dessa göromål borde anförtros åt andra tjänstemän.

Hvad särskildt anginge medelsförvaltningen, syntes det styrelsen oegentligt att anförtro denna åt kamreraren. Det kunde nämligen icke lämpligen uppdragas åt någon annan af styrelsens tjänstemän att utöfva kontroll i detta afseende öfver kamreraren. Styrelsen hemställde därför, att det måtte åläggas registratorn och aktuarien att under kontroll af kamreraren handhafva denna förvaltning emot ett arfvode af 600 kronor, som kunde utgå af anslaget till vikariatsersättning m. m.

Revisionsgöromålen komme att betydligt ökas i följd däraf, att Kungl. Maj:t jämlikt beslut den 6 april 1887 öfverflyttat till styrelsen bestyret med granskningen af räkningar å ersättning för vägundersökningar. Icke heller revisionsgöromålen syntes styrelsen lämpligen böra uppdragas åt kamreraren, då det just tillhörde denne att i styrelsen såsom föredragande handlägga anmärkningar, uppkomna vid den revision, som ägde rum hos styrelsen. Styrelsen föreslog därför, att medel måtte anvisas till aflöning åt en revisor och bokhållare, hvilken skulle åligga icke allenast att förrätta de hos styrelsen förekommande revisions- och bokföringsgöromål, utan ock att biträda vid sådana arbeten, som då fullgjordes af en öfvertalig kanslist, hvilken för det dåvarande uppbar 2,000 kronor från anslaget till vikariatsersättning m. m. Genom samma kanslists befordran till revisor skulle sistnämnda belopp komma att besparas.

Slutligen erinrades i den underdåniga skrifvelsen, att styrelsen komme att gå miste om det biträde vid handläggning af förekommande juridiska ärenden, som den ditintills haft att påräkna af den för statens järnvägsbyggnader anställda ombudsman. Med framhållande af

behofvet af ett dylikt biträde hemställde styrelsen, att ett anslag af 2,000 kronor måtte anvisas å extra stat för tillgodoseende af detta behof och för att tillika erhålla ett behöfligt biträde vid uppsättning af expeditioner.

Då väg- och vattenbyggnadsstyrelsens berörda skrifvelse föredrogs inför Kungl. Maj:t den 12 januari 1888, tillstyrkte departementschefen bifall till de af styrelsen gjorda framställningarna med följande ändringar.

Åt den blifvande revisorn ansåg departementschefen kunna utan olägenhet uppdragas att under kontroll af kamreraren handhafva kassörsgöromålen.

Vidare höll departementschefen före, att arfvodet till ett juridiskt biträde skulle kunna begränsas till 1,000 kronor att, likasom det föreslagna arfvodet åt en byråingenjör, utgå af anslaget till vikariatsersättning m. m. För bestridande af dessa båda arfvoden ansåg departementschefen tillgång kunna beredas å det nyssnämnda anslaget, i följd däraf att den aflöning, som med 2,000 kronor utginge från detta anslag till en öfvertalig kanslist, skulle komma att besparas genom denne tjänstemans förflyttande till den nya revisors- och bokhållartjänsten.

För öfrigt kunde, enligt departementschefens åsikt, sistnämnda anslag minskas med 1,000 kronor, enär dels det arfvode af 600 kronor, som från anslaget utginge till den då å extra stat anställda kassören, komme att besparas i följd af järnvägsbyggnadsärendenas öfverflyttning till järnvägstrafikstyrelsen, dels det för anlitande af extra biträden behöfliga beloppet syntes i följd af de ifrågasatta nya anordningarna kunna något nedbringas eller med 400 kronor.

Kungl. Maj:ts i enlighet med departementschefens förslag gjorda framställning till 1888 års Riksdag blef af Riksdagen bifallet enligt dess skrifvelse den 11 maj 1888 (n:r 62).

1891 års riksdag.

I den stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som fastställdes vid 1882 års riksdag, upptogos, såsom förut är nämndt, två byråingenjörer, den ene med lön af 1,800 kronor eller 500 kronor mindre än den andra, för hvilken uppfördes en lön af 2,300 kronor. Tjänstgöringspenningarna voro lika för bägge eller 1,200 kronor, hvadan löneförmånerna uppgingo för den ena byråingenjören till 3,000 och för den andra till 3,500 kronor, obe-

räknadt de två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor, hvartill dessa tjänstemän kunde blifva berättigade.

Vid 1891 års riksdag hemställde Kungl. Maj:t, på förslag af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att för den lägst aflönade byråingenjören begynnelselönen måtte höjas till samma belopp 2,300 kronor, som åtnjöts af den andra ingenjören.

I skrifvelse den 13 maj 1891 n:r 36 anförde Riksdagen, att, då de båda byråingenjörernas löneförmåner fastställts så nyligen som år 1882 samt Riksdagen ansåge olämpligt att täta omregleringar af ämbets- och tjänstemäns aflöningsförhållanden ägde rum, Riksdagen icke skulle hafva kunnat biträda Kungl. Maj:ts förslag om förhöjning af den ena byråingenjörens lön, därest icke i förevarande fall särskilda omständigheter synts Riksdagen böra föranleda till ett undantag från den allmänna regeln.

Enligt hvad i vederbörande statsrådsprotokoll funnes antydt och Riksdagen i öfrigt inhämtat, hade nämligen de göromål, hvilka ålåge den lägre aflönade byråingenjören hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, i följd af verkets utveckling dåmera blifvit till beskaffenhet och omfattning sådana, att de fullt motsvarade dem, som tillkomme den högre aflönade byråingenjören. Vid sådant förhållande och då en förhöjning af den förres löneförmåner så mycket mera syntes vara af billighet påkallad, som, enligt hvad jämväl blifvit upplyst, den möjlighet att vid sidan af tjänsten bereda sig inkomster genom enskildt arbete, hvilken förut för bemälde tjänsteman förefunnits och hvartill hänsyn gifvetvis tagits vid aflöningens bestämmande, dåmera i följd af ökade tjänsteåligganden endast i obetydlig grad vore för handen, hade Riksdagen ansett sig böra bifalla hvad Kungl. Maj:t föreslagit beträffande samma tjänstemans aflöning.

Vid samma riksdag ökades, på Kungl. Majt:s hemställan, det å ifrågavarande styrelses stat uppförda anslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde till 11,000 kronor.

1896 års riksdag.

Sistnämnda anslag höjdes vid 1896 års riksdag till 13,000 kronor (skrifvelse den 11 maj 1896 n:r 45).

I underdånig skrifvelse den 17 november 1898 gjorde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framställning om ökning af dess arbetskrafter.

Styrelsen framhöll därvid, att under den tidrymd, som förflutit, sedan det åt styrelsen anförtrodda verksamhetsområdet, i enlighet med beslut vid 1888 års riksdag, erhållit sin dåvarande omfattning, en högst afsevärd tillökning i ämbetsverkets göromål och en betydande utveckling af dess ämbetsförvaltning ägt rum samt att de under samma tidsperiod vidtagna förändringar i den vid ämbetsverkets reglering år 1882 fastställda organisation och aflöningsstat visat sig otillräckliga.

Erfarenheten syntes styrelsen hafva till fullo ådagalagt nödvändigheten af en permanent föredragande ledamot för behandling af järnvägsärenden i stället för den provisoriska anordningen med en af de ordinarie byråingenjörerna såsom föredragande och en extra byråingenjör såsom hans biträde.

Den tekniska utbildning, som kräfdes för bestridande af befattningen såsom föredragande för järnvägsärenden, vore densamma eller åtminstone fullt jämförlig med den, hvilken erfordrades hos den såsom föredragande för öfriga tekniska ärenden anställda byråchefen, och de åt föredragande byråingenjören anförtrodda göromålen kunde i afseende å omfång och beskaffenhet väl uthärda jämförelse med dem, som ålåge nämnda byråchef.

Styrelsen höll före, att såsom föredragande för järnvägsärenden dåmera icke kunde påräknas fullt kvalificerad person, därest icke åt befattningens innehafvare tillförsäkrades samma löneförmåner på ordinarie stat och samma ställning såsom ledamot i styrelsen, som förut funnits lämpliga för föredraganden af öfriga tekniska ärenden.

Inrättandet af en sådan ny ledamotsbefattning medförde dock, enligt styrelsens uppfattning, icke möjlighet till ändring af den byråingenjörstjänst, hvars innehafvare vore föredragande för järnvägsärenden, utan borde staten förblifva oförändrad i afseende å antalet byråingenjörer.

Vidare ansåg styrelsen anställandet af en sekreterare behöfligt. I detta afseende anfördes, att enligt instruktionen det tillkomme styrelsens ledamöter att ansvara för uppsättning och expediering af styrelsens skrifvelser i alla mål, som tillhörde deras föredragning, hvilken skyl-

dighet jämväl ålåge den byråingenjör, som vore förordnad att föredraga järnvägsärenden.

Att en sådan föreskrift skulle verka hämmande på föredragandenas hufvudsakliga arbeten, vore lätt att inse. Äfven om uppsättning och expediering af sådana skrifvelser, som vore hänförliga till löpande ärenden, kunde anförtros åt de till föredragandenas biträde anställda ordinarie eller extra ordinarie tjänstemännen, blefve dock föredragandenas tid genom dessa expeditionsgöromål, från hvilka de borde vara befriade, alltför mycket tagen i anspråk. Då de underdåniga utlåtanden, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hade att i stort antal afgifva, i regel kräfde en mera tidsödande utredning och en mångsidigare belysning af förekommande frågor, än vanliga ämbetsexpeditioner, syntes det styrelsen ligga i öppen dag, att uppsättning af dylika utlåtanden erfordrade mycket arbete och mycken vana särskildt vid frågornas formella behandling.

Vid val af vissa tjänstemän för de tekniska arbetena måste för det dåvarande tagas hänsyn till expeditionsvana. Det skulle emellertid, enligt styrelsens åsikt, innebära en bestämd fördel, om vid sådant val denna hänsyn ej behöfde göra sig gällande, därigenom att uppsättning af skrifvelser och utlåtanden ombesörjdes af en särskild för ämbetsverkets olika afdelningar gemensam sekreterare, hvilken äfven skulle vara ansvarig för skrifvelsernas expediering.

Styrelsen hemställde ock, att på ordinarie stat måtte anvisas anslag för aflöning åt ytterligare en vaktmästare.

Beträffande anslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde anmälde styrelsen behof af detsammas ökning.

Detta behof framträdde, yttrade styrelsen, synnerligen kraftigt dels i följd af den betydliga stegringen af styrelsens arbetskvantitet och dels till följd däraf att med då rådande stora företagsamhet, synnerligast i fråga om järnvägsanläggningar, tillgången på yngre ingenjörer visat sig vara ytterst begränsad och det dåmera icke läte sig göra att tillfälligtvis anställa ingenjörer utan någon godtgörelse, en anordning som förut kunnat äga rum, då tryckta tider inom ingenjörsyrket varit rådande, men som i allt fall icke kunde anses lämplig.

Dittills hade väl yngre ingenjörer i vanliga fall kunnat för viss tid anställas efter en månadsaflöning af 200, 150 och 100 kronor, men med dessa belopp hade man i allmänhet ej kunnat påräkna, att anställningen varat tillräckligt lång tid, utan ombyte hade ofta måst äga rum till föga fromma för arbetena; och med bättre arbetskonjunkturer vore det nästan omöjligt att erhålla goda arbetskrafter för dylika ersättningar.

Skulle nyssberörda olägenhet kunna på verksamt sätt afhjälpas, vore, enligt styrelsens uppfattning, nödigt att för aflöning af extra tekniska biträden kunna påräkna ytterligare 2,000 kronor, hvarmed skulle kunna bestridas dels erforderlig höjning i dåvarande svaga aflöningar, dels ersättning till flera tillfälliga biträden.

Jämväl i afseende å de till bestridande af renskrifning och komplettering af styrelsens ritningsarkiv anvisade medel tarfvades oundgängligen tillökning med 1,000 kronor för det förra och enahanda belopp för det senare ändamålet.

Under förutsättning emellertid att styrelsens förslag om uppförande på ordinarie stat af byråchefs aflöning till föredraganden för järnvägsärenden samt af aflöning till en sekreterare vunne bifall, blefve de å anslaget till vikariatsersättning m. m. för bemälde föredragande samt det juridiska biträdet afsedda arfvodesbelopp, tillhopa 2,000 kronor, disponibla, och tillökningen i anslaget kunde då begränsas till 2,000 kronor.

Då vederbörande departementschef den 13 januari 1899 föredrog detta ärende inför Kungl. Maj:t, hemställde han om bifall till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag i fråga om upptagande i ämbetsverkets stat af aflöning dels till ytterligare en tredje gradens tjänsteman (byråchef) med åliggande att i styrelsen bereda och handlägga ärenden rörande enskilda järnvägar, dels ock till ytterligare en vaktmästare. Han förklarade sig äfven instämma i den af styrelsen uttalade åsikt om behöfligheten af att, oafsedt tillkomsten af en ny ledamotsplats i styrelsen, de å styrelsens stat upptagna två byråingenjörsbefattningarna bibehölles.

Däremot ansåg departementschefen sig icke kunna biträda förslaget om inrättande af en sekreterarbefattning hos styrelsen. Anledningen därtill vore emellertid ingalunda, att han ansåge styrelsens framställning i detta

hänseende sakna fog. Tvärtom vore han fullt ense med styrelsen därom, att åtgärder borde vidtagas i syfte att bereda styrelsens ledamöter lindring uti de för dem med skrifvelsers och utlåtandens uppsättande och expedierande förenade göromålen, hvilka med hänsyn till mängden och omfattningen af dessa skrifvelser och utlåtanden uppenbarligen vore för dem mycket betungande och för deras hufvudsakliga ämbetsverksamhet hinderliga. Endast i fråga om lämpligaste sättet för åstadkommande af en dylik lindring hyste han en från styrelsens åsikt afvikande mening.

De af styrelsens ledamöter, för hvilka biträde vid uppsättning och expediering af skrifvelser och utlåtanden i främsta rummet kunde anses vara af behof, syntes departementschefen vara de båda föredragandena för tekniska ärenden och för järnvägsärenden. Skrifvelser och utlåtanden från dessa afdelningar vore emellertid i de flesta fall af tekniskt innehåll. På grund däraf syntes, särskildt om deras uppsättning ombesörjdes af icke tekniskt bildad person, därvid kräfvas ledning och öfvervakande från vederbörande föredragandes sida. Detta åter förutsatte, för att icke alltför mycket fruktlöst arbete skulle nedläggas, tillfälle till så godt som ständig beröring under tjänstetiden mellan de båda tjänstemännen.

Att vid sådant förhållande, därest en gemensam sekreterare för hela ämbetsverket med dess tre afdelningar (däraf två tekniska) anställdes, åstadkomma en arbetsordning, som, utan att ställa orimliga anspråk på sekreterarens arbetsförmåga och insikt i de olika byråafdelningarnas göromål, verkligen skulle bereda ledamöterna den afsedda lindringen, trodde departementschefen blifva ganska svårt.

Följderna af den utaf styrelsen föreslagna anordning skulle sannolikt blifva, att sekreterarens hufvudsakliga verksamhet blefve inskränkt till att, jämte utöfvandet af de styrelsens juridiska biträde då tillkommande göromål, biträda den administrativa ledamoten och möjligen äfven de tekniska ledamöterna med mindre uppsättningar, hvilka för det dåvarande utan olägenhet kunde ombesörjas af extra biträden, samt att det snart nog skulle visa sig nödvändigt att utom denne tjänsteman anställa ordinarie biträden, särskildt för expeditionsgöromålen på de tekniska afdelningarna.

För undanröjande af de olägenheter, som vidlådde det dåvarande systemet, och för beredande åt ledamöterna af den behöfliga lindringen borde,

enligt departementschefens åsikt, icke en utan två ordinarie tjänstemän anställas. Att mellan dessa fördela expeditionsgöromålen på sådant sätt, att hvarje föredragande och särskildt de på tekniska afdelningarna kunde påräkna verkligt biträde vid uppsättning af såväl mindre som vidlyftigare skrifvelser och utlåtanden, borde icke möta någon som helst svårighet. Genom en sådan anordning skulle ock med säkerhet styrelsens behof af biträden i detta afseende blifva tillgodosedt.

Ledningen af och ansvaret för expeditioners uppsättande m. m. uti ett ämbetsverk med hufvudsakligen teknisk verksamhet såsom det ifrågavarande måste emellertid ovillkorligen komma att i högre grad än uti andra verk hvila på vederbörande föredragande. Departementschefen ansåg fördenskull ingalunda nödigt, att åt de två af honom ifrågasatta nya tjänstemännen gåfves sekreterarställning, utan syntes, då deras verksamhet närmast skulle blifva jämförlig med notariers uti öfriga centrala ämbetsverk, motsvarande tjänsteställning jämväl blifva till fyllest.

Enligt departementschefens mening borde sålunda hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på ordinarie stat anställas två notarier, för hvilka aflöningarna syntes böra blifva desamma som för tjänstemän i första (lägsta) graden i allmänhet.

Af dessa notarier, hvilkas hufvudsakliga göromål skulle bestå i biträdandet med expeditionsgöromålen på styrelsens särskilda afdelningar, borde enligt departementschefens åsikt den ene vara juridiskt bildad och öfvertaga fullgörandet af de styrelsens juridiska biträde då tillkommande göromål. Däremot borde åt styrelsen öfverlämnas att i hvarje fall efter omständigheterna pröfva, om den andra notariebefattningen skulle besättas med juridiskt eller tekniskt bildad person.

Departementschefen ansåg, att vid bifall till det af honom framställda förslaget det då utgående anslaget till vikariatsersättning, extra biträden m. m. kunde antagas blifva tillräckligt för sitt ändamål.

I enlighet med hvad departementschefen hemställt, aflät Kungl. Maj:t framställning till 1899 års Riksdag.

Denna framställning blef af statsutskottet, i utlåtande n:r 7, förordad till bifall, hvaremot emellertid Andra kammarens ledamöter i utskottet anförde reservation.

Enligt reservanternas mening hade statsutskottets utlåtande uti ifrågavarande del bort vara af följande hufvudsakliga innehåll.

Med hänsyn till vikten och omfattningen af de till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens handläggning hörande ärenden rörande de enskilda järnvägarna syntes det lämpligt, att åt föredraganden för dessa ärenden bereddes den ämbetsställning, som vore förenad med ledamotskap i styrelsen.

Däremot hade icke tillräckliga skäl anförts för att med afseende å löneförmåner likställa nämnde föredragande med den högst aflönade af styrelsens dittillsvarande två ledamöter, utan syntes det, som om den aflöning, som tillkomme styrelsens kamrerare och föredragande för administrativa och ekonomiska ärenden, eller 4,500 kronor, jämte två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor, kunde anses tillräcklig äfven för den ifrågasatta nya styrelseledamoten.

Icke heller hade man funnit sig öfvertygad om nödvändigheten att, efter föredragandens för järnvägsärenden uppflyttning till ledamot af styrelsen, bibehålla på ordinarie stat den byråingenjörsbefattning, hvars innehafvare för det dåvarande hade till åliggande att föredraga dessa ärenden, utan borde, under nämnda förutsättning, vid först inträffande ledighet vid någon af de i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat uppförda byråingenjörsbefattningar den lediga befattningen indragas.

Hvad anginge Kungl. Maj:ts framställning om anvisande af löner till två notarier hos styrelsen, hade det visserligen funnits vara af behofvet påkalladt, att någon lättnad bereddes ledamöterna, särskildt på de tekniska afdelningarna inom styrelsen, i dem åliggande göromål med skrifvelsers och utlåtandens uppsättande och expedierande, men detta syfte hade ansetts kunna vinnas med mindre kostnad än Kungl. Maj:ts förslag skulle medföra.

I sådant hänseende erinrades därom, att styrelsen i sin framställning till Kungl. Maj:t ansett tillräckligt att för ändamålet anställa *en* tjänsteman. Därest därför en notarietjänst inrättades hos styrelsen och vid dess besättande hänsyn hufvudsakligen toges till de sökandes tekniska bildning, samt, på sätt dittills ägt rum, ett juridiskt biträde fortfarande blefve emot särskildt arfvode anställdt hos styrelsen, måste styrelsens behof i förevarande afseende anses vara väl tillgodosedt.

Emot Kungl. Maj:ts förslag om inrättande af en ny vaktmästartjänst hos styrelsen var enligt reservanternas mening icke något att erinra.

De afvikelser från Kungl. Maj:ts proposition, som reservanterna ansågo, att utskottet bort föreslå, syntes emellertid böra medföra, att det i staten uppförda anslaget till vikariatsersättningar m. m. i någon mån höjdes.

Att Kungl. Maj:t icke ifrågasatt någon höjning af detta anslag hade, enligt hvad departementschefen meddelat, berott bland annat däraf, att, därest två notarier blefve hos styrelsen anställda, det dittills från ifrågavarande anslag utgående arfvodet till ett juridiskt biträde ansetts kunna inbesparas och att därigenom för nämnda ändamål förut disponerade 1,000 kronor beräknats blifva tillgängliga för bestridande af sådana utgifter, för hvilka anslaget i öfrigt vore afsedt.

Då enligt reservanternas åsikt utskottet bort hemställa om inrättande af allenast *en* notarietjänst och arfvodet till det juridiska biträdet vid detta förhållande syntes böra fortfarande utgå, måste en motsvarande ökning af anslaget till vikariatsersättningar m. m. föreslås med 1,000 kronor.

Första kammaren biföll hvad utskottet i ofvanberörda hänseenden hemställt. Andra kammaren däremot beslöt i enlighet med reservanternas förslag. Vid gemensam votering utföll Riksdagens beslut i öfverensstämmelse med Andra kammarens mening, enligt hvad Riksdagens skrifvelse den 13 maj 1899 n:r 65 utvisar.

Uti den instruktion, som den 8 december 1899 utfärdades för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, erhöllo såväl föredraganden för ärenden rörande enskilda järnvägar som kamreraren och föredraganden för administrativa och ekonomiska ärenden benämningen byrådirektör.

Såsom ofvan antydts, hade 1899 års Riksdag vid beviljandet af anslag till aflöning åt ytterligare en ledamot af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förutsatt, att vid först inträffande ledighet vid någon af de i styrelsens stat uppförda byråingenjörsbefattningar den lediga befattningen skulle indragas. *1901 års riksdag.*

I följd däraf hade, sedan en af de hos styrelsen anställda byråingenjörerna år 1899 afgått från tjänsten, den af honom innehafda befatt-

ningen indragits och i anslaget till väg- och vattenbyggnadsstaten uppstått en besparing af 3,500 kronor.

I anledning däraf hemställde Kungl. Maj:t till 1901 års Riksdag, att anslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen måtte minskas med nämnda belopp.

Samtidigt föreslog Kungl. Maj:t emellertid, att anslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde måtte höjas från 14,000 till 17,000 kronor.

Hvad sålunda föreslagits, bifölls af Riksdagen enligt dess skrifvelse den 29 maj 1901 (n:r 101).

1902 års riksdag.

I underdånig skrifvelse den 12 oktober 1901 gjorde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framställning om anställande inom styrelsen af en byråchef såsom föredragande för järnvägsärenden samt om inrättande af en ny byråingenjörstjänst.

Därvid framhölls, hurusom genom den vid 1899 års riksdag verkställda löneregleringen någon tillökning i styrelsens arbetskrafter icke ägt rum i den omfattning, styrelsen afsett. Den arbetsbörda, som hvilade på väg- och vattenbyggnadsstyrelsens personal, hade däremot varit i jämnt stigande och hotade att allt mera göra sig märkbar, såväl i hvad anginge möjligheten af ärendenas grundliga utredning som beträffande deras snabba afgörande. Vid sådant förhållande hade ökade arbetskrafter blifvit än mera af behofvet påkallade än år 1898, då styrelsen i underdånig skrifvelse den 17 november gjorde framställning om ökning af dess arbetskrafter.

Styrelsen höll före, att, äfven om lämplig föredragande för järnvägsärenden stode att vinna med de af Riksdagen anslagna aflöningsförmåner, ringa trygghet likväl förefunnes för att äfven få behålla honom vid befattningen. För en person, som uppfyllde de kraf på grundlig fackinsikt och administrativ duglighet, hvilka ställdes på innehafvaren af denna befattning, erbjöde nämligen anställningar vid de enskilda järnvägsföretagen betydligt bättre ekonomiska villkor; och det syntes styrelsen ej kunna förtänkas någon, om han funne denna omständighet innebära en stark

lockelse att utbyta sin ställning i styrelsen mot en bättre aflönad och i det hela lika tryggad ställning i ett enskildt företags tjänst.

Hos den föredragande, som skulle utreda, föredraga och uppsätta skrifvelser i alla mål rörande de enskilda järnvägarna, måste, enligt styrelsens åsikt, förutsättas icke allenast stor arbetsförmåga utan äfven grundliga insikter inom både det järnvägstekniska och det administrativa området. Hos honom måste nämligen förefinnas en fullständig kunskap om järnvägsplaners upprättande och järnvägsanläggningars ledning, drift och underhåll i förening med en human och fast hållning i fråga om såväl de enskilda järnvägarnas som den trafikerande allmänhetens berättigade intressen.

Då det vore af lika stor vikt för de enskilda järnvägarna som för staten och allmänheten, att sådana fordringar blefve för denne tjänsteman uppställda och fyllda, följde däraf, enligt styrelsens förmenande, att hans löneförmåner måste så afpassas, att de kunde anses tillräckliga för hans existens och sålunda tillåta honom ägna hela sin tid åt tjänsten samt bereda honom en ställning, som vore något så när jämförlig med den hans likar inom den enskilda ingenjörsverksamheten intoge.

Styrelsen vore därför förvissad, att, om den ifrågavarande befattningen skulle kunna besättas och uppehållas af en kompetent fackman, som ägde en utbildning, motsvarande de på honom ställda fordringar, och som icke betraktade tjänsten såsom en öfvergångsplats för förmånligare anställning, måste för befattningen anvisas löneförmåner lika med dem, som bestodes föredraganden för de tekniska ärendena inom styrelsen.

Beträffande förslaget om anställande af ytterligare en byråingenjör tillkännagaf styrelsen, att det ursprungligen afsetts, att den notarie, till hvilken Riksdagen beviljat aflöning, skulle hufvudsakligen tjänstgöra på järnvägsafdelningen, men att i följd af ökade göromål på afdelningen för tekniska ärenden notarien nödvändigt måst sysselsättas på denna afdelning, och att någon ändring i denna tjänstgöring icke vore att emotse.

Af hvad styrelsen meddelat i fråga om göromålen på järnvägsafdelningen ansåg styrelsen framgå, att desamma vore stadda i en jämn ökning i följd af de ständigt tillkommande nya enskilda järnvägarna. Detta påkallade nämligen granskningsarbete för de ofta förekommande frågorna om

ändring i redan färdiga järnvägars planer, om utvidgning af stationer och hållplatser samt om ökad tåghastighet m. m. äfvensom granskning och sammanföring af rapporterna om dessa järnvägar och deras materiel, ett arbete som vore af största vikt för en effektiv kontroll å banorna och deras materiel såväl i afseende å trafikens jämna gång som å säkerheten på dessa järnvägar.

Äfven för att på denna afdelning äga tillgång till, utom föredraganden, en i kontrollen å de enskilda järnvägarna samt öfriga frågor rörande dessa järnvägar fullt hemmastadd ingenjör, som vid förfall för föredraganden kunde uppehålla dennes ämbete, ansåg styrelsen en ordinarie tjänsteman vara nödvändig. Genom dittillsvarande tillvägagående att anställa en yngre ingenjör emot ett årligt arfvode kunde naturligtvis ej påräknas den kontinuitet i göromålen, som vore af sådan betydelse för såväl själfva järnvägarnas förvaltning som allmänna trafikens säkerhet.

I händelse af bifall till styrelsens framställning skulle aflöningen till en andra gradens tjänsteman besparas samt den ökning af 3,000 kronor uti anslaget till vikariatsersättning m. m., som vid 1901 års riksdag beviljats, kunna bortfalla.

Då vederbörande departementschef den 11 januari 1902 föredrog detta ärende inför Kungl. Maj:t, hemställde han om bifall till hvad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit, och gjordes i enlighet därmed framställning af Kungl. Maj:t till Riksdagen.

Enligt hvad Riksdagens skrifvelse den 15 maj 1902 (n:r 115) utvisar, blef nämnda framställning i så måtto bifallen, att i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat, i stället för den däri uppförda aflöningen med 4,500 kronor till en andra gradens tjänsteman, ledamot i styrelsen och föredragande för ärenden angående enskilda järnvägar, uppfördes aflöning till en tredje gradens tjänsteman (byråchef), ledamot i styrelsen och föredragande för nämnda ärenden, med 6,400 kronor, däraf 4,400 kronor i lön, som efter fem år kunde höjas med 600 kronor, samt 2,000 kronor i tjänstgöringspenningar. Kungl. Maj:ts förslag om uppförande i nämnda stat af aflöning till ytterligare en byråingenjör vann däremot icke Riksdagens bifall.

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 13 januari 1906 af frågan om reglerandet af utgifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel för år 1907 anförde vederbörande departementschef beträffande väg- och vattenbyggnadsstaten, bland annat, följande.

Inom de bägge norra väg- och vattenbyggnadsdistrikten, omfattande, det nedre Kopparbergs, Gäfleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län samt det öfre Västerbottens och Norrbottens län, hade sedan flera år tillbaka behofvet af ytterligare arbetskrafter varit så trängande, att Kungl. Maj:t, på särskilda framställningar af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, under hvart och ett af åren 1901—1904 medgifvit, att styrelsen finge förordna en därtill lämplig och kompetent person att under en del af året tjänstgöra såsom extra distriktsingenjör inom öfre och nedre norra distrikten mot åtnjutande af — förutom reseersättning och dagarfvode enligt den för tjänstemän i väg- och vattenbyggnadsdistrikten gällande taxa — aflöning beräknad till högst 125 kronor för månad; och hade denna månadsaflöning utgått från sjätte hufvudtitelns anslag till extra utgifter.

Uti underdånig skrifvelse den 24 april 1905 hade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört, att behofvet af extra distriktsingenjör i de båda norra distrikten under år 1904 visat sig ännu mera framträdande än förut. De alltmera ökade resorna för inspektion af pågående allmänna arbeten samt för tillsynen öfver underhållet af de talrika frostafdikningsföretagen kräfde ytterligare biträde åt distriktstjänstemännen, synnerligast då i betraktande toges, att inspektionsresorna måste utföras under den tid af året, då marken vore bar. Erfarenheten gåfve därför vid handen, att *en* extra distriktsingenjör vore otillräcklig för att bereda distriktstjänstemännen tillfälle att under den blidare årstiden handlägga andra göromål än expeditionsgöromål och verkställa tjänsteresor. Anordningen med en extra distriktsingenjör, som skulle förrätta inspektioner inom de båda vidsträckta norra distrikten, medförde ock, att resorna ej kunde fördelas så, att de utfördes inom för afsyningarna lämplig tid, samt förorsakade högre resekostnader, än om tjänstemannen kunde få afsluta de inom närliggande områden varande förrättningar.

På grund däraf hemställde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t täcktes bemyndiga styrelsen att till extra distriktsingenjörer

förordna tvenne ingenjörer, som för sådan befattning vore lämpliga samt ägde författningsenlig kompetens, att under en tid af sju månader under år 1905 tjänstgöra inom öfre och nedre norra väg- och vattenbyggnadsdistrikten.

Denna framställning blef den 19 maj 1905 af Kungl. Maj:t bifallen på det sätt, att styrelsen bemyndigades förordna *en* därtill lämplig och kompetent person att under återstoden af år 1905 tjänstgöra såsom extra distriktsingenjör inom nämnda båda distrikt mot förut omförmälda aflöningsförmåner.

Uti underdånig skrifvelse den 4 november 1905 framhöll väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att behofvet af ytterligare en distriktsingenjör i hvart och ett af de norra distrikten under år 1905 framträdt lika starkt och om möjligt ännu starkare än under de senaste åren, och att styrelsen, för att de pågående allmänna arbetena skulle blifva besiktigade, nödgats att för år 1905 ytterligare inskränka besiktningarna å underhållet af de talrika frostafdikningsföretagen. De alltmera ökade resorna för inspektion af pågående allmänna arbeten samt för tillsynen öfver underhållet af frostafdikningsföretagen, hvilka, i följd af förhöjning i det för understödjande af dylika arbeten afsedda anslaget, komme att än mera tilltaga, kräfde med nödvändighet ökning i antalet distriktstjänstemän i de norra distrikten.

Ej allenast under den tid af året, som företrädesvis måste ägnas åt förrättande af inspektioner, utan äfven under den öfriga delen af året vore dåmera på grund af det ökade arbetet inom distrikten två distriktsingenjörer, utöfver de redan befintliga, oundgängligen af nöden för att tjänstegöromålen skulle kunna handläggas med den skyndsamhet, hvarpå såväl myndigheter och menigheter som enskilda personer kunde hafva berättigade anspråk. Sålunda påkallade det ökade antalet vägundersökningar, för hvilkas utförande Riksdagen jämväl höjt därför afsedt anslag, mera arbete inom distrikten än tillförne. Anordningen med *en* extra distriktsingenjör inom de båda vidsträckta norra distrikten hade dessutom visat sig otillfredsställande därutinnan, att inspektionsresorna ej kunnat fördelas så, att de hunnit utföras inom för afsyningen lämplig tid.

Det kunde icke påräknas att erhålla kompetenta ingenjörer, som endast emot den jämförelsevis ringa ersättningen af 125 kronor i månaden under sju af årets månader, förutom vanlig reseersättning, skulle vilja åtaga sig det ansträngande uppdraget att under fem månader af året vistas å resor i landets öfre delar, och detta under en tid af året, då de kunde påräkna annat mera lönande utarbete. Styrelsen ansåg fördenskull nödvändigt, att ifrågavarande distriktsingenjörer anställdes på enahanda villkor som de förutvarande eller med ett fast årsarfvode af 1,500 kronor.

Med hänsyn till hvad styrelsen sålunda anfört, hemställde departementschefen, att framställning måtte göras hos 1906 års Riksdag därom, att å den för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen fastställda stat arfvoden blefve uppförda till ytterligare två distriktsingenjörer (extra distriktsingenjörer) med 1,500 kronor till en hvar af dem.

Vid ifrågavarande tillfälle den 13 januari 1906 anfördes vidare af departementschefen, att på grund af den årliga tillväxten såväl i antal som i omfattning af de ärenden, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hade att handlägga, anslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde, hvilket, såsom ofvan nämnts, vid 1901 års riksdag bestämdes till 17,000 kronor, visat sig icke förslå till aflönande af de tillfälliga arbetskrafter hos styrelsen, som vore oundgängligen behöfliga för göromålens behöriga uppehållande.

Fördenskull hade, på framställningar af nämnda styrelse, genom kungl. bref den 11 november 1904 och den 15 december 1905 ställts till styrelsens förfogande, att mot redovisningsskyldighet i mån af behof användas till förstärkning af styrelsens arbetskrafter, för tiden från och med den 15 november 1904 till utgången af år 1905 8,550 kronor och för år 1906 7,600 kronor, hvilka belopp anvisats från sjätte hufvudtitelns allmänna besparingar.

I underdånig skrifvelse den 16 december 1905 hade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt om höjning af det på styrelsens stat uppförda anslaget till vikariatsersättning m. m. Styrelsen hade därvid erinrat om följande omständigheter, hvilka anförts af densamma i underdånig skrifvelse den 4 november samma år.

Antalet och omfattningen af de mål och ärenden, hvilkas handläggning ålåge styrelsen, hade under de senare åren varit i starkt stigande. Detta hade föranledts dels af höjning i fonderna för statsanslag och statslån till järnvägar, vägar, hamnar, farleder, broar, vattenaflednings- och frostafdikningsföretag samt undersökningar m. m., dels däraf att vattenrättsärenden underställts styrelsens pröfning i följd af kungl. kungörelsen angående byggande i kungsådra, dels däraf att styrelsen dåmera hade att handlägga ett stort antal ärenden angående elektriska starkströmsanläggningar samt rörande enskilda järnvägars rullande materiel i samband med de inspektioner, som utfördes genom en under styrelsen ställd maskiningenjör. Denne hade nämligen att å linjen kontrollera de enskilda järnvägarnas rullande materiel.

Så vidt styrelsen kunde bedöma, syntes någon anledning ej förefinnas för ett antagande, att den starka och stadiga stegringen af styrelsens arbetsbörda skulle upphöra, utan vore styrelsen beredd på, att redan under de närmaste åren styrelsens arbeten skulle än ytterligare ökas i afsevärd grad.

Styrelsens arbetskrafter hade däremot, oaktadt dess ofta upprepade framställningar, ingalunda ökats i motsvarande grad. Antalet tjänstemän hade nämligen under tiden efter år 1889 varit i det allra närmaste oförändradt, i det att styrelsen endast år 1900, enligt 1899 års Riksdags beslut, på ordinarie stat erhållit en notariebefattning. Däremot hade styrelsen ännu ej erhållit den i vissa underdåniga skrifvelser omförmälda, för ämbetsverkets tre afdelningar afsedda sekreterarbefattningen och den för styrelsens järnvägsafdelning erforderliga byråingenjörsbefattningen.

Styrelsen hade ansett sig äga fullgiltig anledning att hemställa om inrättande af sistnämnda båda befattningar, då det icke kunde anses fördelaktigt, att en alltför stor del af arbetet anförtroddes åt tillfälligt anställda biträden, som ofta måste ombytas, ett förhållande som hade sin hufvudsakliga grund däri, att styrelsen icke varit i tillfälle att bereda sådana biträden godtgörelse, motsvarande hvad de på andra håll kunde beräkna eller, i fråga om de tekniska biträdena, hvad enskild ingenjörspraktik erbjöde.

Då emellertid utredning rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden och i sammanhang därmed fråga om förenklingar i förvaltningen påginge genom därför särskildt förordnad kommitté, hade styrelsen, uteslutande af denna anledning, funnit tidpunkten icke vara lämplig att ånyo framställa förslag om inrättande af nya befattningar å styrelsens stat. Enär likväl behofvet af förstärkta arbetskrafter vore oafvisligt, hade styrelsen i stället uti sin berörda skrifvelse den 4 november 1905 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte för nämnda ändamål anvisa för år 1906 en summa af 7,600 kronor, eller det belopp, som, efter hvad ofvan antydts, genom kungl. bref den 15 december 1905 anvisades från sjätte hufvudtitelns allmänna besparingar.

Beträffande däremot år 1907 och därpå närmast följande år uttryckte styrelsen i sin skrifvelse den 16 december 1905 den åsikt, att utöfver den för år 1906 uppgifna summan, 7,600 kronor, erfordrades ett belopp af 5,400 kronor eller alltså en förhöjning af sammanlagdt 13,000 kronor för år till förstärkning af styrelsens arbetskrafter. Därmed skulle möjlighet beredas styrelsen att inom önskvärd tid medhinna icke blott löpande göromål, utan äfven verkställande af utredningar och affattande af utlåtanden i mera omfattande ärenden.

Departementschefen höll emellertid före, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen knappast framlagt tillräckliga skäl för en sådan ökning, som den hvarom styrelsen sålunda hemställt, och ansåg sig fördenskull icke kunna tillstyrka anslagets höjande för år 1907 med mera än 7,600 kronor.

I öfverensstämmelse med departementschefens hemställan gjorde Kungl. Maj:t framställning till 1906 års Riksdag om uppförande å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat af arfvoden till ytterligare två distriktsingenjörer (extra distriktsingenjörer) med 1,500 kronor till en hvar af dem äfvensom om höjning af anslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde från 17,000 till 24,600 kronor.

I skrifvelse den 23 maj 1906 (n:r 142) meddelade Riksdagen, att Kungl. Maj:ts förslag om arfvoden till ytterligare två distriktsingenjörer bifallits.

Beträffande framställningen om höjande af det på samma stat uppförda anslaget till vikariatsersättning m. m. med 7,600 kronor, ansåg Riksdagen af utredningen i ärendet framgå, att, äfven om ökningen i styrelsens arbetsbörda finge antagas vara af stadigvarande natur, för tillgodoseende af styrelsens behof af arbetskrafter andra utvägar än ökning i nämnda anslag kunde komma att ifrågasättas inom en nära liggande framtid. Med afseende därå hade Riksdagen, som funnit det äskade beloppet böra under dåvarande förhållanden ställas till styrelsens disposition för förstärkning af dess arbetskrafter, ansett sig icke kunna uppföra beloppet i fråga på ordinarie stat, men anvisat detsamma på extra stat för år 1907.

1907 års riksdag.

Uti underdånig skrifvelse den 15 oktober 1906 hemställde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att till förstärkning af arbetskrafterna hos styrelsen måtte för år 1908 äskas ett anslag på extra stat af 15,400 kronor.

Under år 1906 hade det, efter hvad styrelsen meddelade, visat sig omöjligt att för beräknade arfvodesbelopp anställa tillräckligt antal ingenjörsbiträden. Detta hade vållat, att från distriktstjänstemännen inkomna arbetsplaner till företag, för hvilka statsbidrag skulle komma att begäras, fått stanna i styrelsen vida längre tid, innan deras vederbörliga granskning medhunnits, än som blifvit fallet, därest styrelsen förfogat öfver tillräckliga medel för anställande af nödigt antal biträden. Därvid hade stora olägenheter uppstått, särskildt med hänsyn därtill att med granskning af inkomna arbetsplaner för väg-, bro- och hamnbyggnader samt farleds- och kanalarbeten fått tidtals helt och hållet anstå, för att de tillgängliga arbetskrafterna skolat kunna medhinna att granska de talrika arbetsplanerna till frostafdiknings- samt vattenafledningsoch odlingsföretag, hvilkas antal i hög grad ökats i samma mån, som årliga anslagsbeloppen för dylika företag blifvit höjda.

Anslaget till bidrag för understödjande af frostutdikningar, som år 1905 utgjorde 500,000 kronor, hade från och med år 1906 ökats till 700,000 kronor. Uti gemensam underdånig framställning, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och landtbruksstyrelsen aflåtit, hade styrelserna hemställt, att till de för befrämjande af frostafdikningar afsedda anslag, som vid 1906 års riksdag fördelats i två, norrländska afdikningsanslaget

och allmänna frostminskningsanslaget, måtte beviljas tillsammans en million kronor. För vattenaflednings- och odlingsföretag funnes dessutom en lånefond intill ett belopp af en million kronor för år.

För att medhinna granskningen under år 1906 af planer, hvilkas utförande borde understödjas från ifrågavarande anslags- och lånefonder, hade under en stor del af året två till tre ingenjörsbiträden varit sysselsatta, hvarigenom annat inom styrelsen förekommande granskningsarbete måst åsidosättas. Detta oaktadt förefunnes den 15 oktober 1906 hos styrelsen inneliggande planer, afseende 397 frostafdikningsföretag inom de öfra fyra norrländska länen och 53 dylika arbetsföretag inom rikets öfriga län eller tillsammans 450 stycken, hvilka då ännu icke hunnit granskas.

Styrelsen ansåg af denna redogörelse framgå, att ytterligare krafter erfordrades för granskning af särskildt för frostafdiknings- samt vattenaflednings- och odlingsföretag uppgjorda planer och att till aflönande af dessa arbetskrafter icke kunde beräknas mindre årligt belopp än 4,800 kronor utöfver den summa, som anvisats för år 1907.

Arbetet å styrelsens afdelning för ärenden rörande enskilda järnvägar hade ock under de senare åren ökats i väsentlig grad. Denna ökning i ärenden rörande de enskilda järnvägarna hade föranledts närmast genom anläggning af nya järnvägar, bandelar, bispår, stationer och hållplatser, genom den kontroll öfver järnvägarnas rullande materiel, som i följd af kungl. kungörelsen den 31 december 1904 skulle utöfvas af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, genom frågor angående elektriska starkströmsanläggningar samt genom den fullständigare granskning, som i enlighet med Riksdagens uttalande i skrifvelse den 18 maj 1905 n:r 152 dåmera ägnades planer för järnvägar, för hvilkas utförande statslån begärdes.

Hvad styrelsen anfört om olägenheterna att icke inom behörig tid medhinna granskningen af planer till vägar, broar med flera allmänna arbeten ägde naturligtvis i lika hög grad sin giltighet i afseende å behandlingen af ärenden rörande enskilda järnvägar. Stora och betydelsefulla intressen vore ofta förbundna med frågor om järnvägars anläggning eller förändring genom anordnande af nya bispår, stationer eller hållplatser, och dessa intressen fordrade, att dylika frågors afgörande icke fördröjdes. Det vore af vikt, att styrelsen sattes i tillfälle att genom tillgång på behöfliga

arbetskrafter kunna utreda och behandla dessa ärenden inom sådan tid, att enskildas berättigade intressen icke lämnades åsido.

Då styrelsen tidigare beräknat, att ett belopp af 13,000 kronor under år 1907 och de närmaste åren skulle vara tillräckligt för beredande af tillgång till förstärkning af styrelsens arbetskrafter, hade denna beräkning varit grundad på då rådande förhållanden och på antagandet af en tillökning i arbetsbördan af den omfattning, som under senaste åren ägt rum. Emellertid hade under år 1906 tillökningen blifvit större än som kunnat antagas. Styrelsen ansåg därför, att en summa af 7,800 kronor utöfver det för år 1907 anvisade anslag vore behöflig för ändamålet, och hemställde, att Kungl. Maj:t måtte hos Riksdagen för år 1908 äska ett anslag på extra stat af 15,400 kronor till förstärkning af arbetskrafterna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Den 12 januari 1907 blef detta ärende föredraget inför Kungl. Maj:t, och anförde vederbörande departementschef därvid följande.

Under år 1905 hade, enligt departementschefen lämnadt meddelande, styrelsen till extra biträden m. m. användt 23,191 kronor 50 öre, på sätt närmare framginge af en af departementschefen företedd, här nedan intagen tablå, hvilken tillika utvisade, huru enligt i november månad 1906 gjorda beräkningar det belopp af 24,600 kronor, styrelsen under sistnämnda år för ändamålet haft till sitt förfogande, skulle utnyttjas.

	År 1905.		År 1906.	
Järnvägsafdelningen	6,624	46	5,985	83
Tekniska afdelningen för öfriga ärenden	7,163	57	9,037	73
Administrativa afdelningen	1,750	—	1,600	—
Juridiska biträdet	1,000	—	1,000	—
Renskrifnings- och ritbiträden	3,800	01	4,000	—
Vikariatsersättningar under semester	1,087	50	1,087	50
Extra renskrifnings- och ritningskostnader m. m.	1,765	96	1,888	94
Summa kronor	**23,191**	50	**24,600**	—

Departementschefen ansåg, att det belopp af 24,600 kronor, som styrelsen hade till sin disposition för år 1907, komme att användas ungefär på enahanda sätt som motsvarande summa år 1906.

Af det belopp å ytterligare 7,800 kronor, som styrelsen äskat för år 1908, skulle, enligt departementschefen lämnad uppgift, 3,000 kronor användas till ytterligare en extra ingenjör å järnvägsafdelningen och 4,800 kronor till arfvode för granskning af utdiknings- och vägplaner.

Departementschefen sade sig emellertid hafva tagit i öfvervägande, huruvida icke väg- och vattenbyggnadsstyrelsens växande arbetsbörda skulle, åtminstone i någon mån, kunna minskas därigenom, att de fall, då underdånigt utlåtande inhämtades från styrelsen, inskränktes i möjligaste mån. Han hade därvid särskildt afsett de af styrelsen omförmälda ärenden angående elektriska starkströmsanläggningar, hvilka dittills städse remitterats till styrelsen, så snart ledningen korsat enskild järnväg eller vattentrafikled. I dessa ärenden hade dåmera utbildat sig en så pass stadgad praxis, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsens yttrande i regel ej syntes vara erforderligt, särskildt med afseende å den ingående granskning, som ägnades dylika ärenden af vederbörande, hos kommerskollegium anställda inspektör öfver elektriska anläggningar.

Det syntes ock departementschefen angeläget att, då frågan om en allmän lönereglering inom verket med däraf tillåfventyrs föranledda förenklingar i arbetssättet komme på dagordningen i en ej aflägsen framtid, det för ifrågavarande ändamål afsedda anslag ej vore uppbringadt till en alltför hög siffra.

Departementschefen ansåg fördenskull, att ett belopp af 30,000 kronor skulle vara tillräckligt för det närmaste behofvet och att således på extra stat för år 1908 skulle erfordras 13,000 kronor.

I enlighet med departementschefens förslag aflät Kungl. Maj:t framställning till 1907 års Riksdag, som, med bifall till framställningen, beviljade på extra stat för år 1908 ett anslag af 13,000 kronor till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Då Riksdagen i skrifvelse den 31 maj 1907 (n:r 6) anmälde sitt beslut i nämnda hänseende, tillkännagaf Riksdagen, att den visserligen, af hvad i ärendet förekommit, ansett ådagalagdt, att en förstärkning af

väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbetskrafter vore af behofvet påkallad. Den af styrelsen såsom skäl för dess framställning i ämnet bland annat anförda omständighet, att arbetet med kontrollen å enskilda järnvägars rullande materiel väsentligt ökats genom de i kungl. kungörelsen den 31 december 1904 meddelade bestämmelser, borde dock, enligt Riksdagens mening, ej tillmätas någon större betydelse, då ju styrelsen för detta ändamål hade till sitt förfogande ett under de senare åren på extra stat årligen anvisadt anslag af 5,000 kronor.

Riksdagen uttalade tillika den förväntan, att genom den af Kungl. Maj:t verkställda nedsättningen i det af styrelsen äskade beloppet det synnerligen viktiga arbetet med granskning af utdiknings- och vägplaner icke måtte blifva eftersatt.

1908 års riksdag.

I underdånig skrifvelse den 19 oktober 1907 gjorde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framställning om ytterligare förhöjning af ifrågavarande anslag.

Styrelsen meddelade därvid, att antalet till styrelsen inkomna mål och ärenden under år 1906 vuxit till 4,075.

Någon anledning att antaga, att antalet ärenden skulle nedgå, funnes, enligt styrelsens förmenande, så mycket mindre, som 1907 års Riksdag höjt anslaget till norrländska afdikningsföretag från 500,000 till 700,000 kronor och anspråken på bidrag från detta anslag ständigt ökades. Medan antalet afdikningsföretag, för hvilka bidrag från anslaget den 15 oktober 1906 voro sökta och beroende på handläggning hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och landtbruksstyrelsen, uppgått till 397, betingande ett anslagsbelopp af 2,093,700 kronor, uppgick den 1 oktober 1907 antalet inneliggande ansökningar till 474, afseende en anslagssumma af 2,675,100 kronor.

Att ett så stort antal planer för afdikningsföretag kräfde ytterligare arbetskraft för planernas granskning, syntes väg- och vattenbyggnadsstyrelsen påtagligt.

Jämväl anslaget till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar hade vid 1907 års riksdag blifvit höjdt med 250,000 kronor, och för den granskning af

vägplaner, som däraf blefve en följd, erfordrades också ingenjörsbiträde inom styrelsen.

Arbetet på styrelsens järnvägsafdelning hade äfven under år 1906 visat en afsevärd stegring, i det antalet inkomna ärenden uppgått till 1,594 och afgångna skrifvelser till 1,490 emot respektive 1,416 och 1,295 under år 1905. Ökningen af antalet inkomna ärenden hade ägt rum, oaktadt ärenden angående elektriska starkströmsanläggningar dåmera ej längre såsom under närmast föregående år remitterades till styrelsen för afgifvande af utlåtanden.

Jämväl under år 1907 hade ökning förmärkts särskildt i fråga om antalet koncessionsansökningar för enskilda järnvägsanläggningar, hvilka ärendens omfattande natur kräfde ökadt arbete. Antalet af de till styrelsens handläggning remitterade, då ännu ej slutbehandlade koncessionsansökningar uppgingo den 19 oktober 1907 till 41.

I anledning af Riksdagens i skrifvelsen den 31 maj 1907 gjorda uttalande om betydelsen af tillökningen i ärenden angående enskilda järnvägars rullande materiel framhöll styrelsen, att den maskiningenjör, som vore anställd för utförande af kontrollen å samma materiel, vore hufvudsakligen upptagen af resor och arbeten utom styrelsen i och för besiktning och kontroll af den rullande materielens underhåll. Han kunde fördenskull icke i nämnvärd mån på tjänsterummet stå till järnvägsafdelningens förfogande för handläggning i öfrigt af förekommande frågor. Ärendena angående den rullande materielen ökades emellertid oafbrutet och dessa ärenden vore tillika i regel af natur, att de borde skyndsammast handläggas.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställde styrelsen, att Kungl. Maj:t måtte hos Riksdagen äska för år 1909 en förhöjning i extra anslaget till förstärkning af arbetskrafterna hos styrelsen med 2,400 kronor eller från 13,000 till 15,400 kronor.

Vid föredragning den 13 januari 1908 af detta ärende hemställde vederbörande departementschef, att framställning måtte göras hos Riksdagen i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anhållan; och blef detta af Kungl. Maj:t bifallet.

I skrifvelse den 2 juni 1908 (n:r 6) meddelade Riksdagen, att af hvad i ärendet förekommit Riksdagen ansåg vara ådagalagdt, att en ytterligare förstärkning af väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbetskrafter vore af behofvet påkallad. Fördenskull hade, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, beviljats på extra stat för år 1909 ett anslag af 15,400 kronor till förstärkning af arbetskrafterna hos nämnda styrelse.

1909 års riksdag.

Jämväl för år 1910 gjorde styrelsen uti underdånig skrifvelse den 17 oktober 1908 framställning om extra anslag till förstärkning af arbetskrafterna hos styrelsen. Den fortgående ökningen af styrelsens arbete gjorde nämligen, yttrade styrelsen, berörda anslag nödvändigt, och vore snarare en ökning än en minskning däri önskvärd. Då emellertid en lönereglering för ämbetsverket vore förestående, hade styrelsen inskränkt sig till att för det dåvarande hemställa, att för år 1910 måtte å extra stat till ifrågavarande ändamål beviljas ett anslag af 15,400 kronor.

I enlighet med hvad styrelsen hemställt, gjorde Kungl. Maj:t uti statsverkspropositionen vid 1909 års riksdag framställning i ämnet, och beviljade Riksdagen, enligt hvad skrifvelsen den 22 maj 1909 n:r 6 utvisar, för ändamålet på extra stat för år 1910 ett anslag af 15,400 kronor.

1910 års riksdag.

I underdånig skrifvelse den 18 oktober 1909 angående anslag att äskas af 1910 års Riksdag anmälde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att till följd af den alltjämt fortgående ökningen af arbetet inom styrelsen det visat sig, att förenämnda belopp, 15,400 kronor, trots iakttagande af den största sparsamhet komme att redan för år 1909 blifva otillräckligt. Hur stor bristen komme att blifva, vore styrelsen ej då i tillfälle att exakt uppgifva men antog, att den komme att belöpa sig till omkring 4,700 kronor.

Då det enligt styrelsens förmenande ej funnes anledning antaga, att någon minskning i arbetsbördan skulle komma att inträda under åren 1910 och 1911, utan arbetet, att döma efter den föregående stadigt fortgående ökningen, snarare syntes komma att växa, hemställde styrelsen, att Kungl. Maj:t måtte hos Riksdagen äska en förhöj-

ning af extra anslaget till förstärkande af arbetskrafterna hos styrelsen för år 1911 med 5,000 kronor eller från 15,400 kronor till 20,400 kronor.

Sedermera anmälde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i underdånig skrifvelse den 27 november 1909, att bristen under år 1909 i förevarande anslag uppginge till 4,762 kronor 18 öre, och hemställde, att Kungl. Maj:t måtte af tillgängliga medel ställa ett belopp af 4,700 kronor till styrelsens förfogande.

Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t den 14 januari 1910 yttrade vederbörande departementschef följande.

Enligt hvad inhämtade upplysningar gifvit vid handen, syntes väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbetsbörda under år 1909 snarare hafva minskats än ökats. Genom remiss den 15 december 1909 hade också styrelsen anbefallts att till Kungl. Maj:t inkomma med förklaring rörande anledningen därtill, att styrelsen utan nådigt bemyndigande öfverskridit det anslag, som styrelsen för ifrågavarande ändamål haft till sitt förfogande. Särskildt skulle styrelsen därvid angifva orsaken till att styrelsen för ändamålet användt så afsevärdt mycket högre belopp under år 1909 än under år 1908, oaktadt arbetsbördan icke syntes hafva vuxit under år 1909.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen afgaf den 30 december 1909 den sålunda infordrade förklaringen. Hvilka åtgärder borde vidtagas med anledning af hvad i detta ärende förekommit, därom anhöll departementschefen att sedermera få göra underdånig framställning.

I ärendets då befintliga skick syntes departementschefen emellertid tillräckliga skäl icke föreligga att för det dåvarande begära ökning af anslaget för år 1911, utan hemställde han, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af 15,400 kronor.

Sistberörda belopp blef ock af Riksdagen beviljadt.

Inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel.

I den till 1904 års Riksdag aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof föreslog Kungl. Maj:t att, för anordnande af inspek-

tion å enskilda järnvägars rullande materiel, måtte på extra stat för år 1905 anvisas 5,000 kronor till arfvode åt en hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anställd maskininspektör.

Uti skrifvelse den 9 mars 1904 (n:r 14) meddelade Riksdagen, att hvad i detta ärende blifvit upplyst synts otvetydigt gifva vid handen, att den kontroll, som från statens sida utöfvades i syfte att skydda trafiksäkerheten på de enskilda järnvägarna, icke kunde anses vara tillfredsställande. Hvad särskildt anginge underhållet af dessa järnvägars rullande materiel, hade behofvet af en mera effektiv kontroll för berörda ändamål med styrka framhållits af såväl väg- och vattenbyggnadsstyrelsen som järnvägsstyrelsen, hvilka båda ämbetsverk emellertid varit af olika mening i fråga om kontrollens anordnande, i det att hvartdera verket ansett sig vara bäst ägnadt för utöfvandet af densamma.

Enligt Riksdagens mening vore det af verkligt behof påkalladt, att fullt bestämda och tydliga föreskrifter meddelades ej blott rörande kontrollen öfver den rullande materielen vid enskilda, för allmän trafik upplåtna järnvägar, utan äfven med afseende å kontrollen öfver själfva banan samt trafikens skötande på de enskilda järnvägarna. Statens kontrollerande verksamhet på dessa områden vore för det dåvarande fördelad mellan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt järnvägsstyrelsen, men gränserna mellan dessa myndigheters befogenhet vore ingalunda klart uppdragna och sättet för kontrollens utöfvande vore ej heller tillräckligt noga bestämdt.

Under dåvarande förhållanden kunde det icke synas Riksdagen lämpligt att för framtiden fastslå, hvarest någon viss gren af denna kontrollverksamhet borde vara förlagd, och Riksdagen hade därför icke ansett sig böra i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag fatta beslut om anställande hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen af viss tjänsteman för inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel.

Då det emellertid finge anses ådagalagdt, att ett anslag å det begärda beloppet vore erforderligt, för att den myndighet, som redan hade sig ålagdt att utöfva denna tillsyn, måtte sättas i stånd att på ett mera tillfredsställande sätt fullgöra detta sitt åliggande, hade Riksdagen, för möjliggörande af en verksam kontroll å enskilda järnvägars rullande ma-

teriel, på extra stat för år 1905 anvisat 5,000 kronor att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande.

Enahanda belopp har sedermera för samma ändamål beviljats på extra stat för hvart och ett af åren 1906—1911.

Den ordinarie staten för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för närvarande följande utseende: *Nu gällande stat.*

	Kronor.			
	Lön.	Tjänstgörings-penningar.	Summa.	
1 chef	6,000	2,000	8,000	
Tekniska afdelningen.				
1 tredje gradens tjänsteman (byråchef)	4,400	2,000	6,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 d:o d:o d:o (d:o)	4,400	2,000	6,400	
1 byråingenjör	2,300	1,200	3,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
Administrativa afdelningen.				
1 andra gradens tjänsteman (byrådirektör)	3,000	1,500	4,500	
1 första gradens tjänsteman (registrator, tillika aktuarie)	1,800	1,200	3,000	
1 d:o (revisor och bokhållare)	1,800	1,200	3,000	
1 d:o (notarie)	1,800	1,200	3,000	
Till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde	—	—	17,000	
1 vaktmästare	500	300	800 jämte bostad	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 d:o	500	300	800	
1 distriktschef	3,000	—	3,000	
5 distriktschefer	15,000	—	15,000	
1 extra distriktsingenjör, arfvode	—	—	1,500	
7 extra distriktsingenjörer, d:o	—	—	10,500	
Summa	—	—	**86,400**	

Därjämte hafva, såsom ofvan är nämndt, anslag beviljats å extra stat, dels 15,400 kronor till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, dels ock 5,000 kronor till styrelsens förfogande för anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel.

Aflöningsvillkor.

Nu gällande aflöningsvillkor för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finnas intagna i kungl. kungörelsen den 2 juni 1882, angående villkoren för åtnjutande af de från och med 1883 års början fastställda nya löneförmånerna för nämnda styrelse (bihang till svensk författningssamling n:r 36).

Då 1888 och 1899 årens Riksdagar beviljade anslag till nya tjänster inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, bestämdes i sammanhang därmed, att för innehafvarna af dessa tjänster skulle gälla enahanda aflöningsvillkor, som innefattas i 1882 års ofvannämnda kungörelse.

För förrättning äger distriktstjänsteman åtnjuta ersättning enligt den af Kungl. Maj:t den 28 september 1888 utfärdade taxan på arfvode för förrättningar, som verkställas af tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsdistrikten (svensk författningssamling n:r 47), med de ändringar däri, som innefattas i kungl. kungörelsen den 27 maj 1909 (svensk författningssamling n:r 48).

Nuvarande organisation och ämbetsverksamhet.

Den för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nu gällande instruktioner är utfärdad den 8 december 1899 (svensk författningssamling n:r 105). I vissa delar af densamma hafva dock sedermera vidtagits ändringar genom kungl. kungörelser den 12 december 1902 och den 9 november 1906.

Enligt instruktionen omfattar *styrelsens ämbetsbefattning* handläggning af tekniska och administrativa ärenden, som angå *Instr. § 1.*

anläggning eller förbättring af vägar, broar, färjor, kanaler, slussar, hamnar och andra dylika företag,

sjöars och vattendrags tillgodogörande för sjöfart, flottning eller andra industriella behof och i samband därmed nödiga anläggningar,

arbeten för beredande af större odlingsföretag, skydd mot öfversvämning eller minskning af frostländighet, samt

enskilda järnvägar, afsedda för allmän trafik.

De sålunda omförmälda arbetena äro dels *§ 2.*

a) sådana, som utföras af enskilda personer, bolag eller menigheter, antingen helt och hållet på egen bekostnad eller med understöd af staten i form af anslag, lån eller andra förmåner, för så vidt dessa arbeten äro af den beskaffenhet, att Kungl. Maj:ts tillstånd erfordras för deras verkställande, och arbetena blifvit i afseende å så väl utförandet som vidmakthållandet för det allmännas nytta ställda under styrelsens kontroll; och dels

b) sådana, som utföras af staten och på dess bekostnad genom styrelsens omedelbara försorg, äfvensom sådana, hvilka fortfarande äro ställda under styrelsens öfverinseende och förvaltning.

I afseende å de under *a*) omförmälda allmänna arbetena åligger det *§ 3.*
styrelsen:

att i rådgifvande egenskap lämna biträde, då sådant begäres af vederbörande, i afseende å undersökningar för arbetena eller deras tekniska utförande och ledning; att i mån af tillgång å biträden anvisa lämpliga undersökningsförrättare eller arbetsledare samt att i öfrigt, utan att ingripa i den särskilda förvaltning och ledning af arbetena, som tillkomma arbetsdirektionerna, i egenskap af öfvervakande myndighet anmäla hos Kungl. Maj:t hvad i ett eller annat afseende kan vara anmärkningsvärdt;

att, då till styrelsen inkommer eller öfverlämnas väckt fråga om företagande af arbete, till hvars utförande Kungl. Maj:ts tillstånd erfordras, granska och, där sådant finnes behöfligt, låta omarbeta medföljande ritningar och kostnadsförslag eller infordra från vederbörande felande dylika eller eljest nödiga handlingar; att, där statsbidrag äskas i form af anslag eller lån, tillse, att de för sådant bidrags erhållande stadgade villkor äro fullgjorda och att uppgift finnes å de tillgångar, som för öfrigt äro beredda för företagets utförande; att med utredning af ärendet och yttrande, bland annat, i fråga om statsbidrag, i händelse sådant sökts, underställa frågan Kungl. Maj:ts pröfning; och att därefter, sedan Kungl. Maj:ts beslut blifvit delgifvet styrelsen, underrätta vederbörande därom samt, där plan för arbetet fastställts, vidtaga på styrelsen ankommande åtgärder för arbetets bringande till verkställighet;

att hafva tillsyn öfver arbetenas utförande i enlighet med de af Kungl. Maj:t fastställda planer och gifna föreskrifter, så att inga väsentliga ändringar må äga rum utan anmälan och vederbörligt tillstånd; styrelsen medgifvet att tillåta eller föreskrifva sådana mindre ändringar i fastställda planer, som leda till förbättring;

att anmäla hos Kungl. Maj:t, om arbete icke blifvit fullbordadt inom bestämd tid eller alldeles icke kommit till utförande, och i sådant fall föreslå den åtgärd, som kan finnas erforderlig;

att öfvervaka, det redan utförda anläggningar varda ändamålsenligt och i enlighet med gifna föreskrifter underhållna, så att hinder och uppehåll i kommunikationerna icke må uppkomma genom olämpliga anordningar eller bristfälligheter eller det med anläggningen åsyftade gagn förminskas; därvid dock, likasom i fråga om vissa andra arbeten, iakttages, att det tillkommer lotsstyrelsen att öfvervaka, att icke sådana åtgärder

vidtagas med afseende å allmänna farleder eller hamnar, att den allmänna sjöfarten därigenom hindras eller försvåras;

att på anmälan låta i stadgad ordning verkställa besiktning och afsyning af enskild järnväg samt lämna tillstånd till sådan järnvägs upplåtande för allmän trafik; äfvensom

att vidtaga de åtgärder, som enligt gällande flottningsstadga kunna ankomma på styrelsen.

Med arbeten af den beskaffenhet, som ofvan omförmäles under litt. *b*), har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omedelbar befattning i afseende å så väl utförandet af fastställda planer samt förvaltande och redovisande af därtill anslagna medel, som ock öfvervakandet af anläggningarnas underhåll och ändamålsenliga begagnande, intill dess desamma ställas under vård och öfverinseende af annan statens myndighet. *§ 4.*

Då styrelsen har att handlägga fråga om byggande af hamn eller om sådan förändring af hamnbyggnad, som kan inverka på sjöfarten, skall styrelsen före frågans slutbehandling inhämta lotsstyrelsens yttrande beträffande ifrågasatta anordningars nytta eller skada för den allmänna sjöfarten. *§ 5.*

Gemensamt med landtbruksstyrelsen har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att afgifva utlåtande till Kungl. Maj:t i frågor, som röra statsunderstöd i form af lån, anslag eller andra förmåner för afdiknings- eller odlingsföretag eller arbeten, som afse minskande af frostländighet. *§ 6.*

Det åligger därjämte väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att, då sådant anbefalles af Kungl. Maj:t, låta verkställa undersökningar, utarbeta ritningar och upprätta kostnadsförslag till arbetsföretag för statens räkning, så ock att afgifva utredningar i ärenden, som angå väg- och vattenbyggnader. *§ 7.*

Styrelsen förvaltar de medel, som äro ställda till dess förfogande eller under dess vård och kontroll, och ansvarar för deras behöriga användning och redovisning samt afgifver till Kungl. Maj:t förslag till fördelning af de statsmedel, som Riksdagen anvisar att utgå i form af anslag eller lån till vissa slag af allmänna arbeten. *§ 8.*

Före utgången af hvarje år skall styrelsen till Kungl. Maj:t afgifva berättelse om allt, som i afseende å sådana allmänna arbeten, hvarom i

§ 1 af instruktionen sägs, blifvit under föregående året utfördt i riket eller förekommit vid förrättade inspektioner.

§ 9, enl. k. k. 12/12 1902. Hvad därefter *väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sammansättning* angår, utgöres styrelsen af en öfverdirektör och chef och såsom ledamöter en byråchef och föredragande för tekniska ärenden utom sådana, som röra enskilda järnvägar, en byråchef och föredragande för ärenden rörande enskilda järnvägar och en byrådirektör och föredragande för administrativa och ekonomiska ärenden.

§ 10. Vid styrelsen äro anställda i ordinarie befattning en byråingenjör, en notarie, en registrator, tillika aktuarie, samt en revisor och bokhållare med skyldighet att handhafva kassörsgöromålen.

Därjämte finnas hos styrelsen anställda, i mån af behof och anvisade tillgångar, extra ordinarie tjänstemän samt rit- och skrifbiträden äfvensom vaktbetjänte.

§ 11, enl. k. k. 9/11 1906. För närmaste uppsikten öfver och bestyret med sådana arbeten och anläggningar i landsorten, hvarom i § 1 af instruktionen sägs, äro till biträde åt styrelsen anställda:

en distriktschef inom hvart och ett af de sex distrikt, uti hvilka riket i sådant afseende indelas, och åtta distriktsingenjörer.

Distrikten omfatta:

södra distriktet:

Kronobergs, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län;

västra distriktet:

Göteborgs och Bohus samt Älfsborgs och Värmlands län;

östra distriktet:

Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Skaraborgs län;

mellersta distriktet:

Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gottlands, Örebro och Västmanlands län;

nedra norra distriktet:

Kopparbergs, Gäfleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län; samt

öfra norra distriktet:

Västerbottens och Norrbottens län.

Distriktsingenjörerna äro anställda en i hvart och ett af södra, västra, östra och mellersta distrikten samt två i hvartdera af nedra norra och öfra norra distrikten.

Öfverdirektören och, efter förslag af honom, byråcheferna samt byrå- § 12, enl. k. k. 12/12 1902.
direktören utnämnas af Kungl. Maj:t. Distriktscheferna utnämnas af Kungl. Maj:t, efter förslag af styrelsen. Öfriga tjänstemän tillsättas af styrelsen. Styrelsen äger jämväl att antaga extra ordinarie tjänstemän samt rit- och skrifbiträden äfvensom utse vaktbetjänte.

För att kunna föreslås till byråchef eller distriktschef, likasom för § 13, enl. k. k. 12/12 1902.
att kunna utnämnas till byråingenjör eller notarie eller förordnas till distriktsingenjör fordras antingen att hafva fullgjort de för inträde i väg- och vattenbyggnadskåren stadgade villkor eller att hafva genomgått tekniska högskolan och därjämte förvärfvat praktisk duglighet i ingenjörsyrkets utöfvande.

För att kunna föreslås till byrådirektör eller utnämnas till registrator eller revisor och bokhållare uppställes i instruktion fordran att hafva aflagt juridisk examen eller examen till Kungl. Maj:ts kansli.

Styrelsen må, då sådant finnes nödigt för något ärendes utredning, § 14.
beordra tjänsteman i eller under styrelsen att verkställa eller biträda vid utredningen, så ock därför anlita tillfälligt biträde af annan sakkunnig man.

Efter medgifvande af chefen för civildepartementet äger styrelsen, där sådant pröfvas nödigt, att inkalla samtliga distriktschefer till sammanträde i hufvudstaden för öfverläggning om mera omfattande frågor angående allmänna arbeten.

Beträffande *ärendenas handläggning* må här omnämnas, att öfver- § 16.
direktören äger ensam besluta uti alla hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förekommande ärenden, på sätt i instruktionen bestämmes.

Vid föredragning inför öfverdirektören af vissa ärenden skola samtliga ledamöterna deltaga i ärendets behandling.

Dessa ärenden äro de, som angå verkets organisation och arbetsordning, utfärdande af allmänna författningar och cirkulär, underdåniga förslag för tillsättning af distriktschefstjänster, tillsättande af tjänstemän hos styrelsen samt förordnande af distriktsingenjörer, tjänstledighet, förordnande och afsked för äfvensom tjänstefel af den styrelsen underlydande personal, styrelsens underdåniga ämbetsberättelse, äfvensom öfriga ärenden, hvilka öfverdirektören anser böra handläggas uti ifrågavarande ordning.

Vid föredragning af andra än ofvan omförmälda ärenden erfordras ej närvaro af annan ledamot än föredraganden.

Fattar öfverdirektören beslut, som strider mot föredragandens eller annan tillstädes varande ledamots åsikt, åligger denne att låta till protokollet anteckna sin skiljaktiga mening, vid äfventyr att han eljest varder för beslutet ansvarig; skolande, då skiljaktig mening förekommit uti mål, som bör anmälas hos Kungl. Maj:t, protokollsutdrag däröfver bifogas den underdåniga skrifvelsen i ämnet.

§ 17. Utan föregående föredragning inför öfverdirektören må ledamot genom remiss eller särskild skrifvelse infordra från styrelsen underlydande förklaringar, upplysningar och yttranden, som finnas erforderliga för ärendes afgörande, samt till granskning, anteckning och förvaring befordra inkommande handlingar, som äro af beskaffenhet att icke föranleda till omedelbar åtgärd af styrelsen.

§ 18. Öfver alla ärenden, som skola förekomma till behandling i styrelsen, låter vederbörande föredragande upprätta en lista, å hvilken vid hvarje ärende medelst en kort anteckning utmärkes, att föredragning af detsamma ägt rum.

Protokoll föres, när skiljaktiga meningar förekomma inom styrelsen eller styrelsen eljest finner anledning förordna, att protokoll skall hållas.

Skrifvelser och utlåtanden, som aflåtas till Kungl. Maj:t, underskrifvas af öfverdirektören och den eller de ledamöter, som deltagit i ärendets handläggning hos styrelsen, hvarvid tillika utmärkes den, som varit föredragande. Öfriga utgående expeditioner i ärenden, föredragna inför öfverdirektören, underskrifvas af honom samt kontrasigneras af vederbörande föredragande.

Under ämbetsresa må öfverdirektören, utan att hafva inhämtat yttrande af föredraganden, meddela föreskrifter om verkställighetsåtgärder af beskaffenhet att icke tåla uppskof. Dock skola dylika föreskrifter, där de icke afse rent tekniska frågor, skriftligen anmälas uti styrelsen vid nästa sammanträde, som öfverdirektören bevistar. § 20.

Är öfverdirektören frånvarande å ämbetsresa eller åtnjuter han semester eller tjänstledighet eller är han eljest hindrad att förvalta sin tjänst, utöfvas styrelsens ämbetsbefattning, där ej Kungl. Maj:t särskildt annorlunda förordnar, af styrelsens ledamöter. Därvid fordras för besluts fattande att, jämte föredraganden, minst en af de öfriga ledamöterna är tillstädes; skolande, då olika meningar yppa sig mellan ledamöterna, men med afgörandet icke kan utan olägenhet uppskjutas intill dess öfverdirektören blifver i tillfälle att pröfva ärendet, styrelsens beslut utfärdas i enlighet med flertalets mening eller, i händelse af lika röstetal för olika meningar, enligt den mening, som föredraganden uttalat. § 21.

I öfverdirektörens frånvaro må dock icke, såvida ej Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, underdåniga förslag enligt § 12 i instruktionen afgifvas, lediga tjänster tillsättas annat än genom förordnande att tills vidare upprätthålla de med befattningen förenade göromål eller ansvar för fel i tjänsten ådömas eller sådana åtgärder vidtagas, som rubba de grundsatser för ärendenas behandling eller förvaltningen, hvilka förut blifvit stadgade eller följda.

Vidkommande *förvaltningen af de till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande ställda medel* är i instruktionen stadgadt, bland annat, att styrelsen äger att, i mån af behof eller enligt särskildt meddelad föreskrift, hos vederbörande myndighet rekvirera och uppbära de till styrelsens förfogande för särskilda ändamål anslagna medel; skolande hvad af sådana statsanslag lyftes äfvensom andra under styrelsens vård och kontroll varande medel insättas i riksbanken, därest de icke behöfva genast användas. § 22.

Alla frågor om utbetalning af medel afgöras af styrelsen. Anordningar och anvisningar för lyftning af medel underskrifvas antingen af öfverdirektören med kontrasignation af byrådirektören eller, i öfverdi- § 23, *enl. k. k.* 12/12 *1902.*

rektörens frånvaro, af byrådirektören jämte en af styrelsens öfriga ledamöter.

§ 24. Hvad angår *tjänstemännens åligganden*, är i instruktionen föreskrifvet för *öfverdirektören*, att han, såsom styrelsens chef, är Kungl. Maj:t i första rummet ansvarig för uppfyllandet af styrelsens åligganden och tillser, att tjänstemännen med nit, skicklighet och drift fullgöra sina skyldigheter.

För besiktning af pågående arbeten och anläggningar äger öfverdirektören, när han så aktar nödigt, att företaga ämbetsresor till orterna; börande han dock före resans anträdande göra anmälan därom hos chefen för civildepartementet.

§ 25, *enl. k. k.* 12/12 *1902.* *Byråchefen* för tekniska ärenden utom järnvägsärenden åligger:

att bereda och föredraga alla tekniska ärenden angående de i § 1 i instruktionen uppräknade allmänna arbeten utom enskilda järnvägar samt granska inkomna planer och berättelser angående dylika arbeten;

att ansvara för uppsättning och expediering af styrelsens skrifvelser mål, som tillhöra hans föredragning;

att närmast utöfva tillsyn öfver de inom styrelsen förekommande tekniska arbeten, såvidt de icke angå enskilda järnvägar; samt

att, då han därtill förordnas, företaga inspektionsresor för kontroll å allmänna arbeten.

§ 26, *enl. k. k.* 12/12 *1902.* *Byråchefen* för järnvägsärenden tillkommer:

att bereda och föredraga alla tekniska ärenden, som angå de enskilda järnvägarna, samt granska inkomna planer och berättelser angående dylika arbeten;

att ansvara för uppsättning och expediering af styrelsens skrifvelser i mål, som tillhöra hans föredragning;

att närmast utöfva tillsyn öfver de inom styrelsen förekommande tekniska arbeten, såvidt de angå enskilda järnvägar; samt

att, då han därtill förordnas, företaga resor för inspektion af färdiga eller under arbete varande enskilda järnvägar.

§ 27, *enl. k. k.* 12/12 *1902.* *Byrådirektören* tillkommer:

att bereda och föredraga alla på styrelsen ankommande administrativa och ekonomiska ärenden;

att upprätta förslag till kontrakt och säkerhetsförbindelser angående med statsbidrag understödda anläggningar och arbeten samt att granska inkommande sådana kontrakts- och säkerhetshandlingar;

att ansvara för uppsättning och expediering af styrelsens skrifvelser i mål, som tillhöra hans föredragning;

att närmast utöfva tillsyn öfver de till den administrativa afdelningen hörande ärendens behöriga gång; samt

att hafva kontroll öfver kassörsgöromålen och därvid själf föra kontrollräkning öfver inflytande och utanordnade medel.

Byråingenjör och *notarie* biträda föredragandena, den förre hufvudsakligen med granskning af inkommande ritningar och kostnadsförslag och den senare hufvudsakligen med uppsättande af skrifvelser i tekniska frågor och uppgörande af nödiga statistiska tabeller, samt ombesörja på begäran kopiering af kartor och ritningar, som förvaras hos styrelsen. *§ 28.*

Registratorn och aktuarien åligger: *§ 29.*

att föra styrelsens diarium och register;

att för hvarje år upprätta balanslista öfver de ärenden, som ej blifvit slutligen handlagda;

att förvara, förteckna och tillhandahålla till styrelsens arkiv hörande handlingar, kartor, ritningar, böcker, kontraktshandlingar och instrument m. m.;

att handhafva tillsynen öfver inventarierna i styrelsens lokal; samt

att ombesörja begärda afskrifter och utdrag af kansliets och arkivets handlingar.

Revisorn och bokhållaren åligger:

att granska och annotera alla till styrelsen inkomna räkningar; *§ 30, enl. k. k. 12/12 1902.*

att granska alla till styrelsen enligt gifna föreskrifter inkommande, men i dess hufvudbok icke ingående räkenskaper, med rätt att därvid göra anmärkning och att å de medel, hvilka i följd af hans anmärkningar fastställas till betalning och inflyta, uppbära anmärkningsarfvode med femton procent af det influtna beloppet;

att, under kontroll af byrådirektören, vara styrelsens uppbördsman och redogörare samt i sådan egenskap kvittera alla till styrelsen inflytande medel, föra alla med afseende å dessa medels disposition och redovisning nödiga anteckningar och räkenskaper, besörja insättning i riksbanken af styrelsens medel samt verkställa alla beslutade utbetalningar; samt

att biträda vid uppsättning af skrifvelser och vid andra kansligöromål.

§ 31. *De extra ordinarie tjänstemännen* samt *rit- och skrifbiträdena* fullgöra de arbeten, som föreläggas dem af styrelsen.

§ 32. *Distriktschef*, skall bo inom distriktet å ort, som med hänsyn till kommunikationer, telegraf- och postförbindelser inom distriktet har ett bekvämt läge, samt får icke lämna distriktet annat än efter uppdrag eller särskild tillåtelse af styrelsen. Distriktschef har till åligganden:

att förskaffa sig noggrann kännedom om sitt distrikts topografi, hydrografi, statistik och kommunikationsmedel samt dessa sistnämndas brister och sättet för deras förbättrande;

att afgifva skriftliga utlåtanden i frågor, som af styrelsen öfverlämnas till hans hörande;

att föra diarium öfver in- och utgående tjänsteskrifvelser och handlingar samt upprätta förteckning öfver de kartor, förslag och andra handlingar angående allmänna arbeten, som vid distriktschefsexpeditionen emottagits och förvaras, äfvensom ansvara för deras vård;

att verkställa anbefallda undersökningar och tekniska eller ekonomiska utredningar angående sådana allmänna arbeten, som omförmälas i § 1 af instruktionen, samt upprätta de för sådana ärendens handläggning hos styrelsen nödiga ritningar och kostnadsförslag;

att enligt styrelsens föreskrifter leda utförandet af de arbeten, som stå under styrelsens omedelbara inseende och särskildt anförtros åt distriktschefen;

att företaga inspektionsresor inom distriktet, enligt honom af styrelsen meddelad särskild befallning, och därvid — utan ingripande i den särskilda förvaltningen för enskildas arbeten, som understödjas med statsbidrag — tillse och kontrollera, att undersökningar verkställas och dylika

arbeten utföras i enlighet med fastställda planer under ledning af lämplig person; tillhandagå med råd och upplysningar; söka rätta tekniska misstag och granska under arbetes utförande väckt förslag om ändring af gillad arbetsplan samt till styrelsen afgifva yttrande öfver sådant förslag; förrätta besiktning å redan verkställda anläggningar och utfärda sådant intyg, som erfordras för bedömande, huruvida arbetsföretag må kunna såsom fullbordadt godkännas af styrelsen; samt att efter slutad inspektion insända till styrelsen berättelse därom, innefattande redogörelse för pågående arbetens fortgång och redan färdigas underhåll jämte anmälan, om fel eller försummelser blifvit begångna i afseende å utförandet eller underhållet; samt

att, om behofvet så fordrar, verkställa uppdrag utom distriktet efter förordnande af styrelsen.

Efter anmälan hos styrelsen kan distriktschef med styrelsens tillstånd, såvidt tjänsten det medgifver, emottaga uppdrag att såsom arbetschef leda företag inom distriktet, äfvensom öfvertaga andra till yrket hörande befattningar; dock att i ty fall, om uppdragen och befattningarna angå arbeten, som stå under styrelsens kontroll, inspektionen öfver dem uppdrages åt annan af styrelsen förordnad tjänsteman.

Distriktsingenjör, som skall bo inom distriktet och icke må lämna detsamma utan efter uppdrag eller särskild tillåtelse af styrelsen, har till närmaste förman distriktschefen, till hvars biträde i tjänsten han är anställd, med skyldighet att på eget ansvar verkställa de inspektioner eller andra förrättningar, hvartill han förordnas, äfvensom att, därest han därtill erhåller förordnande, vid förfall för distriktschefen förvalta dennes ämbete. Han äger att med distriktschefens tillåtelse åtaga sig enskilda uppdrag i yrket, såvidt tjänsten det medgifver. *§ 33.*

Hvar och en af väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tjänstemän skall, under iakttagande i öfrigt af hvad instruktionen stadgar, efterkomma styrelsens befallningar och föreskrifter i tjänsten. *§ 34.*

Tjänsteman i eller under styrelsen får icke åtaga sig byggnadsarbetens utförande på entreprenad eller mottaga anställning i entreprenörs tjänst. *§ 35.*

§ 36. I fråga om *semester* bör här omnämnas, att dylik ledighet må, när sådant kan äga rum utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas af öfverdirektören och styrelsens ledamöter under en och en half månad och af öfriga tjänstemän, med undantag af distriktstjänstemännen, under en månad årligen, allt enligt den fördelning, som af öfverdirektören bestämmes.

Till kommittén öfverlämnade handlingar.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens yttrande i anl. af cirk. 25/10 1901.

Genom kungl. cirkulär den 25 oktober 1901 anbefalldes ämbetsverk och myndigheter att hvar för sin förvaltningsgren inkomma med utredning, huruvida, under angifven förutsättning, för tiden efter år 1902 ändringar i vederbörande lönestater kunde anses böra äga rum, därvid tillika borde komma under öfvervägande, huruvida genom förenklingar i förvaltningen tillfälle kunde beredas till indragning af tjänster, som genom de förändrade anordningarna kunde undvaras.

I anledning däraf afgaf väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 30 maj 1902 underdånigt utlåtande, som öfverlämnades till kommittén med skrifvelse från civildepartementet den 23 oktober 1902.

I detta utlåtande framhöll väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hurusom den redan förut, senast år 1901, fästat uppmärksamhet å »behofvet af ökadt antal tjänstemän och ökade aflöningar åt dessa, bland annat emedan erfarenheten visat, att fullgoda arbetskrafter på de tekniska afdelningarna icke kunde åt ämbetsverket förvärfvas annat än för kort tid, då dylika sökte anställning icke för att kvarstanna, utan för att efter förvärfvade meriter öfvergå till de mera inbringande distriktschefsplatserna eller till den enskilda yrkesutöfningen».

I afseende å de under styrelsen lydande distriktstjänstemännen uttalade styrelsen, att dessas löneförmåner enligt stat visserligen vore mycket obetydliga, men att, då dessa tjänstinnehafvares hufvudsakliga inkomster utgjordes dels af ersättningar enligt taxa för fullgjorda förrättningar och dels af godtgörelse för uppdrag från kommuner och enskilda, styrelsen ansåge sig sakna anledning att för dessa tjänstemän föreslå någon löneförhöjning.

Åberopande föregående framställningar om behofvet af förstärkning af arbetskrafterna inom styrelsen och betonande, hurusom ärendenas antal

och omfattning allt jämt ökades, samt att fördenskull »anledning och berättigande» för styrelsen ej förefunnes att kunna föreslå någon indragning af tjänster, ansåg styrelsen emellertid, att på grund af ofvanberörda cirkulär någon anledning ej förelåge att i detta sammanhang ifrågasätta anvisande af anslag till aflöning för nya befattningar eller uppflyttning i högre grad af redan befintliga ämbeten inom styrelsen, utan framlade styrelsen i anslutning till hvad den i sitt underdåniga utlåtande anfört följande förslag till stat för ämbetsverket:

	Kronor.				
	Lön.	Tjänstgörings-penningar.	Hyres-bidrag.	Summa.	
Chefen	6,300	2,900	1,200	10,400	
1 ledamot	4,600	2,200	1,000	7,800	Dessutom ett ålderstillägg efter fem års tjänstgöring med 600 kronor.
1 d:o	4,600	2,200	1,000	7,800	
1 d:o	3,100	1,700	800	5,600	Dessutom ålderstillägg efter fem och tio års tjänstgöring med 500 kronor för hvarje gång.
1 byråingenjör	2,400	1,400	600	4,400	
1 registrator och aktuarie	1,900	1,400	600	3,900	
1 revisor och bokhållare	1,900	1,400	600	3,900	
1 notarie	1,900	1,400	600	3,900	
1 vaktmästare	700	500	200	1,400	Dessutom ett ålderstillägg efter fem års tjänstgöring med 100 kronor.
1 d:o	600	400	100	1,100	
1 distriktschef	3,000	—	—	3,000	
5 distriktschefer	15,000	—	—	15,000	
1 distriktsingenjör, arfvode	—	—	—	1,500	
5 distriktsingenjörer, d:o	—	—	—	7,500	

Anm. Så länge förste vaktmästaren åtnjuter förmånen af fri bostad, utgår ej hyresbidrag.

Styrelsens underd. skrifvelse 20/11 1903.

I en till Kungl. Maj:t den 20 november 1903 aflåten skrifvelse, angående anslag att äskas af 1904 års Riksdag, hemställde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämväl, att hos Riksdagen måtte göras framställning om uppförande å styrelsens stat af dels en sekreterare med en aflöning af 4,000 kronor, däraf 2,500 i lön och 1,500 i tjänstgöringspenningar, jämte rätt till två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor, dels ock en yt-

terligare byråingenjör med en aflöning af 3,500 kronor, däraf 2,300 i lön och 1,200 i tjänstgöringspenningar, jämte två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor. I händelse af bifall därtill borde dock enligt styrelsens åsikt anslaget till vikariatsersättning m. m. kunna minskas med 1,000 kronor, eller till 16,000 kronor.

Styrelsens ifrågavarande underdåniga skrifvelse öfverlämnades genom kungl. remiss den 12 januari 1904 till kommittén för att, i hvad skrifvelsen afsåge inrättande af de föreslagna sekreterar- och byråingenjörsbefattningarna, tagas i öfvervägande vid fullgörande af det kommittén genom nådigt bref den 3 oktober 1902 meddelade uppdrag.

Promemoria 1/5 1909 o. 6/9 1910.

I en till kommitten aflämnad, den 1 maj 1909 och den 6 september 1910 dagtecknad promemoria hafva väg- och vattenbyggnadsstyrelsens nuvarande önskemål i afseende å regleringen af löneförhållandena m. m. vid ämbetsverket blifvit framställda.

Därvid har uppmärksamheten fästats å den stora ökning styrelsens arbetsmängd undergått de senare åren.

I sådant hänseende må här anföras, att antalet inkomna ärenden, som år 1882 uppgick till 863, under år 1908 stigit till 4,522, samt att antalet afgångna skrifvelser, som år 1882 var 883, under år 1908 utgjorde 4,527. Under femårsperioden 1904—1908 hade antalet inkomna mål ökats med 35 procent samt antalet afgångna skrifvelser med 33 procent.

Den starka ökningen af arbetsmängden hade föranledts dels af höjning i fonderna för statsanslag och statslån till landsvägar, hamnbyggnader, brobyggnader, farleder, vattenafledningsoch frostafdikningsföretag m. m., dels däraf, att vattenrättsärenden underställts styrelsens pröfning i följd af gällande föreskrifter angående kungsådras öfverbyggande, dels ock däraf att styrelsen haft att handlägga ett stort antal ärenden angående elektriska järnvägar samt rörande enskilda järnvägars rullande materiel, stationsanläggningar, kontroll å broar, järnvägsolyckor m. m.

Det funnes, anfördes vidare i promemorian, icke någon anledning antaga, att antalet af de till styrelsens handläggning hörande ärenden skulle nedgå. Snarare kunde förväntas ytterligare ökning bland annat på grund af de utaf 1907 års Riksdag beslutade höjningar af norrländska afdiknings-

anslaget och af väganslaget. Kravet på en fortsatt ökning af anslaget till vägbyggnader vore starkt och torde få inom den närmaste framtiden tillgodoses, såsom framginge af följande tablå:

Inneliggande ansökningar den 31 december år	Beräknad anläggningskostnad. Kronor.	Erforderligt anslag = $^2/_3$ af den beräknade kostnaden. Kronor.
1894	3,674,487	2,449,658
1898	5,250,034	3,500,023
1902	5,937,787	3,958,525
1905	6,935,654	4,623,769
1908	10,613,853	7,075,200

Jämte det i promemorian redogöres för de arbetskrafter, som stått styrelsen till buds, har tillika meddelats att på grund af otillräckligheten af de medel, som anslagits till aflöning åt extra biträden, omsättningen af dessa biträden varit så stark, att hvarje biträde stannat hos styrelsen i medeltal endast ett halft år. Täta ombyten jämväl af den ordinarie byråingenjörstjänstens innehafvare hade af enahanda anledning måst ske. Det ständiga och täta ombytandet af byråingenjör och biträdande ingenjörer i styrelsen hade med nödvändighet måst och måste allt framgent medföra synnerligen svåra olägenheter.

Sådana som förhållandena voro, hade det varit och vore fortfarande förenadt med de allra största svårigheter att besätta byråingenjörstjänsten med kompetent person och att erhålla dugliga tekniska biträden, som stannade tillräckligt länge för att blifva till verklig nytta i arbetet.

Bristen på erforderligt antal tjänstemän å styrelsens stat hade äfven gjort sig kännbar genom svårigheter att under de byråcheferna tillkommande årliga semesterledigheterna behörigen uppehålla deras tjänster.

De ständiga och täta ombytena af byråingenjör i styrelsen hade sålunda vållat, att byråchefens å tekniska afdelningen tjänst under hans semester flera gånger på senare åren måst upprätthållas antingen genom att därtill förordna en längesedan från ordinarie tjänst pensionerad major i väg- och vattenbyggnadskåren eller genom att till tjänstgöring i styrelsen inkalla en af de under styrelsen lydande distriktscheferna, till väsentliga olägenheter såväl för styrelsen som för distrikten.

Vid längre tids tjänstledighet för byråchef på grund af hälsoskäl hade det jämväl visat sig under nuvarande personalförhållanden vara förenadt med de allra största svårigheter att uppehålla byråchefs tjänst på ett för ämbetsverket tjänligt sätt.

Att styrelsen icke förfogat öfver tillräckliga medel att anställa ett mot arbetsmängden svarande tillräckligt antal biträdande ingenjörer och att de tillgängliga medlen endast medgifvit efter nutida förhållanden alldeles för låga arfvoden åt dessa ingenjörer, hade också starkt inverkat på möjligheten att utan eftergift i fordringarna på nöjaktiga och grundliga utredningar åstadkomma den snabba handläggning af ärendena, som det allmännas intresse måste fordra.

Efter uppräknande af de olika slag af göromål, som enligt instruktionen åläge byrącheferna, anfördes i promemorian, hurusom de båda byrącheferna uppenbarligen icke kunde på ett för staten och allmänheten tillfredsställande sätt fullgöra alla dessa omfattande åligganden med mindre de, hvar å sin afdelning, hade till biträde erforderligt antal väl kvalificerade tjänstemän utan allt för täta ombyten. Därutinnan bruste emellertid den nuvarande organisationen i högst betänklig grad.

Det otillräckliga antalet tjänstemän å afdelningarna och omöjligheten att för någon längre tid få behålla dem som funnes, beroende på de alltför ringa aflöningsförmånerna, hade äfven vållat, att nödvändigheten för byrącheferna att ansvara för uppsättning och expediering af styrelsens skrifvelser i alla mål, som tillhörde deras föredragning, verkat i hög grad betungande och varit mycket hinderlig för deras mera maktpåliggande ämbetsverksamhet.

Då byrącheferna tid alldeles för mycket måst tagas i anspråk af dessa göromål, från hvilka de borde i möjligaste mån vara befriade, hade byrącheferna i alltför hög grad saknat tid och arbetsro att kunna så snabbt som önskvärdt varit afgifva sådana utlåtanden i förekommande stora frågor, som kräfde en tidsödande utredning och en mångsidig fackmässig belysning. Det hade därför, uteslutande på grund af bristen på erforderligt antal kompetenta, fast anställda biträden i tjänsten, icke kunnat undvikas, att de största och viktigaste frågor, som kräfde en mera tidsödande och djupgående utredning, mången gång fått vänta i åratal innan

vederbörande byråchef blifvit i stånd att bereda sig ledighet att helt ägna sig åt sådana frågors utredning.

Af enahanda anledning hade det jämväl visat sig vara omöjligt för byråcheferna att kunna bereda sig tid och ledighet till att företaga inspektionsresor för kontroll å allmänna arbeten och enskilda järnvägar.

Att allt detta vore missförhållanden, som vid den förestående löneregleringen borde undanröjas, låge för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i öppen dag. Också hade styrelsen uteslutande i afvaktan på denna reglering icke funnit sig förut böra göra underdånig framställning om inrättande af behöfliga nya befattningar å styrelsens stat.

I vår brådskande tid hade — säges det i promemorian — krafvet å ett snabbt afgörande af föreliggande ärenden blifvit allt starkare. Skulle väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kunna motsvara detta tidens berättigade kraf, och det blifva möjligt att för framtiden undgå dessa svåra olägenheter, af hvilka arbetet inom ämbetsverket under nuvarande förhållanden lede, måste nödvändigt styrelsens arbetskrafter i erforderlig omfattning ökas och denna ökning ske genom det erforderliga antalet tjänstemäns anställande på ordinarie stat med efter nutida förhållanden tillräckliga löneförmåner.

För afhjälpande af det nuvarande missförhållandet mellan styrelsens arbetsmängd och dess arbetskrafter måste enligt styrelsens bestämda åsikt å dess tekniska afdelning och å järnvägsafdelningen finnas anställd följande personal:

å tekniska afdelningen:

en byråchef och föredragande,
en förste byråingenjör,
en andre byråingenjör,
en förste biträdande ingenjör,
en andre biträdande ingenjör,
en tredje biträdande ingenjör,
en notarie,
ett ritbiträde och renskrifverska samt
en renskrifverska;

å järnvägsafdelningen:

en byråchef och föredragande,
en förste byråingenjör,
en andre byråingenjör,
en maskininspektör,
en förste biträdande ingenjör,
en andre biträdande ingenjör,
en tredje biträdande ingenjör,
en notarie,
ett ritbiträde och renskrifverska samt
en renskrifverska.

Enligt den s. k. trafiksäkerhetskommitténs underdåniga framställning den 26 september 1907 skulle, om och när nämnda kommittés förslag till förordning angående kontroll öfver enskild järnväg för allmän trafik vunne Kungl. Maj:ts fastställelse, tillkomma å järnvägsafdelningen inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ytterligare en maskininspektör och en broinspektör.

Efter hvad i promemorian meddelades, funnes å den tekniska afdelningen inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under nuvarande förhållanden, förutom byråchefen, en byråingenjör, fyra biträdande ingenjörer, ett ritbiträde och renskrifverska samt en renskrifverska, under det att enligt det i promemorian innefattade förslaget där skulle anställas, förutom byråchefen, två byråingenjörer, tre biträdande ingenjörer, en notarie, ett ritbiträde och renskrifverska samt en renskrifverska. Ökningen i antal å denna afdelning skulle sålunda utgöra allenast en tjänsteman (notarie).

Enligt den sålunda föreslagna nya organisationen skulle *å den tekniska afdelningen*:

förste byråingenjören

biträda byråchefen med de maktpåliggande och mera tidsödande utredningarna i större tekniska frågor, så att dylika viktiga ärenden, som kräfde ett djupgående studium och fackmässiga utlåtandens afgifvande, icke måtte blifva till sin handläggning fördröjda,

biträda med uppsättandet af dylika viktiga och mera omfattande utlåtanden och underdåniga yttranden,

ansvara för och öfvervaka den tekniska granskningen af inkommande arbetsplaner och förslag till allmänna arbeten, samt

under byråchefens semester, tjäntsledighet eller bortovaro å inspektionsresor upprätthålla byråchefens tjänst och därunder ansvara för de därpå hvilande åliggandena;

andre byråingenjören

biträda med verkställande af mindre omfattande tekniska utredningar, uppsättande af skrifvelser och mindre utlåtanden af tekniskt innehåll, uppsättande af de årliga inspektionsorderna till distriktstjänstemännen, uppsättande af de skrifvelser till vederbörande myndigheter och arbetsdirektioner, hvilka föranleddes af de berättelser och rapporter, som af distriktstjänstemännen till styrelsen årligen afgåfves öfver verkställda inspektioner å allmänna arbeten,

deltaga i den tekniska granskningen af inkommande arbetsplaner och förslag till allmänna arbeten,

bearbeta och handlägga de från arbetsdirektioner inkommande arbetsrapporter och öfriga uppgifter,

ansvara för och verkställa behörig expedition af från afdelningen afgående skrifvelser och utlåtanden,

ansvara för det riktiga införandet i byråchefens diarium af in- och utgående skrifvelser och utlåtanden från afdelningen;

föra afdelningens tekniska liggare,

kollationera afgående skrifvelser, samt

under förste byråingenjörens semester eller tjänstledighet upprätthålla dennes tjänstebefattning;

förste biträdande ingenjören

verkställa den tekniska granskningen af alla inkommande arbetsplaner och kostnadsförslag för samtliga allmänna arbeten,

uppsätta de förberedande utredningar och promemorior, som därvid erfordrades,

affatta afdelningens årsberättelse med tillhörande statistiska tabeller, samt

under andre byråingenjörens semester eller tjänstledighet upprätthålla dennes tjänstebefattning;

de öfriga biträdande ingenjörerna

deltaga i den tekniska granskningen af arbetsplaner och kostnadsförslag för allmänna arbeten, samt

uppsätta förberedande utredningar och promemorior, m. m.;

notarien

biträda med uppsättning af skrifvelser hänförliga till löpande ärenden, utdrag och referat, uppsättande af skrifvelser af juridisk art och uppsättande af styrelsens protokoll, samt

fullgöra därmed sammanhängande antecknings- och expeditionsgöromål;

det kvinnliga rit- och skrifbiträdet

handhafva och vårda det till afdelningen hörande ritningsarkivet, däröfver föra erforderliga liggare, utföra förekommande kopieringar af ritningar, kartor, m. m. samt

biträda med renskrifning å afdelningen;

renskrifverskan

verkställa renskrifning och utskrift å afdelningen.

Behofvet af en särskild notarie för hvardera af de båda tekniska byråcheferna hade redan för mer än tio år sedan framhållits af dåvarande chefen för civildepartementet vid föredragning den 13 januari 1899 inför Kungl. Maj:t af väckt fråga om anställande af en sekreterare för ämbetsverket.

Departementschefen hade därvid betonat, att, då skrifvelser och utlåtanden från afdelningarna för tekniska ärenden och järnvägsärenden i de flesta fall vore af tekniskt innehåll, det syntes departementschefen, särskildt om uppsättningen ombesörjdes af icke tekniskt bildad person, kräfvas ledning och öfvervakande därvid från vederbörande föredragandes sida. Detta förutsatte åter, för undvikande af fruktlöst arbete, tillfälle till så godt som ständig beröring under tjänstetiden mellan de båda tjänstemännen.

Vidare hade departementschefen den uppfattningen, att anställandet af en för hela ämbetsverket gemensam sekreterare svårligen kunde bereda ledamöterna afsedd lindring, utan att det snart skulle visa sig nödvändigt att utom denne tjänsteman anställa ordinarie biträden, särskildt för expeditionsgöromålen på de tekniska afdelningarna.

För undanröjande af de olägenheter, som vidlådde det dåvarande systemet, och beredande åt ledamöterna af den behöfliga lindringen borde, enligt departementschefens åsikt, icke en utan två ordinarie tjänstemän anställas.

Erfarenheten inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under den därefter förflutna tiden hade, enligt styrelsens åsikt, icke jäfvat riktigheten af hvad departementschefen sålunda anfört, utan behofvet af en särskild notarie för hvardera afdelningen, den för tekniska ärenden och den för järnvägsärenden, hade alltjämt gjort sig kännbart på den afdelning, som varit och fortfarande vore i saknad af notarie, nämligen afdelningen för tekniska ärenden. Styrelsen ansåge därför sagda behof numera icke blifva fylldt genom en för verket i dess helhet gemensam sekreterare, utan endast genom särskilda notarier för resp. afdelningar.

Enligt gifna föreskrifter, till hvilka i den ifrågavarande promemorian hänvisades, hade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen fått sig ålagdt en synnerligen vidtomfattande kontroll och öfvervakande skyldighet beträffande de enskilda järnvägarna, med tillhörande anordningar och drift.

Denna tillsyn gällde icke blott det tekniska utförandet utan omfattade äfven den ekonomiska granskningen af byggnadsplanerna, och i visst fall, då statslån afsåges, jämväl den ekonomiska kontrollen öfver hushållningen med de tillgängliga medlen. Den afsåge vidare allt, hvarpå trafiksäkerheten vid en järnväg berodde, således den lämpliga beskaffenheten af banvallen, stationsanordningar, signaler, broar och öfverbyggnad samt andra konstarbeten, rullande materiel m. m.

Af särdeles vikt och betydelse syntes blifva tillsynen öfver broarna och rullande materielen samt järnvägarnas öfverbyggnad och signalsystem äfvensom kostnadsberäkningarna.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hade också funnit sig böra i anledning af dessa uppdrag och åligganden utfärda åtskilliga i förenämnda promemoria åberopade cirkulär angående inspektioner å allmänna väg- och vattenbyggnader, innefattande jämväl järnvägar, rörande arbetsplaner för allmänna arbeten, däribland järnvägar, angående trafiksäkerhetens tillgodoseende vid enskilda järnvägar, angående rullande materiel och angående kontroll af järnvägsbroar.

Till följd af dessa föreskrifter inkomme till styrelsen ett betydande antal inspektionsrapporter och utredningar angående järnvägarna samt deras tekniska och ekonomiska angelägenheter. Dessa redogörelser kräfde i styrelsen granskning och handläggning samt bearbetning af inkomna materielet med tillhörande annotationer.

För fullgörande af de åligganden, som tillhörde järnvägsafdelningen, tjänstgjorde därstädes, förutom byråchefen, en notarie, en maskininspektör samt två à tre biträdande ingenjörer och två renskrifverskor äfvensom cirka två timmar dagligen en amanuens.

I regeln vore *byråchefen* upptagen af att studera inneliggande järnvägsärenden, koncessionsfrågor och vissa organisationsfrågor äfvensom de landets järnvägsfrågor i allmänhet, som stode på dagordningen; vidare måste han dagligen emottaga de många personer, som önskade förhandla med honom i järnvägsfrågor. Därtill komme hans åligganden att föreslå styrelsens beslut i järnvägsfrågor äfvensom att förordna om utlåtandenas formulering och samtliga afgående skrifvelsers granskning och expedition. I öfrigt hade han att med oaflåtlig uppmärksamhet följa hvad som erfordrades för att tillgodose de enskilda järnvägarnas trafiksäkerhet och att tillgodose allmänhetens intresse af att kostnadsförslagen vore utförda på betryggande sätt, och att arbetena ställdes under lämplig kontroll och tillsyn.

Notarien hade att biträda byråchefen vid såväl granskningen som uppsättandet af utlåtanden och expedieringen af samtliga ärenden och måste därför besitta både teknisk och ekonomisk samt juridisk kunskap äfvensom erfarenhet i järnvägsfrågor. (Titeln »notarie» syntes styrelsen med nu gällande arbetsordning vilseledande, då tjänstegöromålen hufvudsakligen vore

af teknisk art och fordringarna på innehafvaren fullt jämställda med dem för byrådirektör i järnvägsstyrelsen.)

De *biträdande ingenjörerna* utförde sitt arbete enligt notariens anvisning och hade därvid att utföra en mängd siffergranskningar och annotationer samt upprätta promemorior.

Maskininspektören hade att kontrollera hela det enskilda järnvägsnätets rullande materiel samt dessutom afgifva sina rapporter till styrelsen.

Angående *broinspektionen* hade styrelsen visserligen utfärdat föreskrifter, men bristande tillgång på personal å järnvägsafdelningen föranledde, att denna viktiga del af kontrollen icke kunde på nöjaktigt sätt medhinnas.

Personalen å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens järnvägsafdelning skulle enligt det i meranämnda promemoria innefattade förslag utgöras af följande personer med nedan angifna åligganden.

Byråchefen å järnvägsafdelningen hade att personligen genomgå och granska samt i styrelsen föredraga alla järnvägsärenden och för chefen för väg- och vattenbyggnadskåren ärenden angående nämnda kår äfvensom att ombesörja uppsättandet af och ansvara för alla utgående skrifvelser i dessa mål.

Det skulle jämväl åligga denne byråchef,

att studera samtliga inom landet förekommande järnvägsfrågor för att i koncessionsfrågor kunna afgifva riktiga utlåtanden,

att iakttaga alla i landet pågående enskilda järnvägsbyggnader och där förekommande arbetspris, samt arbetsmetoder,

att öfvervaka brokontrollen och maskinkontrollen,

att i fråga om de med statsmedel understödda järnvägsbyggnaderna utöfva särskild uppsikt och kontroll,

att följa järnvägsteknikens utveckling, jämväl på det elektrotekniska området,

att utöfva tillsyn öfver den inom styrelsen förekommande handläggningen af alla järnvägsärenden,

att företaga resor för inspektion af färdiga eller under arbete varande enskilda järnvägar, samt

att förhandla med de personer, som i järnvägsärenden sökte styrelsen.

Förste byråingenjören skulle biträda byråchefen med uppsättande af skrifvelser i tekniska frågor och sålunda i regel uppsätta utlåtanden angående järnvägskoncessioner, statslån, fastställelse af undantagna sträckor, ändringar i fastställda planer eller befrielse från bestämmelser i fastställda planer, järnvägars nedläggande, afsöndring och uppdelning, sammanslutning af järnvägar och järnvägars försäljning, expropriation, nya stationer och bispår, fastställelse af stationer, som anlagts utan Kungl. Maj:ts tillstånd, ombyggnad af järnvägar eller järnvägsdelar, anslutningar mellan järnvägar, korsningar af vattenfarleder, koncessionsöfverlåtelser, m. m. äfvensom skrifvelser angående omstakning, renstakning, lagfart, inteckning, afsyningar, besiktningar, trafiktillstånd, tåghastighet, trafiksäkerhet, grindbevakning och stängsel, vägkorsningar, elektriska transportledningar m. m.

Vidare skulle det ankomma på förste byråingenjören att föra sakregister och samla sådana särskilda promemorior och utredningar, som kunde hafva betydelse för framtida ärendens handläggning i styrelsen, äfvensom att behandla inspektionsberättelser, handhafva månatlig tillsyn af annotationer, expeditioner och inkommande uppgifter jämte däraf föranledda påminnelser till järnvägsbolag, öfvervaka »utskrifternas behöriga gång» och järnvägsarkivet samt i allmänhet att utöfva närmaste tillsynen öfver det på järnvägsafdelningen förekommande arbetet, verkställa inspektionsresor m. m.

Andre byråingenjören skulle hafva att utföra och öfvervaka den tekniska granskningen af inkommande ärenden, såsom granskning af ritningar och kostnadsförslag med förekommande massberäkningar och värdesättningar i enlighet med dagens priser, granska arbetsplaner ur konstruktiv och ekonomisk synpunkt, verkställa diverse utredningar och i dessa ärenden uppsätta promemorior äfvensom skrifvelser i den mån det kunde medhinnas, samt på order utföra inspektionsresor.

Förste biträdande ingenjören skulle biträda byråingenjörerna vid deras arbete med massberäkningar, kostnadsförslag, teknisk granskning af inkommande ärenden samt utredningar i öfriga ofvannämnda ärenden, uppsätta skrifvelser angående expedierande af kungl. resolutioner och af remisser äfvensom angående förlängning i fastställd tid, stationsnamn, rullande materiel, kronojordar, kontrollorder, förordnanden, underrättelser m. m., mestadels sådana skrifvelser, där styrelsens formulär användes, författa af-

delningens årsberättelse med tillhörande statistiska tabeller äfvensom expediera afgående skrifvelser.

Andre biträdande ingenjören skulle biträda vid teknisk granskning och diverse utredningar, upprätta föredragningslista och föra liggare öfver afdelningens inkomna och afgångna ärenden, samt utföra en del öfriga annotationer, ordna och granska inkommande rapporter, statistiska uppgifter och tidtabeller m. m., ordna afdelningens handlingar och skrifvelser, kollationera afgående skrifvelser, samt upprätta balanslistor, minneslistor och restlängd öfver infordrade ritningar m. m.

Tredje biträdande ingenjören skulle handhafva styrelsens broböcker och annotationer rörande rullande materielen samt biträda i styrelsen vid handläggning af ärenden rörande brokontroller och maskininspektioner samt ärenden, som inkomme från maskininspektören och från broinspektören.

En juridiskt bildad notarie skulle hafva att uppsätta längre referat samt skrifvelser af mera juridisk art, redigera afdelningens statistik samt stenografera muntliga anföranden, som skulle affattas i skrifvelser.

Ett kvinnligt ritbiträde och renskrifverska skulle handhafva och vårda alla till järnvägsafdelningen hörande handlingar och ritningar samt däröfver föra erforderlig liggare, utföra kopieringar och förekommande inritningar af järnvägslinjer å styrelsens kartor m. m., samt biträda vid renskrifning å järnvägsafdelningen.

En renskrifverska skulle utföra afdelningens renskrifning i öfrigt.

Såsom skäl för den föreslagna ökningen af arbetskrafterna å järnvägsafdelningen har åberopats, hurusom de till afdelningen hörande göromålen varit i stark och oaflåtlig tillväxt. I berörda afseende har anförts, hurusom antalet från afdelningen expedierade skrifvelser, som år 1902 utgjorde 713, år 1907 stigit till 1,545 och sålunda mer än fördubblats, under det att personalen däremot under nämnda tid icke blifvit förstärkt.

Enligt hvad i promemorian erinrats, hade till ökningen i arbetet särskildt bidragit dels tillkomsten af nya slag af ärenden, dels mera ingående behandling af vissa slag af ärenden.

Till förstnämnda slag hörde ärenden angående:

1) *elektriska järnvägar;*

2) *rullande materiel.* Cirkulär angående de enskilda järnvägarnas rullande materiel hade utfärdats den 21 juni 1905; hvarjämte maskininspektionen hade till följd skrifvelser angående förordnande af besiktningsmän, ritningsgranskare och kontrollanter för tillverkning, angående trafiktillstånd och godkännande af ritningar, med tillhörande slutgranskning;

3) *brokontroll.* Cirkulär angående revision af broar hade utfärdats den 27 juni 1906;

4) *trafikkontroll.* Cirkulär angående trafiksäkerhetens tillgodoseende hade utfärdats den 1 december 1903;

5) *ombyggnad och utvidgning af järnvägar*;

6) *upplåtande för trafik* af äldre stationer och hållplatser m. m. Sedan på väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hemställan Kungl. Maj:t utfärdat nådigt bref den 10 juli 1903, angående sådana stationer och hållplatser, som anlagts utan Kungl. Maj:ts tillstånd, äfvensom nådigt bref den 13 maj 1904 angående anläggande och bibehållande på högst tre år af ny station, hållplats m. m., hade för styrelsens järnvägsafdelning tillkommit skrifvelser och granskning angående tillstånd till dylika anläggningar, förordnande af besiktning samt trafiktillstånd;

7) *stationers namn;*

8) *olyckor och vissa trafikfrågor* rörande järnvägar. Cirkulärskrifvelser hade utfärdats till de enskilda järnvägarna att rapportera alla olyckshändelser; samt

9) *koncessionsöfverlåtelser.*

Till det senare slaget hörde ärenden angående:

1) noggrannare granskning af kostnadsberäkningar rörande statslån för järnvägar (enligt Riksdagens skrifvelse den 18 maj 1905 och kungl. bref den 12 april 1907);

2) noggrannare granskning af arbetsplaner för järnvägar i allmänhet; samt

3) statistiska frågor.

Beträffande de löneförmåner, som borde tillkomma styrelsens tjänstemän, har i promemorian anförts följande.

Redan 1874 års löneregleringskommitté hade med styrka framhållit, att de ärenden, som handlades af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vore af synnerlig vikt för det allmänna, samt uttalat, att icke nog kunde framhållas nödvändigheten däraf, att styrelsens maktpåliggande verksamhet utöfvades af personer med tillräcklig sakkunskap.

I afseende å öfverdirektörsbefattningen hade nämnda löneregleringskommitté framhållit, att för befattningens utöfvande erfordrades administrativ förmåga samt grundliga teoretiska och praktiska insikter i ingenjörsyrket, och att en person med dessa egenskaper med all säkerhet kunde i enskild ingenjörsverksamhet förvärfva sig, i förhållande till statens tjänare, jämförelsevis stora inkomster. Äfven om staten med hänsyn till de fördelar i öfrigt, som den tillförsäkrade sina tjänare utöfver de bestämda årliga lönerna, icke behöfde erbjuda en aflöning till motsvarande belopp, måste dock, enligt bemälda kommittés åsikt, staten i fråga om befattningar, som hos innehafvaren kräfde egenskaper användbara och eftersökta af den enskilda företagsamheten, tillse, att aflöningsförmånerna bestämdes till sådana belopp, att personer med framstående duglighet kunde finna med sin fördel förenligt att för dem afstå de med den enskilda verksamheten förenade större, om än mera tillfälliga fördelarna.

Hvad anginge tjänstemännen på styrelsens tekniska afdelningar, hade samma kommitté framhållit, att, med hänsyn till den tekniska duglighet, som dessa befattningar förutsatte hos innehafvarna, det jämväl i fråga om dem och deras utsikter till förvärf på enskild väg gällde hvad af kommittén i detta afseende anförts angående öfverdirektören.

Vid behandling af nämnda kommittés förslag i och för kungl. proposition till 1880 års riksdag hade vederbörande departementschef framhållit, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen åläge att i flera för särskilda orter och landet i dess helhet synnerligen viktiga frågor afgifva utlåtanden, därvid styrelsen icke kunde stanna vid att endast uttala ett gillande eller förkastande af framställda förslag, utan ofta måste på grund af egen erfarenhet och sakkännedom åstadkomma den för frågans lösning erforderliga utredning.

Departementschefen hade vidare framhållit, att för nöjaktig behandling af sådana frågor som ansökning om tillstånd till och fastställande af plan för anläggning af järnvägar, kanaler och större hamnar samt sänkning af större sjöar och andra betydligare vattenregleringsföretag erfordrades icke allenast öfverlägsna kunskaper i ingenjörsvetenskapen, utan därjämte framstående insikter uti samt öppen blick för landets administrativa och ekonomiska förhållanden.

Att de af 1874 års löneregleringskommitté år 1879 och af vederbörande departementschef år 1880 framställda och häfdade åsikterna voro riktiga, kunde — sades det i ofvanberörda promemoria — icke bestridas. Och voro de riktiga och efterföljansvärda redan på den tid då de sålunda framställdes, så vore det ovedersägligen numera alldeles oundgängligt att taga nödig hänsyn till de särskilda förhållanden, som gjorde sagda åsikter i ännu högre grad giltiga i nuvarande tid.

»Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbetsbörda, det allmännas anspråk på en sakkunnig pröfning af landets tekniska frågor» kunde uppenbarligen icke hafva lämnats oberörd af den väldiga utveckling i afseende å näringar och kommunikationer, som ägt rum i Sverige sedan den tid — åren 1879—1880 — då man redan ansåg sig böra framhålla den stora vikten af att staten satte aflöningsförmånerna för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tekniska tjänstemän i rätt förhållande till de anspråk, som måste ställas på innehafvarna af dessa maktpåliggande befattningar.

Att denna näringarnas och kommunikationernas storartade utveckling under de senaste trettio åren helt naturligt varit åtföljd af en betydande höjning af lefnadsstandarden för landets teknici, vore en för alla känd sak.

Äfven staten hade rönt inverkan däraf och varit nödsakad att, vid besättandet under senare tiden af statstjänster, hvilkas innehafvare måste äga tekniska fackkunskaper och erfarenhet på teknikens vidsträckta område, för sådana statstjänster bestämma löneförmånerna efter helt andra grunder och annan standard än den, som kunde tillämpas för vanliga högre eller lägre statstjänster inom den civila statsförvaltningen, »för hvilka erfordras endast juridisk utbildning men icke tekniska special- och fackkunskaper».

För att kunna försäkra sig om fackmän af framstående skicklighet och kompetens såsom chefer för järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen hade staten måst bestämma dessa chefers löneförmåner till 20,000 kronor för hvardera, förutom därefter afpassade pensionsförmåner.

För chefsposten inom statens kasernbyggnadsnämnd, hvilken post icke vore af permanent natur, ehuru befattningen antagligen komme att erfordras under en följd af år, hade aflöningen måst bestämmas till 25,000 kronor för att möjliggöra förvärfvandet af chef med framstående teknisk kompetens.

För chefsposten i telegrafstyrelsen, »hvilken befattning» — förmäldes det uti promemorian i fråga — »ansetts erfordra endast framstående administrativ kompetens men icke teknisk fackkunskap», vore aflöningen bestämd till 15,000 kronor och däremot afpassade pensionsförmåner fastställda.

Såsom exempel på huru den tekniska fackkunskapen numera aflönades i enskild tjänst på industriens och kommunikationsväsendets områden anfördes i promemorian, att Stockholm—Rimbo järnvägsaktiebolags verkställande direktör och trafikchef, hvilken chefspost för närvarande innehades af en kapten i väg- och vattenbyggnadskåren, åtnjöte en aflöning af 20,000 kronor, att enahanda befattning vid Lidingö järnvägsaktiebolag, hvilken likaledes för närvarande innehades af en kapten i väg- och vattenbyggnadskåren, vore aflönad med 16,000 kronor, att verkställande direktören och trafikchefen vid Nora—Karlskoga järnvägsaktiebolag, hvilken befattning jämväl innehades af en kapten i väg- och vattenbyggnadskåren, hade en begynnelseaflöning af 12,000 kronor, fri bostad och bränsle samt tre ålderstillägg, hvartdera å 1,000 kronor, efter resp. fem, tio och femton år, äfvensom efter afgång 7,000 kronor i pension, att trafikchefs- och verkställande direktörsplatsen vid Västergötland—Göteborgs järnväg, hvilken post äfven innehades af en kapten i väg- och vattenbyggnadskåren, vore aflönad med 15,000 kronor, samt att den tekniskt utbildade chefsingenjören vid sydsvenska kraftaktiebolagets kraftverk vore aflönad med 20,000 kronor om året.

I alla de sålunda anförda fallen (»med undantag för chefsposten i kungl. telegrafstyrelsen») erfordrade befattningarna »framstående teknisk sakkunskap,

men för hvardera likvisst begränsad till hufvudsakligen endast *ett* speciellt tekniskt fackområde».

På chefen för väg och vattenbyggnadsstyrelsen och på de båda tekniska byråcheferna i samma styrelse måste däremot med hänsyn till den stora omfattningen och vidt skilda beskaffenheten af de olika tekniska områden, från hvilka maktpåliggande ärenden komme under deras handläggning, ställas de allra största anspråk på en vidtomfattande teknisk sakkunskap, beträffande alla de skilda frågor, som rörde anläggning af järnvägar, vägar, broar, färjor, kanaler, slussar, hamnar, sjöars och vattendrags tillgodogörande för sjöfart, flottning eller andra industriella behof, sänkning och reglering af sjöar och vattendrag m. m.

Under sådant förhållande kunde — framhölls det i promemorian — vid bestämmande af skäliga löneförmåner för chefen och de tekniska tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen absolut icke användas den löneskala, som numera gällde för statskontorets eller de andra statens ämbetsverks tjänstemän, för hvilka icke kräfdes de af enskilda arbetsgifvare väl betalda tekniska fackkunskaperna. Skulle så ske, kunde det utan ringaste tvifvel förutses, att staten vid inträffande ledigheter icke skulle kunna besätta befattningarna med personer af framstående teknisk kompetens.

Med chefsbefattningen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vore i öfrigt förenade oaflönade uppdrag dels såsom chef för väg- och vattenbyggnadskåren och dels som ordförande i styrelsen för hydrografiska byrån. Chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hade ock samma ekonomiska ansvar som föredraganden för administrativa ärenden hos styrelsen.

Med hänsyn till hvad sålunda anförts måste det, enligt den i promemorian framhållna uppfattning, vara fullt motiveradt, att öfverdirektören och chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finge i aflöning åtnjuta minst 15,000 kronor, däraf lön 10,000, tjänstgöringspenningar 4,000 och ortstillägg 1,000, samt de båda tekniska byråcheferna 12,000 kronor, däraf lön 8,000, tjänstgöringspenningar 3,400 och ortstillägg 600.

Beträffande statens aflöningar för närmast under chefsposten varande tjänstebefattningar, hvilka kräfde framstående teknisk sakkunskap och erfarenhet, kunde — sades vidare i promemorian — anföras, att chefens

i järnvägsstyrelsen närmaste man, öfverdirektören och souschefen, åtnjöte en aflöning af 12,000 kronor, att den under järnvägsstyrelsens chef lydande öfveringenjören vid statens järnvägsbyggnader åtnjöte en aflöning af 12,000 kronor, att för den under vattenfallsdirektören lydande öfveringenjören vid statens kraftverk vid Trollhättan löneförmånerna i kungl. proposition till Riksdagen föreslagits till 11,500 kronor jämte en half procent tantiem å det belopp, hvarmed nettovinsten af kraftverkets rörelse öfverstege 200,000 kronor per år, samt att den i Stockholm stationerade distriktschefen i första distriktet vid statsbanorna, hvilken befattning närmast vore att jämföra med de *under* väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lydande distriktscheferna i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, åtnjöte 10,000 kronor i löneförmåner (»8,000 kronor i lön och 2,000 kronor som ersättning för bostad och bränsle»).

I afseende å de i promemorian föreslagna förste och andre byråingenjörerna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfördes, att å dem måste ställas anspråk på goda tekniska fackkunskaper och praktisk erfarenhet inom facket. En dylik teknisk kompetens betingade nu för tiden inom den enskilda ingenjörsverksamheten stora löneförmåner, och staten måste också erbjuda sådana, om den skulle kunna åt sig förvärfva kompetenta tjänstemän å platser, som erfordrade fackmässig ingenjörsutbildning.

För att tillförsäkra sig tekniskt dugliga byråingenjörer inom järnvägsstyrelsen hade staten också vid senaste löneregleringen för detta verk måst sätta löneförmånerna för byråingenjörer af första klass till lägst 5,700 och högst 6,600 kronor samt för byråingenjörer af andra klass till lägst 4,620 och högst 5,700 kronor.

Därvid vore då att märka, att dessa byråingenjörstjänster erfordrade tekniska fackkunskaper hufvudsakligen endast inom det speciella järnvägsfacket, samt att befordringsutsikterna för byråingenjör i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med dess fåtaliga underlydande personal vore mycket ringare än för byråingenjör i järnvägsstyrelsen.

Det måste fördenskull vara fullt motiveradt, att löneförmånerna för de båda föreslagna förste byråingenjörerna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sattes till 6,600 kronor, däraf 5,000 i lön och 1,600 i tjänstgörings-

penningar, samt för de båda andre byråingenjörerna till 5,700 kronor, däraf 4,200 i lön och 1,500 i tjänstgöringspenningar.

För att undvika alltför täta ombyten af de hittills å extra stat hos styrelsen anställda tekniska ingenjörsbiträdena, borde desamma uppföras å ordinarie stat med en aflöning af åtminstone 4,000 kronor jämte tre lönetillägg à 500 kronor efter resp. fem, tio och femton år.

De två i förenämnda promemoria upptagna notarierna ansågos kunna jämnställas med första gradens tjänstemän i ämbetsverk och sålunda böra åtnjuta 4,000 kronors aflöning jämte tre femårstillägg à 500 kronor.

Föredraganden för ekonomiska och administrativa ärenden inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hade, anfördes vidare i promemorian, allt sedan ämbetsverkets inrättande varit i aflöningshänseende sämre lottad än de öfriga föredragandena.

Ökningen i styrelsens verksamhet hade icke lämnat den ifrågavarande föredraganden oberörd.

Till handläggning af honom hade under år 1893 hört 604 mål, men under år 1908 1,362 mål, oberäknadt styrelsens anordningar å kassan, hvilka år 1893 utgjort 278 och år 1908 602 stycken.

Af de ärenden, som under de två senaste tiotalen af år tillkommit, medförde åt styrelsen lämnade uppdrag att utföra sådana allmänna arbeten, hvilka bekostades helt och hållet af statsmedel, särskild möda och ansvar för ifrågavarande föredragande. Sådana arbeten hade varit väganläggningar i öfre Norrland, upprensning af Kalmarsund, utvidgning och fördjupning af Väddö kanal, farleder å västkusten m. m.

Det ansågs därför med fullt fog kunna ifrågasättas, att denne föredragande borde i afseende å aflöningsförmåner fullt likställas med byrå-chefer inom de centrala ämbetsverken och sålunda komma i åtnjutande af 8,100 kronors aflöning med 600 kronors förhöjning efter fem år.

Den hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anställde registratorn och aktuarien äfvensom innehafvaren af revisors- och bokhållartjänsten syntes böra erhålla samma aflöning som första gradens tjänstemän i allmänhet, d. v. s. 4,000 kronor jämte tre lönetillägg à 500 kronor efter resp. fem, tio och femton år.

För en förste vaktmästare föreslogs 1,500 kronors aflöning jämte 100 kronors lönetillägg efter fem år och för en hvar af två vaktmästare 1,200 kronor, likaledes med 100 kronors lönetillägg efter fem år.

Till amanuenser, vikariatsersättningar, renskrifning m. m. beräknades ett belopp af 21,000 kronor.

Framställning 1/6 1909 från distriktschefer.

Uti en till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ställd, den 1 maj 1909 dagtecknad framställning, som i afskrift öfverlämnats till kommittén från bemälda styrelse, hafva cheferna i väg- och vattenbyggnadsdistrikten framhållit behofvet af höjning utaf distriktschefernas och distriktsingenjörernas aflöningar.

Distriktscheferna hafva till en början förklarat sig anse obestridligt, att distriktschefslönen, 3,000 kronor, som icke undergått någon förändring sedan år 1882, numera vore för låg i förhållande till distriktschefs arbetsmängd, som på senare tiden i väsentlig grad ökats.

Särskildt hade detta skett därigenom att styrelsen, delvis i följd af nytillkomna författningar, numera till yttrande af distriktschef hänsköte frågor, som förut behandlats enbart inom styrelsen.

Sådana frågor anginge, bland annat, koncession för enskilda järnvägar, ändringar i fastställda planer för järnvägar, anläggning af nya och ändring eller indragning af gamla stationer, anslutning af nya järnvägar, klagomål från allmänheten angående järnvägar och olyckshändelser vid sådana, besiktningsbevis för rullande materiel, vägars och broars lämplighet för automobiltrafik, värdering af kronan tillhöriga vattenfall, flottningsförhållanden m. m.

Därförutom plägade Konungens befallningshafvande i länen anlita distriktscheferna för yttranden och utredning i frågor, som af brist på teknisk sakkunskap ej kunnat handläggas enbart af landsstatstjänstemännen. Visserligen ålåge det icke distriktstjänstemännen att utan ersättning verkställa dylika utredningar, men de hade i alla händelser icke velat undandraga sig uppdragen, som ofta kräft drygt arbete och till och med direkta utlägg för resor, biträdens aflöning m. m. Omförmälda uppdrag hade hufvudsakligen afsett vägfrågor, flottningsmål, vattenregleringar och stenfiskefrågor.

Enligt gällande instruktion hade distriktschef att upprätta förteckning öfver de kartor, förslag och andra handlingar angående allmänna arbeten, som vid distriktschefsexpeditionen mottagits och förvaras, äfvensom ansvara för deras vård. Dessa göromål hade jämväl ökats i mån som hela tjänsten blifvit allt mera kräfvande. Antalet ritningar och handlingar, som skulle tagas i förvar å distriktschefsexpeditionerna, växte nämligen oupphörligt och därförutom hade enligt förordningen om offentliga arkiv tillkommit skyldigheten att hålla arkivet tillgängligt för allmänheten.

Det åläge distriktschef att företaga inspektionsresor inom distriktet, och därför åtnjöte han dels reseersättning enligt resereglementet och dels dagarfvode för förrättningsdag med 15 kronor. Förutom att antalet inspektioner under de senare åren tilltagit, icke minst genom den distriktscheferna numera påhvilande skyldigheten att profbelasta och kontrollundersöka broar å enskilda järnvägar, hade tillkommit nya resor i tjänsten af samma art och på liknande sätt ersatta som inspektionsresorna.

Distriktschef vore numera skyldig att själf eller genom distriktsingenjör närvara vid afsyning genom kommerskollegiets inspektörer af korsningar mellan elektriska ledningar och kommunikationsleder.

Kontrollen öfver enskilda järnvägar under byggnad, hvilken kontroll i regel utöfvades af distriktschefen, hade på senare åren utvidgats, så att i stället för ett eller högst två årliga besök å arbetsplatsen numera skulle verkställas *minst två* årliga inspektioner eller med andra ord så många som kontrollanten funne behöfliga.

Slutligen beordrades distriktschefen numera att vid inträffande järnvägsolyckor verkställa undersökning å platsen och afgifva utredning angående anledningen till olyckan.

Kostnaderna för ofvannämnda resor betäcktes i allmänhet af de ersättningar, som därför reglementsenligt utginge, »men» — säges det i förevarande framställning — »något nämnvärdt öfverskott utöfver hvad resan direkt kräfver uppstår numera ej; i hvilket afseende det förtjänar anföras, att gällande resereglemente, oaktadt dagtraktamentet ökats, i hufvudsak innebär en minskning i ersättningarnas belopp jämfördt med det äldre reglementet. Alla de inarbeten med uppsättande af utlåtanden, förande af brokontrollböcker m. m., som sammanhänga med de omförmälda resorna,

äfvensom den tidsförlust, som af resorna vållas, skola sålunda i hufvudsak anses ersatta af distriktschefens fasta lön, hvilket innebär att denna rättvisligen bör höjas i mån som arbetsbördan af dessa förrättningar ökats».

Distriktschef åliggande arbete i tjänsten »hvarför hans lön utgör ersättning» hade alltså i mycket hög grad ökats sedan år 1882, då den nuvarande lönen fastställdes. Därtill komme den under de senare årtiondena inträdda stegringen i alla lefnadskostnader, hvilken för distriktscheferna särskildt gjorde sig kännbar genom ökade utgifter för ingenjörsbiträde och lokalhyra.

Från det allmännas synpunkt måste det — framhålles vidare — vara önskligt, att distriktscheferna, genom hvilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsens funktioner i landsorten utöfvades, åtnjöte en aflöning, som något så när svarade mot deras kräfvande åligganden; och därutinnan erbjöde sig osökt jämförelser med de aflöningar, som numera betaltes till tekniska chefer inom såväl statens motsvarande verk som enskilda kommunikationsförvaltningar.

Det hemställdes fördenskull till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att den måtte föreslå förhöjning af distriktschefernas lön till 6,000 kronor; och under åberopande af stegringen i lefnadskostnaderna hemställdes, att pensionen måtte bestämmas till 4,500 kronor.

I framställningen anfördes därefter, att hvad däri sagts rörande distriktscheferna gällde i stort sedt äfven om distriktsingenjörerna.

Sedan år 1882 hade till distriktsingenjör utgått ett arfvode af 1,500 kronor för år »å extra stat». Att jämväl detta arfvode kräfde ökning, ansågo distriktscheferna vara uppenbart. Samma kompetens fordrades af distriktsingenjören som af distriktschefen, och den förre intoge i likhet med den senare en ställning, som fordrade att dess innehafvare i ekonomiskt afseende säkerställdes »genom lönens upptagande på ordinarie stat».

Distriktsingenjörstjänsten hade efter år 1882 så godt som helt och hållet ändrat karaktär, i det att tjänstegöromålen från att förut hafva varit af mindre omfattning och periodiskt återkommande, numera kräfde en väsentligt ökad tid, särskildt under sommarmånaderna, hvarigenom tillfälle till enskild verksamhet i afsevärd mån försvårats.

På grund af hvad sålunda anförts hemställdes, att distriktsingenjörerna måtte erhålla en lön på stat af 3,500 kronor med rätt till pension å samma belopp, äfvensom att distriktsingenjörerna i öfre och nedre norra distrikten måtte hvar för sig få ett ortstillägg af 500 kronor. Till följd af de många och långvariga inspektionsresorna vore nämligen för dem möjligheterna till enskild verksamhet än färre än i de öfriga distrikten.

I en särskild till kommittén afgifven promemoria från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har förklarats, att styrelsen funne de af distriktscheferna i deras ofvanberörda framställning anförda motiv väl grundade och fördenskull ansett sig kunna och böra i allo instämma i deras förslag.

Till kommittén har slutligen från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inkommit en den 9 januari 1911 dagtecknad skrifvelse, afsedd att komplettera förstnämnda promemoria, i hvad densamma angår byrådirektören och föredraganden för administrativa och ekonomiska ärenden. *Skrifvelse från styrelsen 9/1 1911.*

Under åberopande af en redogörelse för de under år 1909 af nämnde tjänsteman föredragna ärenden har styrelsen uttalat såsom sin åsikt, att den arbetsbörda och särskildt den föredragningsskyldighet, som hvilade på ifrågavarande ledamot, vore synnerligen vidlyftiga och att desamma tvifvelsutan kunde fullt jämställas med den arbetsbörda och den föredragningsskyldighet, som ålåge »de flesta öfriga administrativa och ekonomiska ledamöter inom statsförvaltningen». Den tjänst inom statsförvaltningen, med hvilken ifrågavarande befattning hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen syntes närmast jämförlig, vore tjänsten såsom byråchef för kansli- och ekonomiska ärenden i landtbruksstyrelsen.

Med erinran bland annat att denne ledamot i landtbruksstyrelsen, hvilken före den senaste vid 1908 års riksdag beslutade löneregleringen hade andra gradens aflöning med benämning ledamot och sekreterare, numera såsom byråchef åtnjöte tredje gradens aflöning, framhåller väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att de af sistnämnde ledamot år 1906 föredragna ärendena uppgått till blott 140, under det att å byrådirektörens i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föredragning år 1909 kommit 1,650 ärenden, samt att, enligt styrelsens mening, den betydligt större arbetsbörda, som,

hvad föredragning anginge ålåge, föredraganden af administrativa och ekonomiska ärenden i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, fullt motsvarande de öfriga åligganden, som jämlikt instruktionen för landtbruksstyrelsen tillhörde byråchefen för kansli- och ekonomiska ärenden därstädes.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förklarar sig vidhålla det i promemorian framställda förslaget, att befattningen såsom föredragande för administrativa och ekonomiska ärenden i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen måtte uppflyttas i tredje normalgraden och innehafvaren erhålla benämningen byråchef.

Infordrade uppgifter från distriktschefer och distriktsingenjörer.

I ändamål att utröna, i hvad mån distriktschefer och distriktsingenjörer åtnjöte inkomster af arbete i eller utom tjänsten, begärde kommittén från dem följande uppgifter, hvilka skulle afse hvart och ett af åren 1907, 1908 och 1909, nämligen:

a) Huru stort var nettobeloppet af distriktschefens resp. distriktsingenjörens inkomster utaf tjänsteuppdrag (d. v. s. oberäknadt ej mindre den fasta aflöningen, 3,000 resp. 1,500 kronor, än äfven resekostnads- och traktamentsersättning enligt resereglementet)?

b) Innehade distriktschefen resp. distriktsingenjören under berörda tid någon annan tjänstebefattning — allmän eller enskild — och i sådant fall hvilken eller hvilka, samt nettoinkomsten däraf?

c) Hade distriktschefen resp. distriktsingenjören under samma tid någon annan inkomst af arbete, af hvad slag som helst (t. ex. såsom sakkunnigt biträde vid syner, privata konsultationer m. m.) och i sådant fall till hvilket nettobelopp?

Härjämte anhöll kommittén, att, därest vederbörande distriktschef resp. distriktsingenjör icke innehaft befattningen under hela den tid, som afsåges med de infordrade uppgifterna, denne måtte införskaffa uppgifter för den tid, han ej själf kunde meddela äskad upplysning.

Rörande de af kommittén framställda frågorna inkommo svar från samtliga distriktschefer och distriktsingenjörer, men frågorna hafva i vissa fall besvarats på sådant sätt att någon tabellarisk sammanställning af de lämnade svaren icke lämpligen kan äga rum. Kommittén har i stället ansett sig böra i korthet redogöra för de särskilda svaren, och hafva uppgifterna ordnats efter tiden för svarens dagtecknande.

Distriktschefer.[1]

1. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1907	kronor	3,720
» 1908	»	3,070
» 1909	»	3,300

b) Ifrågavarande distriktschef innehade ej någon annan tjänstebefattning.

c) Annan inkomst af arbete, nettobelopp,

år 1907	kronor	4,500
» 1908	»	4,800
» 1909	»	5,400

2. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1907	kronor	3,700
» 1908	»	6,300
» 1909	»	4,350

b) Distriktschefen i fråga var åren 1908 och 1909 kontrollant af arbetsföretag. Nettoinkomsten däraf utgjorde

år 1908	kronor	1,250
» 1909	»	3,000

c) Annan inkomst af arbete, nettobelopp,

år 1907	kronor	8,000
» 1908	»	8,700
» 1909	»	6,050

[1] Utöfver de angifna inkomstbeloppen tillkommer för samtliga distriktschefer årsaflöning å stat af 3,000 kronor.

3. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1907	kronor	1,800
» 1908	»	4,700
» 1909	»	3,700 (delvis ännu icke influtna).

b) Såsom kontrollant af arbetsföretag åtnjöt distriktschefen år 1907 en nettoinkomst af 2,000 kronor.

c) Annan inkomst af arbete har icke af distriktschefen i fråga uppburits, dock att möjligen några mindre poster kunde sägas ingå uti de under a) och b) upptagna beloppen.

Ifrågavarande distriktschef har anmärkt, att han under år 1908 erhållit transport från ett distrikt till annat, samt att uppgifterna, som vore approximativa, angåfve hans nettoinkomster under år 1907 för det förra distriktet samt under åren 1908 och 1909 delvis från bägge distrikten.

4. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1907	kronor	4,204: 11
» 1908	»	5,676: 00
» 1909	»	8,678: 31

En del af det under år 1909 influtna beloppet utgjorde ersättning för arbeten, som utförts tidigare.

b) Endast kommitteéuppdrag, som torde böra upptagas under nästa punkt.

c) Annan inkomst af arbete, nettobelopp,

år 1907	kronor	16,696: 75
» 1908	»	18,669: 61
» 1909	»	15,296: 62

Af det under år 1907 influtna beloppet utgjorde omkring 10,000 kronor arfvode för uppdrag, hufvudsakligen utförda under år 1906. Uti 1908 års inkomstsumma ingår ett belopp af 3,000 kronor, utgörande arfvode såsom ledamot i en teknisk kommitté.

5. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1907	omkring	kronor	3,500
» 1908	»	»	4,400
» 1909	»	»	1,700

Ifrågavarande uppgifter afse inkomster dels såsom distriktsingenjör och dels såsom distriktschef. Tjänstemannen i fråga tjänstgjorde nämligen under år 1907 samt en del af år 1908 såsom distriktsingenjör, men har sedermera dels efter förordnande och dels såsom ordinarie bestridt distriktschefsbefattning.

Det under år 1908 influtna beloppet uppgifves vara ovanligt högt på grund af inbetalning af fordringar från föregående år.

b) Ifrågavarande distriktschef har icke innehaft annan tjänstebefattning.

c) Annan inkomst af arbete, nettobelopp,

år 1907	omkring	kronor	6,300
» 1908	»	»	6,000
» 1909	»	»	7,000

6. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1907			——
» 1908	omkring	kronor	1,600
» 1909	»	»	2,200

Inkomstbeloppet för år 1907 har icke kunnat meddelas, enär dåvarande innehafvare af distriktschefstjänsten aflidit.

b) På grund af byråchefsförordnande inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppbar distriktschefen under år 1908 407 kronor.

c) Annan inkomst af arbete, nettobelopp,

år 1907		——
» 1908	kronor	6,300
» 1909	»	9,600

Angående frånvaron af uppgift för år 1907 hänvisas till anmärkningen under a).

»Under 1908» — säges det — »inflöto dessutom för hufvudsakligen under de föregående åren inom *** distriktet utförda uppdrag en del poster, hvilkas nettobelopp, beräknadt efter halfva bruttobeloppet, uppgick till omkring 6,700 kr. Under 1909 d:o d:o d:o omkring 900 kr.»

»Inkomst af resor och traktamenten har ej kunnat afskiljas från ofvanstående siffror, hvilka således äro för höga.»

Distriktsingenjörer.[1]

1. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1907	kronor	1,278
» 1908	»	1,061
» 1909	»	858

Sistnämnda belopp har dock delvis influtit först i början af år 1910.

b) Distriktsingenjören i fråga innehar sedan senare delen af år 1908 befattning såsom trafikchef vid enskild järnväg, och inkomsten däraf har utgjort

år 1908	kronor	750
» 1909	»	4,500

c) Annan inkomst af arbete, nettobelopp

år 1907	kronor	7,152
» 1908	»	6,582
» 1909	»	3,657

2. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1907	kronor	1,386
» 1908	»	3,055
» 1909	»	3,580

[1] Utöfver de angifna inkomstbeloppen tillkommer för samtliga distriktsingenjörer, med undantag af den under 8:o omförmälda, ett årligt arfvode af 1,500 kronor.

Inkomsterna år 1907 samt de, hvilka afse halfva år 1908, hafva uppburits af en föregående innehafvare af tjänsten.

Såsom kontrollant vid en vägbyggnad har nuvarande innehafvaren af tjänsten erhållit för år 1908 1,505 kronor och för år 1909 3,000 kronor, hvilka belopp inräknats i ofvan angifna inkomstsummor för dessa båda år.

b) Vederbörande innehafvare af distriktsingenjörstjänsten i fråga hafva icke haft annan tjänstebefattning.

c) Annan inkomst af arbete, nettobelopp,

år 1907	kronor	155
» 1908	»	575
» 1909	»	550

I fråga om inkomsterna under åren 1907 och 1908 hänvisas till första anmärkningen under a).

Beträffande de under c) afsedda inkomsterna anmärkes i svaret:

»Vanliga inkomsten af detta slag torde kunna uppdrifvas till omkr. 2,000 kr. pr år vid 10 timmars arbetsdag m. m.»

3. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag har af denne distriktsingenjör för nedannämnda år uppgifvits sålunda

»1907	—	(minus)	2,470 kr.
1908	+		6,760 »
1909	—		760 » »

»Utom hvad ofvan angifvits har under år 1909 uppburits kr. 6,600 som förskott å innehafvande tjänsteuppdrag från staten.»

»Att brist uppstått för statens arbeten under 2 af ifrågavarande 3 år, förklaras af att ersättningen för ett uppdrag i regel utfaller ett eller flera år efter det undersökning och utredning verkställts, hvaraf följer att utgifterna för fullgörande af ett visst års uppdrag ej motsvaras af samma år ingångna arfvodesbelopp.»

b) Under åren 1907—1909 innehade distriktsingenjören icke någon annan tjänstebefattning. Emellertid hade under år 1907 inkommit ett

sammanlagdt belopp af 900 kronor, utgörande bruttoinkomsten af dylika befattningar under föregående år.

c) Annan inkomst af arbete, nettobelopp,

år 1907	kronor	8,490
» 1908	»	6,840
» 1909	»	10,850

4. Denne distriktsingenjör har innehaft tjänsten endast sedan början af år 1909. Uppgifter för föregående år hafva icke lämnats.

a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1909 . . . . . omkring kronor 1,200

b) Distriktsingenjören i fråga har icke innehaft annan tjänstebefattning.

c) Annan inkomst af arbete, nettobelopp,

år 1909 . . . . . omkring kronor 3,000

5. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1907	omkring	kronor	400
» 1908	»	»	1,400
» 1909	»	»	200

b) Distriktsingenjören innehade under en del af år 1908 förordnande såsom distriktschef och var under samma år äfvensom under år 1909 anställd som kontrollant vid byggnadsföretag.

Inkomsterna häraf utgjorde

år 1908	omkring	kronor	3,425
» 1909	»	»	3,000

Af det för år 1908 angifna beloppet utgöra omkring 1,500 kronor extra inkomster till följd af förordnandet såsom distriktschef. Dessa inkomster torde måhända snarare vara att hänföra till de under a) eller c) omförmälda slag af inkomster.

c) Annan inkomst af arbete, nettobelopp,

år 1907	omkring	kronor	6,800
» 1908	»	»	3,300
» 1909	»	»	7,000

6. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1907	kronor	0
» 1908	»	0
» 1909	»	400

b) Distriktsingenjören var åren 1907 och 1908 biträdande redaktör för en tidskrift af tekniskt innehåll samt åren 1907—1909 tillsyningsman vid offentligt arbete.

Nettoinkomsten häraf utgjorde

år 1907	kronor	2,700
» 1908	»	2,700
» 1909	»	1,800

c) Inkomst af annat arbete, nettobelopp,

år 1907	kronor	3,600 à 5,100
» 1908	»	3,600 à 6,600
» 1909	»	6,400 à 7,300

Den verkliga storleken af de under c) angifna beloppen uppgifver distriktsingenjören vara beroende af vissa förluster, som kunna vara att vänta beträffande de under nämnda år hafda kostnader.

7. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1907	omkring	kronor	900
» 1908	»	»	1,100
» 1909	»	»	1,800

b) Såsom kontrollant vid ett byggnadsföretag för statens räkning har distriktsingenjören haft i nettoinkomst

år 1907	omkring	kronor	400
» 1908	»	»	1,200
» 1909	»	»	1,200

c) Inkomst af annat arbete, nettobelopp,

år 1907	omkring	kronor	6,000
» 1908	»	»	8,900
» 1909	»	»	9,300

8. a) Nettobeloppet af inkomster utaf tjänsteuppdrag

år 1907	kronor	500
» 1908	»	0
» 1909	»	1,500

b) Distriktsingenjören i fråga var åren 1907, 1908 och 1909 på grund af Kungl. Maj:ts förordnande kontrollant vid offentligt arbete. Då han med anledning däraf var tjänstledig från distriktsingenjörsbefattningen under åren 1907 och 1908 samt under en kortare tid af år 1909, måste han sålunda under nämnda tid afstå från arfvodet såsom distriktsingenjör.

Nettoinkomsten af nämnda kontrollantsbefattning utgjorde

år 1907	kronor	8,400
» 1908	»	8,400
» 1909	»	2,900

c) Inkomst af annat arbete, nettobelopp,

år 1907	kronor	3,100
» 1908	»	3,600
» 1909	»	6,000

Kommitténs förslag.

Organisation, aflöningsförmåner m. m.

På sätt hitintills ägt rum, har i det förslag till reglering af löneförhållanden m. m. vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som nu af kommittén afgifves, i staten äfven upptagits styrelsens organer i orterna, distriktscheferna och distriktsingenjörerna i väg- och vattenbyggnadsdistrikten.

Det har emellertid synts lända till mera reda att i nu förevarande afdelning af betänkandet särskildt för sig behandla styrelsen och distriktspersonalen.

I. Styrelsen.

Organisation och personal.

Enligt gällande instruktion för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omfattar styrelsens ämbetsbefattning handläggning af tekniska och administrativa ärenden, som angå

anläggning eller förbättring af vägar, broar, färjor, kanaler, slussar, hamnar och andra dylika företag,

sjöars och vattendrags tillgodogörande för sjöfart, flottning eller andra industriella behof och i samband därmed nödiga anläggningar,

arbeten för beredande af större odlingsföretag, skydd mot öfversvämning eller minskning af frostländighet samt

enskilda järnvägar, afsedda för allmän trafik.

De sålunda omförmälda arbetena äro

dels sådana, som utföras af enskilda personer, bolag eller menigheter, antingen helt och hållet på egen bekostnad eller med understöd af staten i form af anslag, lån eller andra förmåner, för så vidt dessa arbeten äro af den beskaffenhet, att Kungl. Maj:ts tillstånd erfordras för deras verk-

ställande och arbetena blifvit i afseende å såväl utförandet som vidmakthållandet för det allmännas nytta ställda under styrelsens kontroll;

dels sådana, som utföras af staten och på dess bekostnad genom styrelsens omedelbara försorg, äfvensom sådana, hvilka fortfarande äro ställda under styrelsens öfverinseende och förvaltning.

De väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillhörande ärendena behandlas å tre särskilda afdelningar, nämligen

s. k. tekniska afdelningen (till hvilken höra alla tekniska ärenden utom järnvägsärenden),

järnvägsafdelningen samt

administrativa afdelningen.

Då i det följande af detta betänkande utan vidare talas om den »tekniska afdelningen», afses därmed alltid den afdelning, som handlägger de tekniska ärenden, hvilka icke tillhöra järnvägsafdelningen.

Till belysande af omfattningen af väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet torde böra meddelas följande från styrelsen erhållna uppgifter angående dit inkomna ärenden samt af styrelsen afgifna utlåtanden och andra därifrån aflåtna skrifvelser.

Inkomna ärenden.

Å r.	Tekniska ärenden (utom järnvägsärenden).	Järnvägsärenden.	Administrativa ärenden.*)	Summa.
1882	—	—	—	863
1890	540	248	558	1,346
1900	1,152	694	757	2,603
1905	1,461	1,416	949	3,826
1906	1,573	1,594	908	4,075
1907	1,622	1,663	1,000	4,285
1908	1,684	1,476	1,362	4,522
1909	1,922	1,255	1,303	4,480

*) En del af de under rubriken »tekniska ärenden» upptagna ärendena hafva äfven behandlats å den administrativa afdelningen, men icke inräknats bland »administrativa ärenden».

Afgifna utlåtanden och andra aflåtna skrifvelser.

Å r.	Tekniska afdelningen.	Järnvägsafdelningen.	Administrativa afdelningen.	Summa.
1882	—	—	—	883
1890	—	—	—	1,361
1900	—	—	—	2,643
1905	1,564	1,295	1,166	4,025
1906	1,369	1,490	1,082	3,941
1907	1,352	1,545	1,152	4,049
1908	1,546	1,337	1,644	4,527
1909	1,815	1,102	1,733	4,650

Sammanställas ofvanstående uppgifter beträffande hela antalet inkomna ärenden samt hela antalet afgifna utlåtanden och andra aflåtna skrifvelser för å ena sidan år 1900 — det första år då *antalet* ordinarie befattningshafvare i styrelsen var detsamma som för närvarande — och å andra sidan år 1909, befinnes att ökningen af antalet inkomna ärenden uppgått till 72 % och ökningen af antalet afgifna utlåtanden och andra aflåtna skrifvelser till 76 %.

Med hänsyn till betydelsen af de allmänna arbeten, hvilka falla inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde, lärer det få antagas, att styrelsens verksamhet för framtiden ej kommer att minskas, utan snarare att ökas.

Det torde i detta sammanhang böra framhållas, att bland de utlåtanden, som under senare år afgifvits af styrelsen, förekommit åtskilliga, hvilka fordrat ett mycket kräfvande arbete och behandlat invecklade spörsmål af stor betydelse såväl för det allmänna som för enskilda personer. Exempelvis må härvid nämnas underdåniga utlåtanden i fråga om tillgodogörande för statens räkning af vattenkraften vid Trollhättan, öfver förslag dels till reglering af Mälarens vattenstånd och upprensning af dess farleder, dels ock till reglering af Vänerns vattenstånd, i fråga om byggande genom statens försorg af fiskehamnar och nödhamnar, i anledning

af framställningar om tillstånd att bygga i kungsådra, angående vissa vattenrättsmål, beroende på högsta domstolens pröfning, samt i anledning af vissa ansökningar om järnvägskoncession.

Äfven torde böra här omnämnas det styrelsen på sin tid gifna uppdraget i fråga om teknisk och ekonomisk kontroll beträffande järnvägsanläggning från Orsa till Sveg, hvilket uppdrag föranledde ett betydande arbete för styrelsen.

För ärendenas handläggning inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finnas, förutom chefen, följande ordinarie tjänstemän:

en byråchef och föredragande för tekniska ärenden utom sådana som röra enskilda järnvägar,

en byråchef och föredragande för ärenden rörande enskilda järnvägar,

en byrådirektör och föredragande för administrativa och ekonomiska ärenden,

en byråingenjör (å tekniska afdelningen),

en notarie (å järnvägsafdelningen),

en registrator, tillika aktuarie, samt

en revisor och bokhållare.

Därjämte äro hos styrelsen anställda, i mån af behof och anvisade tillgångar, extra ordinarie tjänstemän samt rit- och skrifbiträden.

I detta sammanhang må äfven erinras, hurusom af det anslag, som år efter år anvisats till styrelsens förfogande för anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel, en maskininspektör aflönas.

Beträffande de å den tekniska afdelningen och järnvägsafdelningen under benämningen biträdande ingenjörer anställda extra ordinarie tjänstemännen meddelade styrelsen uti sin ofvannämnda, den 1 maj 1909 och den 6 september 1910 dagtecknade promemoria, att antalet biträdande ingenjörer å den tekniska afdelningen utgjort:

år 1904	8
» 1905	8
» 1906	8
» 1907	8
» 1908	10

Emellertid hade, på grund af otillräckligheten af de medel, styrelsen haft till sin disposition till aflöning åt extra biträden, omsättningen af de biträdande ingenjörerna å tekniska afdelningen varit så stark, att hvarje biträdande ingenjör stannat i genomsnitt endast ett halft år. I verkligheten hade fördenskull dessa 8 till 10 biträdande ingenjörer motsvarat »såsom biträden anställda under hela året»:

år 1904	4
» 1905	4
» 1906	4
» 1907	4
» 1908	4

Motsvarande förhållanden å järnvägsafdelningen hade, enligt hvad i promemorian meddelades, varit följande.

Såsom biträdande ingenjörer hade varit anställda:

år 1904	4
» 1905	7
» 1906	5
» 1907	4
» 1908	5

Dessa hade motsvarat »såsom biträden anställda under hela året»:

år 1904	2
» 1905	2
» 1906	2
» 1907	3
» 1908	3

Enligt hvad vidare meddelades i promemorian, hade äfven täta ombyten af byråingenjör måst ske, ehuru dennes tjänstebefattning vore ordinarie. Detta hade haft sin grund i de otillräckliga löneförmånerna för tjänsten. Under åren 1904—1908 hade densamma innehafts af 3 ordinarie byråingenjörer och upprätthållits på förordnande af icke mindre än 9 olika ingenjörer (däri *ej* inräknadt förordnanden i anledning af semester eller tjänstledighet). Det hade således varit 12 olika personer, som byråchefen å tekniska afdelningen på 5 år haft till närmaste biträde i tjänsten.

Att det ständiga och täta ombytet af byråingenjör och af biträdande ingenjörer med nödvändighet måst och allt framgent måste medföra synnerligen svåra olägenheter, ansåg styrelsen uppenbart.

Under så beskaffade förhållanden hade det varit och vore fortfarande förenadt med de allra största svårigheter såväl att besätta byråingenjörstjänsten med kompetent person, som ock att erhålla dugliga tekniska biträden, som stannade tillräckligt lång tid för att blifva till verklig nytta i arbetet.

Uppenbart vore vidare att, då byråingenjören allt som oftast måst på grund af afgång ersättas med ny sådan och de tekniska biträdena stannat i styrelsens tjänst i genomsnitt endast ett halft år, de båda byråcheferna finge ägna alldeles för mycken tid och möda till att gång på gång upplära och sätta in i arbetet ingenjörer, som icke hunne blifva till verkligt biträde, innan de afginge till bättre aflönade anställningar utanför ämbetsverket.

Bristen på erforderligt antal tjänstemän å styrelsens stat hade äfven gjort sig kännbar genom svårigheter att under de byråcheferna tillkommande årliga semesterledigheterna behörigen uppehålla deras tjänster.

De ständiga och täta ombytena af byråingenjör hade sålunda vållat, att byråchefens å tekniska afdelningen tjänst under hans semester flera gånger på senare åren måst upprätthållas antingen genom att därtill förordna en längesedan från ordinarie tjänst pensionerad major i väg- och vattenbyggnadskåren eller genom att till tjänstgöring i styrelsen inkalla en af de under styrelsen lydande distriktscheferna, till väsentliga olägenheter såväl för styrelsen som för distrikten.

Vid längre tids tjänstledighet för byråchef på grund af hälsoskäl hade det jämväl visat sig under nuvarande personalförhållanden vara förenadt med de allra största svårigheter att uppehålla byråchefs tjänst på ett för ämbetsverket tjänligt sätt.

Att styrelsen icke förfogat öfver tillräckliga medel att anställa ett mot arbetsmängden svarande tillräckligt antal biträdande ingenjörer och att de tillgängliga medlen endast medgifvit efter nutida förhållanden alldeles för låga arfvoden åt dessa ingenjörer, hade också starkt inverkat på möjligheten att utan eftergift i fordringarna på nöjaktiga och grundliga utredningar åstadkomma den snabba handläggning af ärendena, som det allmännas intresse måste fordra.

Efter uppräknande af de olika slag af göromål, som enligt instruktionen ålåge byråcheferna, anfördes i promemorian, hurusom de båda byråcheferna uppenbarligen icke kunde på ett för staten och allmänheten tillfredsställande sätt fullgöra alla dessa omfattande åligganden med mindre de, hvar å sin afdelning, hade till biträde erforderligt antal väl kvalificerade tjänstemän utan allt för täta ombyten. Därutinnan bruste emellertid den nuvarande organisationen i högst betänklig grad.

Det otillräckliga antalet tjänstemän å afdelningarna och omöjligheten att för någon längre tid få behålla dem som funnes, beroende på de allt för ringa aflöningsförmånerna, hade äfven vållat, att nödvändigheten för byråcheferna att ansvara för uppsättning och expediering af styrelsens skrifvelser i alla mål, som tillhörde deras föredragning, verkat i hög grad betungande och varit mycket hinderlig för deras mera maktpåliggande ämbetsverksamhet.

Då byråchefernas tid alldeles för mycket måst tagas i anspråk af dessa göromål, från hvilka de borde i möjligaste mån vara befriade, hade byråcheferna i allt för hög grad saknat tid och arbetsro att kunna så snabbt som önskvärdt varit afgifva sådana utlåtanden i förekommande stora frågor, som kräfde en tidsödande utredning och en mångsidig fackmässig belysning. Det hade därför, uteslutande på grund af bristen på erforderligt antal kompetenta, fast anställda biträden i tjänsten, icke kunnat undvikas, att de största och viktigaste frågor, som kräfde en mera tidsödande och djupgående utredning, mången gång fått vänta i åratal, innan

vederbörande byråchef blifvit i stånd att bereda sig ledighet att helt ägna sig åt sådana frågors utredning.

Af enahanda anledning hade det jämväl visat sig vara omöjligt för byråcheferna att kunna bereda sig tid och ledighet till att företaga inspektionsresor för kontroll å allmänna arbeten och enskilda järnvägar.

Att allt detta vore missförhållanden, som vid den förestående löneregleringen borde undanröjas, låge för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i öppen dag. Också hade styrelsen uteslutande i afvaktan på denna reglering icke funnit sig förut böra göra underdånig framställning om inrättande af behöfliga nya befattningar å styrelsens stat.

I vår brådskande tid hade — säges det i promemorian — krafvet å ett snabbt afgörande af föreliggande ärenden blifvit allt starkare. Skulle väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kunna motsvara detta tidens berättigade kraf, och det blifva möjligt att för framtiden undgå dessa svåra olägenheter, af hvilka arbetet inom ämbetsverket under nuvarande förhållanden lede, måste nödvändigt styrelsens arbetskrafter i erforderlig omfattning ökas och denna ökning ske genom det erforderliga antalet tjänstemäns anställande på ordinarie stat med efter nutida förhållanden tillräckliga löneförmåner.

Genom hvad från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida anförts samt hvad kommittén eljest och jämväl vid besök inom ämbetsverket inhämtat har kommittén erhållit den bestämda uppfattningen, att, om väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skall kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra hvad som åligger densamma, det är oundgängligen nödvändigt att antalet ordinarie tjänstemän å den tekniska afdelningen och å järnvägsafdelningen varder ökadt.

Kommittén har emellertid icke ansett sig kunna tillstyrka uppförande å stat af så stort antal ordinarie tjänstemän, som af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ifrågasatts, men vid beräknande af anslagsbelopp till extra ordinarie tjänstemän m. m. har hänsyn tagits därtill att, utöfver den af kommittén föreslagna ordinarie personalen, ytterligare arbetskrafter måste finnas till styrelsens förfogande.

Hvad nu först angår den s. k. tekniska afdelningen inom styrelsen, har kommittén ansett, att å denna afdelning — hvilken utan tvifvel är den, hvarpå det mesta arbetet hvilar — böra finnas följande ordinarie tjänstemän utom byråchefen, nämligen en förste byråingenjör, två byråingenjörer och en notarie.

Å järnvägsafdelningen bör, enligt kommitténs mening, utom byråchefen finnas följande ordinarie tjänstemän, nämligen en förste byråingenjör och en byråingenjör.

De bägge förste byråingenjörerna skulle, en hvar å sin afdelning, hafva den närmaste uppsikten öfver arbetet å afdelningen och biträda vederbörande byråchef särskildt med mera maktpåliggande ärenden. I sådant hänseende skulle förste byråingenjören å den tekniska afdelningen träda i stället för den nuvarande ordinarie byråingenjören och förste byråingenjören å järnvägsafdelningen i stället för den nuvarande notarien.

De af kommittén föreslagna byråingenjörerna skulle hufvudsakligen hafva till åliggande att verkställa den tekniska granskningen af inkommande ärenden.

Då kommittén föreslagit inrättande af en notariebefattning å den tekniska afdelningen, har detta skett därför, att kommittén för sin del ansett det vara synnerligen önskvärdt, att å denna afdelning må finnas tillgång till en ordinarie tjänsteman med administrativ bildning, särskildt för verkställande af utredningar, utarbetande af promemorior och uppsättande af skrifvelser af mera juridiskt-administrativ art.

Till den administrativa afdelningen inom styrelsen höra, såsom nämndt är, förutom föredraganden, två ordinarie tjänstemän, nämligen registratorn, tillika aktuarie, samt en revisor och bokhållare. Något behof att öka antalet ordinarie tjänstemän å denna afdelning synes kommittén ej föreligga.

Jämte de ofvan nämnda ordinarie tjänstemännen å styrelsens olika afdelningar anser kommittén böra å styrelsens stat uppföras ett antal ordinarie kvinnliga biträden.

Hos styrelsen finnas för närvarande anställda fem kvinnliga biträden till hvilka ersättning utgår af det å den ordinarie staten uppförda anslaget

till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde eller af å extra stat beviljade medel till förstärkning af arbetskrafterna hos styrelsen.

Samtliga dessa kvinnliga biträden hafva till åliggande att utföra det för styrelsen erforderliga renskrifningsarbetet, men därjämte hafva vissa af dem en del andra göromål. Ett biträde handhafver och vårdar det till den tekniska afdelningen hörande ritningsarkivet, för erforderliga förteckningar däröfver samt utför förekommande kopieringar af ritningar, kartor m. m. Motsvarande göromål å järnvägsafdelningen bestridas äfven af ett kvinnligt biträde. Ett af de kvinnliga biträdena har att utföra en del bokhålleri- och expeditionsgöromål å den administrativa afdelningen.

Inom kommittén har fråga väckts, huruvida ej af de kvinnliga biträdena de, hvilka utföra mera kvalificeradt arbete än enbart renskrifningsgöromål, borde ställas i en högre grad än öfriga biträden.

I detta hänseende har emellertid erinrats, att kommittén erhållit särskildt uppdrag att afgifva underdånigt utlåtande och förslag i fråga om uppförande i stat af vissa, fast anställda biträden hos en mängd ämbetsverk och myndigheter, hvilkas löneförhållanden reglerats vid senare årens riksdagar, och att i berörda ärende, förutom åtskilliga andra spörsmål, äfven framställts yrkanden om en bättre ställning för de biträden, som utföra mera kvalificeradt arbete.

Då kommittén ännu icke varit i tillfälle att bestämma sin ståndpunkt till det sist omförmälda principiella spörsmålet, har det synts kommittén lämpligast att, oafsedt huruvida framdeles må befinnas, att ett eller flera af de hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anställda kvinnliga biträdena böra erhålla en bättre ställning, för närvarande likställa samtliga de kvinnliga biträden, som enligt kommitténs mening böra uppföras å styrelsens stat.

Antalet dylika biträden har kommittén ansett böra bestämmas till fem. Att sätta antalet lägre torde vara olämpligt och ekonomiskt ofördelaktigt, enär därigenom, såsom ock inträffat, skulle föranledas, att i många fall öfverkvalificerad arbetskraft måste tagas i anspråk för exempelvis skötsel af ritningsarkiv, kopiering af ritningar o. d. Genom att sätta antalet kvinnliga biträden å stat till fem skulle ock, enligt kommitténs

öfvertygelse, kunna af kvinnligt biträde medhinnas en del göromål å registratorskontoret, hvilka för närvarande utföras af en amanuens.

Vidkommande för styrelsen erforderligt vaktmästarbiträde får kommittén erinra, att enligt gällande stat finnas två ordinarie vaktmästare hos styrelsen. Styrelsen har emellertid erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande att från och med oktober månad 1908 intill utgången af år 1911 hafva en extra vaktmästare anställd mot en aflöning, beräknad efter tre kronor för dag. De därför erforderliga medlen utgå af sjätte hufvudtitelns allmänna besparingar.

De nya lokaler uti förutvarande riksdagshuset å Riddarholmen, till hvilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under loppet af år 1911 kommer att förflyttas, äro belägna uti två olika våningar, hvarjämte uti källarvåningen plats lärer vara beredd för en del af styrelsens arkiv.

Då för bestridande af erforderligt vaktmästarbiträde inom styrelsens nuvarande provisoriska lokaler, hvilka äro fördelade på två våningar, tre personer ansetts behöfliga, lärer någon minskning i nämnda antal icke kunna ske efter styrelsens inflyttning i de nya lokalerna. Vid sådant förhållande har kommittén ansett sig böra föreslå upptagande i stat af tre vaktmästare, af hvilka en lämpligen torde böra erhålla förste vaktmästares ställning.

Aflöningsförmåner.

Hvad aflöningsförmånerna för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ordinarie personal beträffar, tillåter sig kommittén, i fråga om aflöningen till styrelsens chef, från det föregående erinra, hurusom uti det af 1874 års löneregleringskommitté år 1879 afgifna betänkandet angående styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader chefens aflöning af kommitténs flertal föreslogs till 7,500 kronor. I fråga om nämnda aflöningsbelopp voro två af kommitténs medlemmar skiljaktiga, i det att, å ena sidan, ordföranden, generaldirektören Beijer yrkade, att chefen skulle tillerkännas en aflöning af 9,000 kronor, och, å andra sidan, kommittéledamoten Liss Olof Larsson ansåg, att chefen borde erhålla samma aflöning, som bestämts för chefer i en del andra ämbetsverk eller 7,000 kronor. Uti den kungl. propositionen vid 1880 års riksdag föreslogs chefens aflöning till 9,000

kronor. Såsom förut är nämndt, blef emellertid frågan om styrelsens uppförande å ordinarie stat undanskjuten vid 1880 års riksdag.

Uti det af generaldirektören Beijer upprättade förslag dels till förening af styrelserna för allmänna väg- och vattenbyggnader och öfver statens järnvägsbyggnader dels ock till stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i dess sålunda utvidgade skick, hvilket förslag låg till grund för den kungl. propositionen i ämnet vid 1882 års riksdag, föreslogs chefens aflöning till 10,000 kronor, särskildt med hänsyn därtill att genom den ifrågasatta föreningen hans ansvar och åligganden komme att betydligt ökas till såväl omfång som vikt.

Detta aflöningsbelopp var äfven upptaget uti det af Kungl. Maj:t vid nyssnämnda riksdag framlagda förslaget till stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I förbigående må här anmärkas, att aflöningen till generaldirektör i normalgrad vid nämnda tidpunkt utgjorde 9,000 kronor.

Riksdagen, som ansåg frågan om ordnandet af tillsynen öfver statens järnvägsbyggnader då böra lämnas öppen, uttalade, att med hänsyn till den inskränkning i göromålen, som under antydda förutsättning skulle komma att äga rum, väg- och vattenbyggnadsstyrelsens chef icke borde tilldelas så högt aflöningsbelopp som 10,000 kronor, utan att aflöningen för nämnda chef lämpligen kunde bestämmas till 8,000 kronor, helst cheferna för åtskilliga andra centrala ämbetsverk icke åtnjöte högre aflöning än 7,000 à 7,500 kronor.

I enlighet härmed är ock chefens för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen aflöning i gällande stat upptagen med ett belopp af 8,000 kronor.

Från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida har nu yrkats, att aflöningen till chefen för detta ämbetsverk måtte sättas till 15,000 kronor, eller sålunda samma aflöningsbelopp som tillerkänts generaldirektören i telegrafstyrelsen och äfven åtnjutes af generalpostdirektören, såsom chef både för postverket och postsparbanken.

Vid öfvervägande af frågan om aflöningsförmånerna till chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har kommittén emellertid icke ansett sig kunna för denne föreslå högre aflöning än den högsta, som vid nyare

löneregleringar blifvit tillerkänd chefer med öfverdirektörs benämning eller 10,000 kronor.

Aflöningen till de bägge byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utgör enligt gällande stat den för tjänstemän i tredje lönegraden vid ännu ej nyreglerade centrala verk bestämda.

Af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagits, att aflöningen för styrelsens tekniska byråchefer måtte sättas till 12,000 kronor eller sålunda till samma belopp, som fastställts för öfverdirektören och souschefen i järnvägsstyrelsen.

Kommittén har emellertid icke tilltrott sig att för dessa byråchefer tillstyrka en större förhöjning i aflöning än som blir en följd däraf, att de vid regleringen likställas med tjänstemän i tredje normalgraden inom nyreglerade verk.

Föredraganden å administrativa afdelningen upptogs uti den år 1882 fastställda staten för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såsom andra gradens tjänsteman, kamrerare. I afseende å ifrågavarande tjänstemans ställning har sedermera icke vidtagits annan ändring än att i den år 1899 utfärdade instruktionen för styrelsen benämningen kamrerare utbyttes mot byrådirektör, samtidigt därmed att styrelsen å stat erhöll en särskild ledamot och föredragande för ärenden rörande enskilda järnvägar, hvilken i aflöningshänseende då likställdes med föredraganden för administrativa ärenden och jämväl erhöll benämningen byrådirektör.

Nu har från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida framställts förslag, att befattningen såsom föredragande för administrativa ärenden måtte uppflyttas till tjänst af tredje normalgraden med den för sådan tjänst bestämda aflöning.

Beträffande detta förslag får kommittén framhålla, att den omständigheten att nu ifrågavarande tjänsteman är ledamot och föredragande i styrelsen icke i och för sig behöfver föranleda till befattningens upphöjande till tredje graden.

I sådant hänseende torde, exempelvis, böra beaktas, att i riksförsäkringsanstalten sekreteraren och ombudsmannen är ledamot af anstalten

och att den honom vid 1908 års riksdag tillerkända aflöningen närmast motsvarar den, som åtnjutes af tjänstemän i andra lönegraden inom statskontoret m. fl. nyreglerade centrala ämbetsverk.

I den nya kontrollstyrelsen är ämbetsverkets sekreterare ledamot af styrelsen. I fråga om sekreteraren likasom de öfriga ledamöterna i kontrollstyrelsen föreslog Kungl. Maj:t vid 1909 års riksdag, att dessa befattningshafvare skulle i aflöningshänseende sättas i en mellangrad mellan andra och tredje normalgraderna. Detta vann emellertid icke Riksdagens bifall, utan bestämdes aflöningen till likhet med andra normalgradens.

I försäkringsinspektionen är en af ledamöterna tillika sekreterare. Beträffande denne befattningshafvare hade, då fråga var om nyreglering af nämnda ämbetsverk, från verkets sida ifrågasatts uppflyttning af tjänsten från andra till tredje graden. Enligt den år 1910 fastställda staten för försäkringsinspektionen är emellertid hans aflöning bestämd till samma belopp som för öfriga tjänstemän i andra normalgraden.

Såsom stöd för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om uppflyttning i tredje graden af föredraganden för administrativa ärenden hos styrelsen har i styrelsens skrifvelse den 9 januari 1911 äfven åberopats jämförelse med byråchefen och föredraganden för kansli- och ekonomiska ärenden i landtbruksstyrelsen.

Kommittén, som nogsamt äger kännedom om hvad i olika hänseenden åligger nyssnämnde byråchef hos landtbruksstyrelsen, har icke kunnat ansluta sig till den uppfattning af de ifrågavarande båda tjänsterna, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen genom den gjorda jämförelsen velat göra gällande.

I sådant hänseende vill kommittén erinra, hurusom, enligt 20 § af instruktionen för landtbruksstyrelsen af den 2 oktober 1908, byråchefen för kansli- och ekonomiska ärenden i sistnämnda styrelse, förutom skyldighet att föredraga nyssberörda ärenden samt närvara vid föredragning af vissa andra ärenden, åligger, bland annat, att ansvara för uppsättningen af samt till styrelsens granskning öfverlämna koncept till expeditioner i samtliga de mål och ärenden, hvilka föredragits hos styrelsen — alltså äfven de som föredragits af styrelsens tekniska ledamöter — att uppbära och handhafva till styrelsen inkommande medel, utbetala desamma till

vederbörande och i laga ordning redovisa för dem. Äfvenledes skall han hafva uppsikt öfver samt ansvara för registrators- och aktuariegöromålens behöriga skötande.

Det torde äfven böra bemärkas, att å landtbruksstyrelsens stat icke finnes upptagen någon biträdande ordinarie tjänsteman, vare sig af andra eller första graden.

Vid nu antydda förhållanden och då någon ändring icke ifrågasatts i afseende å tjänsteåliggandena för byrådirektören inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, har kommittén icke kunnat biträda styrelsens förslag uti ifrågavarande hänseende. Kommittén har alltså ansett byrådirektören böra i aflöningshänseende hänföras till andra normalgraden.

Hvad de bägge af kommittén föreslagna förste byråingenjörerna angår, har kommittén, med hänsyn till vikten att för ifrågavarande befattningar kunna påräkna verkligt dugande personer och att kunna undvika alltför täta ombyten å dessa platser, ansett sig böra sätta förste byråingenjörs aflöning lika med tjänstemäns i andra normalgraden, vid hvilket förhållande väl äfven ifrågavarande befattningar torde böra tillsättas af Kungl. Maj:t.

Då det måhända skulle kunna blifva föremål för särskild uppmärksamhet, att kommittén för förste byråingenjör hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit enahanda aflöningsförmåner, som af kommittén tillstyrkts för en af styrelsens ledamöter, nämligen byrådirektören, torde böra till jämförelse framhållas, att uti den vid 1910 års riksdag antagna staten för försäkringsinspektionen aflöningen till en förste aktuarie satts till samma belopp som för den ledamot af inspektionen, hvilken tillika är sekreterare.

De af kommittén föreslagna byråingenjörs- och notariebefattningarna skulle enligt kommitténs mening, likasom registrators- samt revisors- och bokhållartjänsterna, tillhöra första lönegraden.

Å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat skulle enligt kommitténs förslag äfven uppföras fem kvinnliga biträden.

Vidkommande spörsmålet angående ifrågavarande biträdens ställning i aflöningshänseende tillåter sig kommittén erinra, hurusom vid 1910 års riksdag, i anledning af framställningar från Kungl. Maj:t, beslut fattats om uppförande å ordinarie stat af skrifbiträden, ett hos fångvårdsstyrelsen och två hos generaltullstyrelsen.

I den af Riksdagen antagna aflöningsstaten för fångvårdsstyrelsen finnes upptaget »1 skrifbiträde», med lön 600, tjänstgöringspenningar 450 och ortstillägg 150, tillhopa 1,200 kronor, jämte två ålderstillägg, hvartdera å 200 kronor, efter 5 och 10 år.

I aflöningsstaten för generaltullstyrelsen finnas upptagna två kvinnliga skrifbiträden, med samma aflöningsförmåner som skrifbiträdet i fångvårdsstyrelsen.

Bland aflöningsvillkoren för fångvårdsstyrelsen finnes intagen den bestämmelsen, att skrifbiträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställdt hos fångvårdsstyrelsen och antages till biträde å denna stat, äger att för åtnjutande af löneförhöjning (genom ålderstillägg) räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos styrelsen. Motsvarande bestämmelse finnes intagen bland aflöningsvillkoren för generaltullstyrelsen.

Kommittén hänvisar i ofvannämnda hänseenden beträffande fångvårdsstyrelsen till Riksdagens skrifvelse n:r 2 den 9 juni 1910 och beträffande generaltullstyrelsen till skrifvelsen n:r 7 den 10 juni 1910.

Hvad nu de fem kvinnliga biträdena hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen angår, har redan antydts, att samtliga dessa biträden åtminstone för den närmaste tiden borde, enligt kommitténs mening, vara likställda med hvarandra; och lära vid sådant förhållande aflöningsförmånerna för dem icke böra bestämmas annorlunda än för de ofvan omförmälda biträdena i fångvårdsstyrelsen och generaltullstyrelsen.

Vidkommande slutligen vaktmästarna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har, såsom redan är nämndt, en af dem synts kommittén böra erhålla förste vaktmästares ställning. I fråga om såväl förste vaktmästaren som de öfriga vaktmästarna hos styrelsen torde böra gälla samma bestämmelser i aflöningshänseende, som vid 1910 års riksdag antagits för motsvarande befattningshafvare i fångvårdsstyrelsen.

Under åberopande af hvad ofvan anförts, hemställer kommittén,

att öfverdirektören och chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen må erhålla en aflöning af 10,000 kronor, däraf 6,200 i lön, 2,800 i tjänstgöringspenningar och 1,000 i ortstillägg;

att till hvar och en af de två byråcheferna aflöningen må utgå med 8,100 kronor, däraf 5,000 i lön, 2,500 i tjänstgöringspenningar och 600 i ortstillägg, hvartill kan komma ett ålderstillägg till lönen efter fem år med 600 kronor;

att byrådirektören må åtnjuta en aflöning af 5,800 kronor, däraf 3,600 i lön, 1,800 i tjänstgöringspenningar och 400 i ortstillägg, hvartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år;

att å tekniska afdelningen inom styrelsen må, i stället för nuvarande byråingenjörsbefattningen, inrättas en förste byråingenjörstjänst med aflöning af 5,800 kronor, däraf 3,600 i lön, 1,800 i tjänstgöringspenningar och 400 i ortstillägg, hvartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år;

att å järnvägsafdelningen inom styrelsen må, i stället för nuvarande notariebefattningen, inrättas en förste byråingenjörstjänst med enahanda aflöningsförmåner som för motsvarande befattning å tekniska afdelningen;

att å tekniska afdelningen må inrättas två byråingenjörsbefattningar och en notariebefattning samt å järnvägsafdelningen en byråingenjörsbefattning, en hvar med en aflöning af 4,000 kronor, däraf 2,200 i lön,

1,500 i tjänstgöringspenningar och 300 i ortstillägg, hvartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, hvart och ett å 500 kronor, det första efter fem år, det andra efter ytterligare fem år och det tredje efter än ytterligare fem år;

att registratorn, tillika aktuarie, samt revisorn och bokhållaren, hvilka tillhöra administrativa afdelningen inom styrelsen, må åtnjuta enahanda aflöning som föreslagits för byråingenjör och notarie;

att i staten för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen må uppföras fem kvinnliga biträden, en hvar med en aflöning af 1,200 kronor, däraf lön 600, tjänstgöringspenningar 450 och ortstillägg 150, hvartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 200 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 200 kronor, efter ytterligare fem år;

att i staten må upptagas aflöning till en förste vaktmästare med 1,500 kronor, däraf 900 i lön, 450 i tjänstgöringspenningar och 150 i ortstillägg, hvartill kan komma ett ålderstillägg till lönen efter fem år med 100 kronor;

att i staten äfven må uppföras aflöningar till två andre vaktmästare, hvardera med 1,200 kronor, däraf 700 i lön, 350 i tjänstgöringspenningar och 150 i ortstillägg, hvartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 100 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 100 kronor, efter ytterligare fem år; samt

att den bestämmelsen intages i staten, att, därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej utgå till honom äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

Utsträckt arbetstid.

Vid godkännande af föreslagna aflöningsstater för statskontoret m. fl. ämbetsverk har Riksdagen under de senare åren uppställt såsom förutsättning för godkännandet, att Kungl. Maj:t före den tidpunkt, då staterna skulle träda i kraft, meddelat föreskrift därom, att samtliga ordinarie befattningshafvare skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar hvarje söckendag.

Kommittén tillåter sig jämväl beträffande den ordinarie personalen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställa,

att såsom förutsättning för den blifvande staten uppställes, att samtliga ordinarie tjänstinnehafvare i styrelsen skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar hvarje söckendag.

Anslag till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, m. m.

Å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat finnes, såsom förut är nämndt, uppfördt ett anslag å 17,000 kronor till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde. För hvart och ett af åren 1909—1911 har Riksdagen därjämte å extra stat beviljat anslag af 15,400 kronor till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Af berörda å såväl ordinarie som extra stat anvisade medel har utgått ersättning till ingenjörsbiträden, styrelsens juridiska biträde, amanuenser, rit- och skrifbiträden samt tillfälligt vaktmästarbiträde.

Kommittén har i det föregående hemställt om ökning af antalet ordinarie befattningshafvare i styrelsen, men därvid dock förutsatt att därjämte ytterligare arbetskrafter skulle finnas till styrelsens förfogande.

Hvad då i sådant hänseende beträffar de inom styrelsen erforderliga ingenjörsbiträden, har kommittén beräknat deras antal till i regeln fyra, nämligen två å tekniska och två å järnvägsafdelningen.

Ingenjörsbiträde hos styrelsen, med samma dagliga tjänstgöringstid som den ordinarie personalen, åtnjuter för närvarande ersättning beräknad efter 250 till 300 kronor för månad.

Då lämpliga ingenjörsbiträden med en till i regeln sex timmar utsträckt daglig tjänstgöringstid icke torde kunna erhållas mot lägre godtgörelse än det sistnämnda beloppet, har kommittén till ersättning åt ingenjörsbiträden hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat ett belopp af 14,400 kronor. Vid bestämmandet af nyssberörda belopp har kommittén emellertid förutsatt, att, därest någon semesterledighet må anses böra beredas ingenjörsbiträde, särskild kostnad utöfver nämnda belopp icke därigenom förorsakas statsverket.

Å järnvägsafdelningen inom styrelsen förekomma en del göromål motsvarande dem, hvilka kommittén ansett böra å tekniska afdelningen utföras af en ordinarie tjänsteman med benämning notarie. Då dessa göromål å järnvägsafdelningen icke äro af den omfattning att de gifva full sysselsättning åt en ordinarie tjänsteman, har kommittén ansett tillfyllest att å denna afdelning anställes en amanuens.

För närvarande finnes hos styrelsen ett »juridiskt biträde». Detta biträde har hufvudsakligen till uppgift att granska kontrakt beträffande utförande af sådana allmänna arbeten, som åtnjuta bidrag eller låneunderstöd af statsmedel, samt att i möjligen förekommande fall föra styrelsens talan i rättegångar. Ifrågavarande åligganden synas kommittén lämpligen kunna uppdragas åt en amanuens å administrativa afdelningen, hvilken jämväl torde kunna medhinna en del andra göromål.

Att, såsom för närvarande äger rum, hafva en särskild amanuens anställd å registratorskontoret synes kommittén icke vara erforderligt. Därest å nämnda kontor arbetet jämväl efter införandet af utsträckt arbetstid icke skulle kunna till fullo medhinnas af registratorn, lärer erforderligt biträde kunna lämnas af de ordinarie kvinnliga biträdena eller genom användande af tillfällig arbetskraft.

Vidkommande arfvoden till amanuenser hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har kommittén vid beräknandet af det anslag, hvarifrån dessa arfvoden skola utgå, ställt beräkningen uti ifrågavarande afseende efter de grunder, som vid regleringarna år 1908 följdes beträffande kammarkollegiet och kammarrätten, eller till i medeltal 1,800 kronor för hvarje amanuens.

Vid reglerandet af löneförhållandena vid sistnämnda två ämbetsverk blef för uppehållande af amanuensbefattning under sjukdom och semester samt då amanuens förordnats att bestrida ordinarie tjänst under innehafvarens semester och tjänstledighet beräknadt omkring 450 kronor för hvarje amanuens. Enahanda grund har synts böra tillämpas vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I de nämnda hänseendena torde alltså böra för två amanuensbefattningar vid detta ämbetsverk beräknas ett belopp af 4,500 kronor.

Till gratifikationer åt extra tjänstemän och extra vaktmästare samt till bestridande af kostnader för sådant rit- och renskrifningsarbete, som tilläfventyrs icke kan medhinnas af de föreslagna ordinarie kvinnliga biträdena, har kommittén beräknat ett belopp af 2,100 kronor.

Enligt § 24 i gällande instruktion för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äger öfverdirektören för besiktning af pågående arbeten och anläggningar att, när han så aktar nödigt, företaga ämbetsresor till orterna. Byråchefen för tekniska ärenden åligger, enligt 25 § i instruktionen, att, då han därtill förordnas, företaga inspektionsresor för kontroll å allmänna arbeten. Jämväl byråchefen för järnvägsärenden tillkommer, enligt § 26, att, då han därtill förordnas, företaga resor för inspektion af färdiga eller under arbete varande enskilda järnvägar.

Till godtgörelse af de vikarier, som under dylika tjänsteresor kunna varda förordnade i styrelsen, har kommittén beräknat ett belopp af 400 kronor.

Under afdelningen »aflöningsvillkor» härefteråt föreslås semesterledighet för flertalet af de ordinarie befattningshafvarna hos styrelsen.

För sådana ledigheter måste finnas tillgång till vikariatsersättningar, i allmänhet motsvarande vederbörande befattningshafvare tillkommande tjänstgöringspenningar, men för vikarie för semesterledigt kvinnligt biträde ett skäligt ansedt belopp af 75 kronor per månad. Med afseende jämväl å eventuellt behof af medel utöfver tjänstgöringspenningar till aflönande af vikarie för ordinarie kvinnligt biträde under sjukdom samt för anslagets afrundande har kommittén beräknat det till vikariatsersättningar uti ifrågavarande hänseenden afsedda beloppet till 3,100 kronor.

Med afseende å hvad sålunda anförts, hemställer kommittén,

att till arfvoden åt ingenjörsbiträden och amanuenser, gratifikationer åt extra tjänstemän och extra vaktmästare, godtgörelse åt tillfälliga rit- och skrifbiträden samt vikariatsersättningar må i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat uppföras ett anslag af 24,500 kronor.

Öfverlämnande åt chefen att direkt handlägga vissa ärenden.

Jämlikt § 24 i instruktionen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen är öfverdirektören, såsom styrelsens chef, Kungl. Maj:t i första rummet ansvarig för uppfyllandet af styrelsens åligganden, och han har att tillse, det tjänstemännen med nit, skicklighet och drift fullgöra sina skyldigheter.

Det synes kommittén, som skulle lämpligen kunna åt öfverdirektören uppdragas jämväl den direkta handläggningen af vissa slag af ärenden eller grupper af ärenden; hemställande kommittén,

att erforderlig föreskrift i sådant hänseende må intagas i blifvande ny instruktion för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Sättet för ärendens afgörande vid chefens tillfälliga frånvaro.

I delen I af sina betänkanden (sid. 165) erinrade kommittén, hurusom i fråga om ärendens afgörande i chefens tillfälliga frånvaro uti ämbetsverk, där chefen, vare sig fullständigt eller delvis, ensam hade beslutanderätten i ärenden, uti hvilkas pröfning han deltoge, föreskrifterna i allmänhet växlade mellan två hufvudtyper, i ty att inom vissa ämbetsverk de ärenden, i hvilka chefen eljest beslutade och som kunde afgöras i hans frånvaro, blefve kollektivt afgjorda af vederbörande ledamöter, under det i andra verk en af ledamöterna inträdde i utöfningen af chefens åligganden med eller utan vissa begränsningar.

Enligt hvad ofvan omförmälts, tillhör väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den förstnämnda af dessa båda hufvudtyper.

I kommitténs betänkanden angående kammarkollegiet, statskontoret och domänstyrelsen förordades för dessa ämbetsverk den anordning, att i chefens frånvaro äldste tjänstgörande ledamoten skulle inträda i utöfningen af chefens åligganden. Föreskrifter i sådant hänseende hafva ock

meddelats i de nya instruktioner, som utfärdats för nämnda ämbetsverk.

En motsvarande anordning anser kommittén böra komma i tillämpning inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Enligt kommitténs mening bör sålunda föreskrifvas, att i chefens frånvaro den äldste tjänstgörande *byråchefen* skall inträda i utöfningen af chefsbefattningen. Härigenom skulle vinnas, förutom undvikande af den mera tidkräfvande kollegiala formen, dels att de till chefsämbetet hörande kontrollerande och öfvervakande åliggandena kunde på effektivt sätt uppehållas, dels ock att en af byråcheferna finge särskild anledning att sätta sig in i styrelsens ämbetsgöromål i allmänhet, hvilket utan tvifvel skulle lända till större trygghet för bevarandet af nödig kontinuitet vid ärendenas behandling.

Kommittén, som förutsätter att, därest, af annan anledning än semester eller tjänsteresor, utöfver fjorton dagar för styrelsens chef inträffar hinder att utöfva ämbetet, ansökning om ledighet skall göras hos Kungl. Maj:t, hemställer,

> *att i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens blifvande instruktion måtte meddelas föreskrift därom, att under öfverdirektörens tjänsteresor, eller då han åtnjuter semester eller eljest under kortare tid, som icke öfverstiger fjorton dagar, är förhindrad att förrätta sitt ämbete, äldste tjänstgörande byråchefen skall, därest icke annorlunda af Kungl. Maj:t förordnas, inträda i utöfningen af öfverdirektörens åligganden.*

Vid beräknande af det för vikariatsersättningar erforderliga beloppet har kommittén ock utgått från den förutsättningen, att chefsbefattningen hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skulle i öfverdirektörens frånvaro uppehållas af vikarie.

Anmärknings-arfvode.

Jämlikt § 30 uti instruktionen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, sådan denna paragraf lyder enligt kungl. kungörelse den 12 december 1902, åligger det revisorn och bokhållaren att granska alla till styrelsen enligt gifna föreskrifter inkommande, men i dess hufvudbok icke ingå-

ende räkenskaper, med rätt att därvid göra anmärkning och att å de medel, hvilka i följd af hans anmärkningar fastställas till betalning och inflyta, uppbära anmärkningsarfvode med femton procent af det influtna beloppet.

Efter förslag af kommittén har vid utfärdande af nya instruktioner för domänstyrelsen den 16 oktober 1908, för kammarrätten den 23 december 1908 samt för fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten den 16 december 1910 en begränsning af det vederbörande tillkommande anmärkningsarfvode blifvit fastställd i fråga om större anmärkningsbelopp. Anmärkningsarfvodet eller anmärkningsprovisionen, såsom det äfven heter, skall nämligen utgöra femton procent å det influtna beloppet, därest detta icke öfverstiger 500 kronor, samt tio procent å högre belopp, dock att — såsom det uttryckes i instruktionerna för domänstyrelsen samt fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten — för belopp mellan 500 och 750 kronor provisionen eller arfvodet i hvarje fall skall utgå med 75 kronor.

Ehuruväl, efter hvad kommittén inhämtat, något anmärkningsarfvode icke under de tre senast förflutna kalenderåren tillfallit revisorn och bokhållaren hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, lärer det dock ur enhetlighetens och likformighetens synpunkt få anses önskvärdt, att vid utfärdandet af nya eller ändrade instruktionsbestämmelser för sistnämnda styrelse den begränsning i afseende å anmärkningsarfvode, hvarom ofvan förmäles, varder fastställd.

Kommissionären hos styrelsen.

Enligt hvad kommittén inhämtat, är den nuvarande innehafvaren af registrators- och aktuarietjänsten förordnad till kommissionär hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I anledning däraf må åberopas, hvad kommittén uti sina betänkanden angående kammarkollegium och statskontoret [1] framhållit, nämligen att det syntes kommittén i allmänhet icke vara lämpligt, att till kommissionär hos statsdepartement eller ämbetsverk förordnades en dess ordinarie tjänsteman, enär då lätteligen kunde hända, att denne föranleddes låta de med kommissionärskapet förenade bestyr inkräkta å den för hans ordinarie befattning förbehållna arbetstiden. Enligt kommitténs uppfatt-

[1] Se betänkandet delen II, sid. 117—118, och betänkandet delen IV, sid. 150.

ning borde dylikt uppdrag anförtros åt amanuens eller med sådan likställd extra tjänsteman, där icke särskilda förhållanden kunde anses böra föranleda till annat förfaringssätt.

I öfverensstämmelse härmed synes det kommittén böra komma under behörigt öfvervägande, huruvida ej det i förevarande hänseende registratorn hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelade förordnande må vid lämplig tidpunkt böra upphöra.

Vaktmästarnas åliggande.

I Riksdagens skrifvelse den 9 juni 1910 n:r 2, angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel, erinrades, vid fångvårdsstyrelsen, hurusom 1906 års statsrevisorer anmärkt, att de vid granskning af statsdepartementens och de centrala ämbetsverkens räkenskaper funnit, att särskilda kostnader utgått för göromål, som skäligen bort af verkens vaktmästare utan ersättning bestridas, i hvilket afseende förekommit utgifter för eldning, för hembärande af handlingar och böcker, för hissning och skötsel af flagga med flera dylika bestyr, och hade revisorerna i anledning däraf ifrågasatt, huruvida icke allmänna bestämmelser borde utfärdas angående de tjänsteåligganden, som i regeln borde tillkomma vaktmästarna.

Riksdagen framhöll i nyssberörda skrifvelse önskvärdheten af att denna fråga, i hvad den afsåge fångvårdsstyrelsens vaktmästare, blefve vid utfärdandet af ny instruktion för styrelsen af Kungl. Maj:t tagen under ompröfning.

Enligt hvad i bilaga till statsverkspropositionen vid 1911 års riksdag (andra hufvudtiteln, nedre justitierevisionen, sid 60, 61) tillkännagifvits, har frågan ock blifvit beaktad, då Kungl. Maj:t den 16 december 1910, i samband med att ny instruktion för fångvårdsstyrelsen utfärdades, i särskildt kungl. bref till styrelsen meddelade, bland annat, bestämmelser om de hos styrelsen anställda vaktmästares skyldigheter. Därvid har stadgats, att å fångvårdsstyrelsens stat uppförd vaktmästare skall vara skyldig att å den tid hvarje dag, öfverdirektören, med iakttagande af meddelade föreskrifter rörande längden af arbetstiden å tjänsterummet, bestämmer, uppvakta hos styrelsen, med åligganden därjämte att under samma tid samt jämväl omedelbart före och efter densamma tillhandagå med fortskaffande inom hufvudstaden af post, handlingar och dylikt samt utom verket utföra

andra uppdrag, som lämpligen kunna honom för verkets räkning åläggas, samt att, därest bostad åt vaktmästare finnes i samband med styrelsens ämbetslokal beredd, den af vaktmästarna, som styrelsen bestämmer, skall mot i stat fastställdt afdrag å aflöningen vara där boende, med skyldighet att å tider, då arbete i lokalen ej pågår, hafva tillsyn öfver lokalen samt att vaka öfver att eldning, städning och rengöring däri verkställes i behörig ordning och med iakttagande af nödig varsamhet äfvensom att utföra eller ombesörja andra bestyr med afseende å lokalen.

Under erinran härom har chefen för justitiedepartementet, vid föredragning den 13 januari 1911 af frågan om reglering af löneförhållanden m. m. vid nedre justitierevisionen, uttalat, att hvad sålunda uttryckligen bestämts i afseende å fångvårdsstyrelsens vaktmästare syntes departementschefen stå i öfverensstämmelse med hvad som ansåges gälla för vaktmästare i allmänhet i ämbetsverken, och att det torde vara lämpligt, att dessa vaktmästarpersonalens skyldigheter blefve, på sätt som skett i samband med utfärdandet af fångvårdsstyrelsens instruktion, fastslagna, då nya instruktioner utfärdades för andra nyreglerade verk.

Då det med hänsyn till berörda uttalande af chefen för justitiedepartementet torde få anses för gifvet, att bestämmelser af angifvet innehåll komma att meddelas jämväl i afseende å vaktmästarna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, har kommittén ansett till fyllest att nu endast fästa uppmärksamheten å förhållandet.

* * *

II. De under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ställda distriktstjänstemännen.

Enligt § 11 i instruktionen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, sådan denna paragraf lyder enligt kungl. kungörelse den 9 november 1906, äro för närmaste uppsikten öfver och bestyret med sådana arbeten och anläggningar i landsorten, som tillhöra styrelsens ämbetsbefattning, till biträde åt styrelsen anställda en distriktschef inom hvart och ett af de sex distrikt, uti hvilka riket i sådant afseende indelas, och åtta distriktsingenjörer. Distriktsingenjörerna äro anställda en i hvart och ett af södra, västra, östra och mellersta distrikten samt två i hvartdera af nedre norra och öfre norra distrikten.

Aflöningen till distriktschef utgör enligt gällande stat 3,000 kronor såsom lön. Distriktsingenjör, eller såsom denne tjänsteman benämnes i staten extra distriktsingenjör, åtnjuter arfvode af 1,500 kronor.

Utöfver förenämnda å stat uppförda aflöningar till distriktschefer och distriktsingenjörer äger ifrågavarande personal åtnjuta ersättning för förrättningar enligt den af Kungl. Maj:t den 28 september 1888 utfärdade taxan på arfvode för förrättningar, som verkställas af tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, med sedermera den 27 maj 1909 gjorda ändringar i nämnda taxa.

I fråga om distriktstjänstemännens inkomster af arbete i och utom tjänsten hänvisas till den ofvan å sid. 91—99 lämnade redogörelse.

I kungl. kungörelsen den 2 juni 1882 angående villkoren för åtnjutande af de från 1883 års början fastställda löneförmånerna för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte underlydande distriktschefer stadgades uti pensionshänseende, att ämbets- eller tjänsteman skulle, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjänstår, vara förpliktad att *med oafkortad lön* såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjänsten afgå, Kungl. Maj:t eller styrelsen, där det tillkomme denna att utfärda afskedet, dock obetaget att låta med detsamma anstå, därest och så länge den pensionsberättigade pröfvades kunna i tjänsten på tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kunde finnas villig att kvarstå i densamma.

Lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension innehåller emellertid uti 3 §, att såsom underlag för bestämmande af pensions belopp skall, *där ej särskildt pensionsunderlag blifvit i lönestaten fastställdt*, tjäna för tjänst, med hvilken jämte lön tjänstgöringspenningar eller ortstillägg icke äro förenade, två tredjedelar af lönen, dock att pensionsunderlag icke må för någon tjänst beräknas till högre belopp än sextusen kronor.

Såsom öfvergångsbestämmelse är i 18 § af lagen föreskrifvet, att i fråga om tjänst, med hvilken tjänstgöringspenningar icke äro förenade och för hvilken rätt till pension blifvit före lagens trädande i kraft stadgad, skall, därest gällande lönestat fastställts före den 1 april 1900, hvad uti ifrågavarande lag angående beräkning af pensionsunderlag föreskrifves icke vinna tillämpning förrän ny lönestat må varda för tjänsten fastställd utan därförinnan gälla bland annat, att pensionsunderlaget skall, där lönen ej uppgår till mer än tretusen kronor, utgöra hela lönen.

Enligt 5 § af pensionslagen, sådan denna paragraf lyder jämlikt lag den 11 juni 1909, inträder rätt att komma i åtnjutande af hel pension för manlig tjänstinnehafvare vid uppnådda sextiosju lefnadsår och trettiofem tjänstår; härifrån äro dock stadgade undantag för vissa befattningshafvare, bland hvilka dock icke äro upptagna distriktschefer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten.

Skyldighet för tjänstinnehafvare att afgå från tjänsten inträder, jämlikt 6 § af pensionslagen, i regeln vid uppnående af den i 5 § stadgade lefnadsålder, Konungen eller, där viss ämbetsmyndighet äger afskeda från tjänsten, den myndighet obetaget att låta anstå med afskedet, därest och så länge tjänstinnehafvaren pröfvas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna, dock icke i något fall längre än till fyllda sjuttio år.

Beträffande distriktscheferna har i ofvan omförmäld, af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förordad framställning föreslagits, att lönen å stat skulle höjas till 6,000 kronor, alltså till dubbla beloppet af hvad som nu utgår, och pensionen bestämmas till 4,500 kronor.

Af den förberörda redogörelsen beträffande distriktschefernas inkomster torde framgå, att dessa i allmänhet uppgå till belopp, som betydligt öfverstiga hvad flertalet andra statens tjänstemän i jämförlig eller högre ställning åtnjuta i sin befattning eller kunna förskaffa sig på grund af sin tjänsteställning. Kommittén har vid sådant förhållande funnit sig sakna anledning att föreslå någon förhöjning af den till distriktschef å stat utgående lönen.

Vidkommande däremot distriktschefernas pensionsförhållanden torde böra uppmärksammas, att, äfven om man blott vill bibehålla såväl lönesom pensionsbeloppen för dem oförändrade, det på grund af stadgandet i 3 § i pensionslagen är nödvändigt, att i den nya lönestaten fastställes särskildt pensionsunderlag. Eljest varder pensionen allenast två tredjedelar af lönen eller tvåtusen kronor.

Om än kommittén icke kunnat tillstyrka en förhöjning af nu utgående lön till distriktschef, har kommittén i allt fall ansett det böra tagas under öfvervägande, huruvida ej beloppet af det pensionsunderlag, som kan komma att fastställas för distriktschef, bör sättas högre än det nu bestämda pensionsbeloppet 3,000 kronor.

Vid en jämförelse med de pensionsunderlag, som på grund af de under senare år verkställda löneregleringar skola gälla, exempelvis, för distriktslandtmätare, eller 3,200 kronor, för fiskeriintendenter, statskonsulenter i boskapsskötsel, mejerihushållning och svinskötsel samt jägmästare, eller 3,500 kronor, äfvensom för landtbruksingenjörer, eller 4,000 kronor, har kommittén ansett sig böra för distriktschef i väg- och vattenbyggnadsdistrikt föreslå ett pensionsunderlag af 4,000 kronor.

Såsom förut är antydt, inträder enligt numera gällande civila pensionslag skyldighet för distriktschef att afgå från tjänsten vid uppnående af 67 lefnadsår.

Med hänsyn till beskaffenheten af distriktschefernas arbete synes det emellertid kommittén böra komma under pröfning, huruvida ej berörda skyldighet bör inträda åtminstone vid 65 års ålder, på sätt redan nu gäller i fråga om en del tjänstemän, hvilkas tjänstgöring torde kunna anses i viss mån jämförlig med distriktschefernas, nämligen geologer vid

Sveriges geologiska undersökning, landtbruksingenjörer och distriktslandtmätare samt tjänstemän vid den lokala skogsförvaltningen.

Vidkommande distriktsingenjörerna har hemställts, att de måtte erhålla en lön på stat af 3,500 kronor med rätt till pension å samma belopp, äfvensom att distriktsingenjörerna i öfre och nedre norra distrikten måtte hvar för sig få ett ortstillägg af 500 kronor.

För bedömande af spörsmålet, huruvida distriktsingenjörsbefattningarna må böra uppföras såsom ordinarie tjänster, bör gifvetvis arten af de ifrågavarande befattningshafvare åliggande göromål undersökas.

Uti § 33 i gällande instruktion för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen säges, att distriktsingenjör, som skall bo inom distriktet och icke må lämna detsamma utan efter uppdrag eller särskild tillåtelse af styrelsen, har till närmaste förman distriktschefen, till hvars biträde i tjänsten han är anställd, med skyldighet att på eget ansvar verkställa de inspektioner eller andra förrättningar, hvartill han förordnas, äfvensom att, därest han därtill erhåller förordnande, vid förfall för distriktschefen förvalta dennes ämbete. Distriktsingenjör äger ock att med distriktschefens tillåtelse åtaga sig enskilda uppdrag i yrket, såvidt tjänsten det medgifver.

Distriktsingenjörernas verksamhet, hvilken ursprungligen blott var af biträdande natur, lärer få anses alltmer hafva fått karaktären af en självständig verksamhet. De erhålla sålunda i många fall uppdrag direkt från styrelsen och deras ansvarighet för af dem utförda inspektioner eller andra förrättningar är fullt motsvarande den som åligger distriktschef.

Vid sådant förhållande har kommittén ansett billigt, att distriktsingenjörsbefattningarna förändras till ordinarie tjänster.

Af enahanda skäl, som af kommittén anförts beträffande distriktschefernas aflöning å stat, torde emellertid beloppet af den till distriktsingenjör nu utgående aflöningen icke böra höjas utan blott förändras till lön.

Likasom lönen för distriktsingenjör, enligt kommitténs förslag, skulle komma att sättas till hälften af distriktschefs, har det synts kommittén lämpligt, att förhållandet mellan de för nämnda bägge slag af befattningar bestämda pensionsunderlagen blefve detsamma, och att alltså pensionsunderlaget för distriktsingenjör blefve 2,000 kronor.

För den händelse pensionsrätt skulle komma att beredas distriktsingenjörer, förutsätter kommittén, att i fråga om skyldighet att vid viss lefnadsålder afgå från tjänsten enahanda bestämmelse skall gälla för distriktsingenjör som för distriktschef.

Under åberopande af det anförda hemställer kommittén,

att å blifvande stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte därunder lydande distriktstjänstemän må uppföras aflöningar till sex distriktschefer, en hvar med 3,000 kronor såsom lön, samt till åtta distriktsingenjörer, en hvar med 1,500 kronor likaledes såsom lön; samt

att bestämmelse intages i staten därom, att pensionsunderlaget för distriktschef skall utgöra 4,000 kronor och för distriktsingenjör 2,000 kronor.

Kommittén har ansett sig böra uttala, att vid framläggandet af dess nyssberörda förslag förutsatts, att de ersättningar, hvilka enligt gällande taxa på arfvode för förrättningar, som verkställas af tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, tillkomma distriktstjänstemännen för tjänsteförrättningar, icke varda förhöjda utöfver hvad nu är bestämdt.

I detta sammanhang har kommittén ansett sig böra fästa uppmärksamheten på en särskild bestämmelse i nämnda taxa.

I § 12 af densamma, sådan denna paragraf lyder jämlikt kungl. kungörelse den 27 maj 1909, säges, att förrättningsman ej må till sitt biträde använda, utom officer vid väg- och vattenbyggnadskåren, annan ingenjör än sådan, som af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkänts.

Anlitar distriktschef vid utarbete biträde och är förrättningen af den omfattning, att utarbetet ej lämpligen kan af förrättningsmannen utan sådant biträde fullgöras, äger distriktschefen åtnjuta ersättning för biträdets resa enligt vissa angifna grunder.

I öfrigt äger distriktschef för biträde, som han anlitar, ej åtnjuta särskild godtgörelse i annat fall än att arbetet är af sådan omfattning, som nyss nämnts, och att godtgörelsen därför skall utgå efter dagarfvode; och utgör ersättningen i sådant fall för biträdet, jämte rese- och traktamentspenningarna, för hvarje dag,

om biträdet är distriktsingenjör eller officer i väg- och vattenbyggnadskåren 13 kronor, men eljest högst 9 kronor.

Är distriktsingenjör förordnad af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller Kungl. Maj:ts befallningshafvande att hålla förrättning af visst angifvet slag och använder han därvid biträde af officer i väg- och vattenbyggnadskåren eller annan ingenjör, gäller om ersättning därför hvad nyss nämnts.

Af de anförda bestämmelserna framgår, att dagarfvode för biträde utgår med väsentligt högre belopp, om biträdet är distriktsingenjör eller officer i väg- och vattenbyggnadskåren, än om biträdet är annan ingenjör.

Kommittén vill ingalunda bestrida lämpligheten af att dagarfvodet må kunna i någon mån afpassas efter biträdets större eller mindre kompetens. Det vill dock förefalla kommittén mindre befogadt, att — frånsedt biträde, som är distriktsingenjör — skillnad göres mellan, å ena sidan, ingenjörer, som äro officerare i väg- och vattenbyggnadskåren, och, å andra sidan, andra ingenjörer, som af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkänts såsom biträden.

Utan att inlåta sig på det generella spörsmålet om en särställning för officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren eller öfver hufvud taget om bibehållandet af nämnda kår, anser kommittén emellertid ändring böra företagas rörande nyss afhandlade stadgande angående ersättning för biträden.

Aflöningsvillkor.

I sammanhang med fastställandet af stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelades, såsom förut är nämndt, genom kungl. kungörelse den 2 juni 1882 (bihang till svensk författningssamling n:r 36) bestämmelser angående villkoren för åtnjutande af aflöning enligt nämnda stat. Dessa bestämmelser afsågo såväl personalen i själfva styrelsen som ock de under styrelsen ställda distriktscheferna.

Vid uppgörande af förslag till aflöningsvillkor för de ordinarie befattningshafvarna hos styrelsen och vid väg- och vattenbyggnadsdistrikten har kommittén tagit behörig hänsyn i tillämpliga delar till de bestämmelser, som vid senare årens riksdagar fastställts i afseende å åtskilliga då beslutade löneregleringar. Därjämte har kommittén ansett sig böra beakta bestämmelsen i den för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nu gällande instruktion, § 35, att tjänsteman i eller under styrelsen icke får åtaga sig byggnadsarbetens utförande på entreprenad eller mottaga anställning i entreprenörs tjänst.

Hvad särskildt distriktstjänstemännen beträffar, torde böra framhållas, att enligt 1882 års aflöningsvillkor de ordinarie tjänsterna i distrikten eller distriktschefsbefattningarna äro undantagna från den bland dessa villkor intagna bestämmelsen i fråga om förening af tjänstebefattningar.

Den ifrågavarande bestämmelsen lyder sålunda:

att med ämbete eller tjänst med lön å stat — *distriktschefsbefattningarna allena undantagna* — icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommunens stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörandet af tjänstgöringen i styrelsen; dock att tjänsteman, som vid den nya löneregleringens inträ-

dande redan innehar tjänst utom styrelsen, må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjänstgöringen hos styrelsen hinderlig.

Då kommittén icke ansett sig böra föreslå någon förhöjning af nu utgående aflöning å stat för distriktstjänstemännen, har det synts kommittén billigt, att i de aflöningsvillkor, som kunna varda fastställda i sammanhang med antagande af ny stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med underlydande distriktstjänstemän, bestämmelsen i afseende å förening af annan tjänst eller uppdrag med befattningen såsom tjänsteman vid väg- och vattenbyggnadsdistrikt ej varder så restriktiv som motsvarande bestämmelser för befattningshafvare i styrelsen.

Kommittén tillåter sig i detta sammanhang erinra om den affattning bestämmelse i nu ifrågavarande hänseende, enligt kungl. kungörelse den 13 juni 1908 (bihang till svensk författningssamling n:r 58), erhållit vid antagande af stat för akademien för de fria konsterna och konsthögskolan.

Enligt nyssberörda kungörelse stadgas nämligen bland villkoren för åtnjutande af de i sistnämnda stat upptagna aflöningsförmåner, att med ordinarie befattning hos akademien för de fria konsterna eller vid konsthögskolan icke må förenas sådan tjänstebefattning eller sådant uppdrag annorstädes, som akademien, efter pröfning, finner inverka hinderligt för tjänstgöringen hos akademien eller konsthögskolan.

För väg- och vattenbyggnadsstyrelsens chef samt tjänstemännen därstädes af tredje, andra och första normalgraderna äfvensom för de å stat uppförda kvinnliga biträdena har kommittén föreslagit enahanda semesterförmån, som i andra nyreglerade ämbetsverk i allmänhet medgifvits motsvarande eller jämförliga befattningshafvare. Det må härvid särskildt erinras, att i de vid 1910 års riksdag antagna aflöningsvillkoren för fångvårdsstyrelsen och generaltullstyrelsen äfven skrifbiträdena tillerkänts förmånen af en månads semester.

Däremot har kommittén icke i detta sammanhang ansett sig böra upptaga frågan om semester för vaktmästare hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I sistnämnda hänseende tillåter sig kommittén erinra, hurusom Riksdagen i skrifvelse den 24 maj 1909 n:r 206 anhållit, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning, huruvida och i hvad mån vaktbetjänte och med dem

likställda statstjänare i de centrala ämbetsverken och hofrätterna må komma i åtnjutande af semester, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en dylik utredning kunde föranleda.

Sedan vederbörande ämbetsverk och myndigheter afgifvit infordrade underdåniga utlåtanden i ärendet, har Kungl. Maj:t förordnat, att Riksdagens nyssberörda skrifvelse äfvensom de från ämbetsverk och myndigheter afgifna utlåtanden skulle öfverlämnas till löneregleringskommittén med befallning till kommittén att, så snart ske kunde, afgifva underdånigt utlåtande och förslag i ärendet.

Genom en kommittén den 23 januari 1911 tillhandakommen skrifvelse har kommittén erhållit underrättelse om Kungl. Maj:ts berörda beslut.

Då kommittén ännu icke varit i tillfälle att närmare ingå i pröfning af det sålunda till kommitténs handläggning remitterade allmänna ärende, har kommittén ansett sig icke kunna i frågans nuvarande läge afgifva förslag beträffande semester särskildt för vaktmästarna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Under åberopande af hvad här ofvan anförts, hemställer kommittén,

att för åtnjutande af de aflöningsförmåner, som i blifvande ny stat varda upptagna för ordinarie befattningshafvare i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt för de under styrelsen lydande ordinarie tjänstemän i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, måtte fastställas följande villkor och bestämmelser, nämligen:

A) ***beträffande ordinarie befattningshafvare i styrelsen:***

att innehafvare af ordinarie befattning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af ämbetsverket eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest ämbetsverkets ställning inom

statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom självständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk tillhörande göromål öfverflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registreradt, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår chef eller ledamot, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att befattningshafvare i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke får åtaga sig byggnadsarbetens utförande på entreprenad eller mottaga anställning i entreprenörs tjänst;

att tjänsteman i första lönegraden är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning inom graden, där väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, till befordrande af arbetets oafbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej pröfvas skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd af tjänsteresor eller för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre

än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att emellertid, därest ledamot af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till följd af tjänsteresa eller för handläggning af särskilda ärenden är under allenast några få, högst fyra dagar, hindrad att sköta sin befattning, tjänsteman af lägre grad skall vara pliktig att utan särskild ersättning sköta de till ledamotsbefattningen hörande löpande göromål;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen;

att kvinnligt biträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställdt hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och antages till biträde å denna stat, äger att för åtnjutande af löneförhöjning räkna sig till godo den

tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos styrelsen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att semester årligen må, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas af öfverdirektören, byråcheferna, byrådirektören och förste byråingenjörerna en hvar under en och en half månad samt af byråingenjörerna, notarien, registratorn, revisorn och bokhållaren samt de kvinnliga biträdena en hvar under en månad;

att tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att å tid af året, som af öfverdirektören bestämmes, begagna sig af semester;

att vid afgång från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägg utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

B) ***beträffande de ordinarie tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsdistrikten:***

att distriktschef och distriktsingenjör skola vara underkastade såväl den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet, jämväl utom sitt distrikt, eller jämkning i åliggande, som ock den reglering af tjänstgöringsområde, som kunna varda föreskrifna;

att med ordinarie befattning som distriktschef eller distriktsingenjör icke må förenas annan tjänstebefattning eller uppdrag, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, efter pröfning, finner inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom distriktschef eller distriktsingenjör; åliggande det distriktschef eller distriktsingenjör, innan han åtager sig annan tjänstebefattning eller uppdrag, att göra anmälan i ämnet hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen;

att distriktschef eller distriktsingenjör icke får åtaga sig byggnadsarbetens utförande på entreprenad eller mottaga anställning i entreprenörs tjänst;

att distriktschef eller distriktsingenjör, som åtnjuter tjänstledighet, skall till vikarien afstå det arfvode enligt taxa, hvilket belöper å de af vikarien verkställda tjänstegöromål;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver arfvode enligt taxa, hvarom nyss är stadgadt, afstå så mycket af lönen, som erfordras för befattningens uppehållande eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan

att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid afgång från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering af extra inkomster, som kunna åtfölja distriktschefs- eller distriktsingenjörsbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

Därjämte torde böra förklaras,

att en hvar, som med eller efter ingången af det år, med hvars början den nya staten träder i kraft, tillträder ordinarie befattning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser, samt

att de förutvarande innehafvare af ordinarie befattningar i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller i

väg- och vattenbyggnadsdistrikten, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja öfvergå till den nya aflöningsstaten samt underkasta sig de för aflöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem.

Stat, kostnadsberäkning m. m.

Stat. Enligt kommitténs förslag skulle staten för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte därunder lydande distriktstjänstemän få följande utseende:

	Kronor.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Ortstillägg.	Summa.	
Öfverdirektören och chefen . .	6,200	2,800	1,000	10,000	
1 byråchef och ledamot	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 » » »	5,000	2,500	600	8,100	
1 byrådirektör och ledamot . .	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 förste byråingenjör	3,600	1,800	400	5,800	
1 » »	3,600	1,800	400	5,800	
1 byråingenjör	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
2 byråingenjörer	4,400	3,000	600	8,000	
1 notarie	2,200	1,500	300	4,000	
1 registrator, tillika aktuarie .	2,200	1,500	300	4,000	
1 revisor och bokhållare . . .	2,200	1,500	300	4,000	
1 kvinnligt biträde	600	450	150	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor och efter 10 år med ytterligare 200 kronor.
4 kvinnliga biträden	2,400	1,800	600	4,800	
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.
1 »	700	350	150	1,200	
Till arfvoden åt ingenjörsbiträden och amanuenser, gratifikationer åt extra tjänstemän och extra vaktmästare, godtgörelse åt tillfälliga rit- och skrifbiträden samt vikariatsersättningar	—	—	—	24,500	
1 distriktschef	3,000	—	—	3,000	
5 distriktschefer	15,000	—	—	15,000	
1 distriktsingenjör	1,500	—	—	1,500	
7 distriktsingenjörer	10,500	—	—	10,500	
Summa	—	—	—	**132,000**	

Anm. 1. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej utgå till honom äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

Anm. 2. Pensionsunderlaget för distriktschef skall utgöra 4,000 kronor och för distriktsingenjör 2,000 kronor.

Gällande ordinarie aflöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (jämte därunder lydande distriktstjänstemän) slutar å en summa af 86,400 kronor. *Kostnadsberäkning.*

Därjämte är å extra stat för år 1911 anvisadt ett belopp af 15,400 kronor till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

De ifrågavarande båda anslagen uppgå sålunda sammanlagdt till 101,800 kronor.

Kommitténs förslag till stat upptager en slutsumma af 132,000 kronor. Då det anslagsbehof, hvarför, enligt hvad nyss är nämndt, medel anvisats å extra stat, skulle genom den nya aflöningsstaten få anses vara fylldt, innebär alltså kommitténs förslag en anslagsförhöjning af 30,200 kronor.

Härvid har dock icke hänsyn tagits till ålderstillägg, hvilka, såsom hittills, skulle utgå af sjätte hufvudtitelns gemensamma förslagsanslag till ålderstillägg. I detta hänseende torde emellertid vara att märka, att vid bifall till kommitténs förslag ökade utgifter från sistnämnda anslag komma att föranledas.

Emellertid torde böra i motsatt riktning framhållas, att till vissa befattningshafvare i och under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utgått extra lönetillägg, som för år 1910 uppgått till ett sammanlagdt belopp af 2,688 kronor 31 öre, äfvensom att styrelsen erhållit bemyndigande af Kungl. Maj:t att till utgången af år 1911 hafva en extra vaktmästare anställd mot en efter tre kronor om dagen beräknad, från sjätte hufvudtitelns allmänna besparingar utgående aflöning.

Enligt det förslag, som kommittén ofvan under rubriken aflöningsvillkor framställt i anslutning till under senare år i sådant hänseende gifna bestämmelser, skulle de förutvarande innehafvare af ordinarie befattningar i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja öfvergå till den nya aflöningsstaten, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes *Öfvergångsförhållanden.*

af bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem.

Kommittén har emellertid icke ansett erforderligt att uppgöra någon särskild öfvergångsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte därunder lydande distriktstjänstemän, då fullt tillräckliga medel å den af kommittén föreslagna ordinarie staten skulle finnas tillgängliga för den eller dem af de nuvarande ordinarie befattningshafvarna, som må komma att kvarstå å den äldre staten.

Inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel.

Kommittén anser sig i sammanhang med frågan om väg- och vattenbyggnadsstyrelsen böra något beröra spörsmålet om anslag till inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel.

I fråga om tillkomsten af detta anslag torde från det föregående böra erinras, hurusom Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen vid 1904 års riksdag föreslog, att för anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel måtte å extra stat för år 1905 anvisas 5,000 kronor till arfvode åt en hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anställd maskininspektör.

Uti skrifvelse den 9 mars 1904 (n:r 14) meddelade Riksdagen, att hvad i detta ärende blifvit upplyst synts otvetydigt gifva vid handen, att den kontroll, som från statens sida utöfvades i syfte att skydda trafiksäkerheten på de enskilda järnvägarna, icke kunde anses vara tillfredsställande. Hvad särskildt anginge underhållet af dessa järnvägars rullande materiel, hade behofvet af en mera effektiv kontroll för berörda ändamål med styrka framhållits af såväl väg- och vattenbyggnadsstyrelsen som järnvägsstyrelsen, hvilka båda ämbetsverk emellertid varit af olika mening i fråga om kontrollens anordnande, i det att hvartdera verket ansett sig vara bäst ägnadt för utöfvandet af densamma.

Enligt Riksdagens mening vore det af verkligt behof påkalladt, att fullt bestämda och tydliga föreskrifter meddelades ej blott rörande kontrollen öfver den rullande materielen vid enskilda, för allmän trafik upplåtna järnvägar, utan äfven med afseende å kontrollen öfver själfva banan samt trafikens skötande på de enskilda järnvägarna. Statens kontrollerande verksamhet på dessa områden vore för det dåvarande fördelad mellan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt järnvägsstyrelsen, men grän-

serna mellan dessa myndigheters befogenhet vore ingalunda klart uppdragna och sättet för kontrollens utöfvande vore ej heller tillräckligt noga bestämdt.

Under dåvarande förhållanden kunde det icke synas Riksdagen lämpligt att för framtiden fastslå, hvarest någon viss gren af denna kontrollverksamhet borde vara förlagd, och Riksdagen hade därför icke ansett sig böra i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag fatta beslut om anställande hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen af viss tjänsteman för inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel.

Då det emellertid finge anses ådagalagdt, att ett anslag å det begärda beloppet vore erforderligt, för att den myndighet, som redan hade sig ålagdt att utöfva denna tillsyn, måtte sättas i stånd att på ett mera tillfredsställande sätt fullgöra detta sitt åliggande, hade Riksdagen, för möjliggörande af en verksam kontroll å enskilda järnvägars rullande materiel, på extra stat för år 1905 anvisat 5,000 kronor att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande.

Enahanda belopp har sedermera för samma ändamål beviljats på extra stat för hvart och ett af åren 1906—1911.

Den 31 december 1904 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse angående kontroll öfver enskilda järnvägars rullande materiel (svensk författningssamling n:r 68).

Enligt nämnda kungörelse äger förrättningsman att för vissa förrättningar, som omförmälas i kungörelsen, uppbära ersättning af järnvägsägare.

De ofvanberörda af Riksdagen beviljade anslagsbeloppen hafva användts till beredande af ett årligt arfvode å 5,000 kronor åt en under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lydande maskininspektör.

Uti det betänkande och förslag till bestämmelser för tillgodoseende af trafiksäkerheten å enskilda järnvägar m. m., som den 26 september 1907 afgafs af den utaf Kungl. Maj:t för ändamålet tillsatta kommitté, har föreslagits, att kontrollen öfver enskilda järnvägars rullande materiel skulle i sin helhet förläggas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt

att besiktning af materiel skulle verkställas af två maskininspektörer, anställda hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Då emellertid spörsmålet angående ordnandet af denna inspektion ännu icke blifvit slutligen behandladt, har löneregleringskommittén, i sakens så beskaffade skick, icke ansett sig böra ifrågasätta annan ändring af nuvarande förhållanden, än att det anslag, som — i afvaktan på frågans definitiva lösning — må komma att såsom hittills för ändamålet i fråga ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande, må utgå med något förhöjdt belopp.

Aflöningsförmånerna för den nuvarande maskininspektören utgöras, såsom förut är antydt, dels af ett arfvode å 5,000 kronor och dels ersättning för förrättningar enligt taxa. Därjämte lärer maskininspektören fått åtnjuta extra lönetillägg med tillämpning af grunderna för sådant lönetillägg åt en del statstjänstemän.

Angående beloppet af maskininspektörens nettoinkomst af arbete har kommittén fått mottaga uppgifter omfattande åren 1908—1910.

Enligt hvad som framgår af nämnda uppgifter, har maskininspektören, utöfver sitt arfvode af statsmedel, uppburit för ritningsgranskning och tillverkningskontroll

år 1908	200	kronor
» 1909	1,100	»
» 1910	2,030	»

Då de åligganden, som tillhöra maskininspektören, äro både ansvarsfulla och synnerligen ansträngande, har kommittén ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke för beredande åt honom af ett till 6,000 kronor förhöjdt fast arfvode anslaget i fråga må höjas till nämnda belopp.

Utdrag af protokoll, hållet hos den af Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 tillsatta kommitté för afgifvande af förslag rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m.

1911 den 4 februari.

Närvarande:

Herr Ordföranden samt Herrar grefve Klingspor, Björklund, Carl Persson, af Callerholm och Vide äfvensom Herr Ekdahl.

§ 1.

Behandlades frågorna om reglering af löneförhållanden m. m. beträffande väg- och vattenbyggnadsstyrelsen; och beslöt kommittén att med underdånig skrifvelse af denna dag öfverlämna till Kungl. Maj:t förslag i ämnet, innefattadt i delen XXVIII af kommitténs betänkanden.

Därvid afgåfvo Herrar Björklund, Carl Persson och Ekdahl de särskilda meningar i ärendet, som finnas återgifna här efteråt.

1:o) Herr **Björklund:**

»Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsbefattning omfattar enligt gällande instruktion, § 1, tekniska och administrativa ärenden, som angå anläggning eller förbättring af vägar, broar, färjor, kanaler, slussar, hamnar och andra dylika företag,

sjöars och vattendrags tillgodogörande för sjöfart, flottning eller andra industriella behof och i samband därmed nödiga anläggningar,

arbeten för beredande af större odlingsföretag, skydd mot öfversvämning eller minskning af frostländighet, samt

enskilda järnvägar, afsedda för allmän trafik.

De sålunda omförmälda arbetena äro enligt § 2 dels

a) sådana, som utföras af enskilda personer, bolag eller menigheter, antingen helt och hållet på egen bekostnad eller med understöd af staten i form af anslag, lån eller andra förmåner, för så vidt dessa arbeten äro af den beskaffenhet, att Kungl. Maj:ts tillstånd erfordras för deras verkställande, och arbetena blifvit i afseende å så väl utförandet som vidmakthållandet för det allmännas nytta ställda under styrelsens kontroll; och dels

b) sådana, som utföras af staten och på dess bekostnad genom styrelsens omedelbara försorg, äfvensom sådana, hvilka fortfarande äro ställda under styrelsens öfverinseende och förvaltning.

I afseende å de under a) omförmälda allmänna arbetena åligger det styrelsen enligt § 3 hufvudsakligast att granska och, där sådant finnes behöfligt, låta omarbeta ritningar och förslag, att hafva tillsyn öfver arbetenas utförande i enlighet med de af Kungl. Maj:t fastställda planer och gifna föreskrifter samt att öfvervaka det redan utförda anläggningar varda ändamålsenligt och i enlighet med gifna föreskrifter underhållna.

Med arbeten af den beskaffenhet, som ofvan omförmäles under litt. b), har enligt § 4 väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omedelbar befattning i afseende å så väl utförandet af fastställda planer samt förvaltande och redovisande af därtill anslagna medel, som ock öfvervakandet af anläggningarnas underhåll och ändamålsenliga begagnande, intill dess desamma ställas under vård och öfverinseende af annan statens myndighet.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet är sålunda af tvenne väsentligen olika slag, i hufvudsak afseende dels kontroll å arbeten, som utföras af enskilda företagare, dels ock självständigt utförande af arbeten för statens räkning.

Vid utöfning af verksamhet utaf antydda slag kommer väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tämligen nära de arbetsområden, som anvisats åt tvenne senare än väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inrättade allmänna verk, nämligen landtbruksstyrelsen och vattenfallsstyrelsen.

Landtbruksstyrelsen åligger enligt instruktion af den 2 oktober 1908, bland annat, att gemensamt med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till Kungl. Maj:t afgifva utlåtanden i frågor, som röra statsunderstöd för vattenafledningsoch afdiknings- och odlingsföretag eller arbeten, som afse minskande af frostländighet, äfvensom att, likaledes gemensamt med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, bestämma tiden, inom hvilken företag, till hvars utförande lån från odlingslånefonden beviljats, skall vara fullbordadt. Landtbruksstyrelsen skall ock hafva tillsyn öfver dylikt odlingsarbetes utförande i enlighet med fastställd plan och gifna föreskrifter. Landtbruksstyrelsen tillkommer ock att meddela slutgiltigt godkännande af själfva odlingsarbetet.

Vattenfallsstyrelsen har enligt instruktion af den 31 december 1908 till uppgift, bland annat, att förvalta såväl den egendom, som förut hört under styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk, däribland vattenfallen i Göta älf, som äfven andra staten tillhöriga mera betydande vattenfall och för deras tillgodogörande nödig mark, att handlägga ärenden angående vattenfallens disposition och sättet för deras bebyggande samt angående inköp af vattenfall, att besluta om uthyrning af kraft från statens kraftverk och om de anläggningar, som därför erfordras, samt att planlägga och utföra sjöregleringar eller andra åtgärder, som äro af beskaffenhet att befrämja tillgodogörandet af vattenkraften inom landet.

I likhet med kommitténs flertal finner jag det uppenbart, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen fortfarande bör hafva till uppgift att handlägga de i styrelsens instruktion angifna, till utförande af enskilda personer, bolag eller menigheter afsedda arbeten, som angå anläggning eller förbättring af vägar, broar, färjor, kanaler, slussar, hamnar och andra dylika företag, sjöars och vattendrags tillgodogörande för sjöfart, flottning eller andra industriella behof och i samband därmed nödiga anläggningar samt enskilda järnvägar, afsedda för allmän trafik.

Hvad däremot beträffar sådana ärenden, som angå arbeten för beredande af större odlingsföretag, skydd mot öfversvämning eller minskning af frostländighet, äro dessa dels af beskaffenhet att enligt nu gällande bestämmelser böra handläggas gemensamt af väg- och vattenbyggnadssty-

relsen och landtbruksstyrelsen, dels i öfrigt af sådan art, att, då de i stort sedt åsyfta åtgärder till jordbrukets främjande, det torde kunna ifrågasättas, huruvida de ej böra behandlas af sistnämnda ämbetsverk.

Beträffande därefter sådana i § 2 mom. b) af instruktionen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omförmälda arbeten, som utföras af staten och på dess bekostnad genom denna styrelses omedelbara försorg, synes det mig likaledes kunna ifrågasättas, huruvida ej jämväl i detta mom. afsedda ärenden angående arbeten för beredande af större odlingsföretag, skydd mot öfversvämning eller minskning af frostländighet lämpligen kunde öfverflyttas till landtbruksstyrelsen, samt huruvida ej i samma mom. afsedda ärenden, som angå dels anläggning och förbättring af kanaler, slussar och andra dylika företag och dels sjöars och vattendrags tillgodogörande för sjöfart, flottning eller andra industriella behof och i samband därmed nödiga anläggningar — hvilka ärenden synas mig närmast hafva samhörighet med de ärenden, som handläggas af vattenfallsstyrelsen — skulle kunna dit öfverflyttas.

Om väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsverksamhet begränsades på sätt jag nu antydt, skulle den komma att omfatta hufvudsakligen dels kontroll af arbeten, som utföras af enskilda och dels frågor om anläggning på statens bekostnad och genom styrelsens omedelbara försorg af vägar, broar, färjor, hamnar och andra dylika företag.

Skulle hvad jag ofvan antydt befinnas förtjäna beaktande, lärer emellertid däraf föranledas ytterligare utredning i ärendet, såväl med hänsyn till behofvet af personal som i åtskilliga andra afseenden, samt i följd däraf uppskof med den nu föreliggande löneregleringsfrågan. För att personalen icke skulle blifva lidande genom ett sådant uppskof, kunde dock under berörda förutsättning löneförbättring åt densamma under tiden beredas genom en provisorisk löneregler i enlighet med de principer, som vid 1910 års riksdag gjorts gällande beträffande statsdepartementen m. fl. ämbetsverk.»

2:o) Herr **Carl Persson:**

»De nuvarande innehafvarna af öfverdirektörs-, byråchefs-, byråingenjörs- och notariebefattningarna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

äro resp. öfverste, öfverstelöjtnanter, löjtnant och kapten vid väg- och vattenbyggnadskåren. Samtliga distriktschefer och distriktsingenjörer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten äro likaledes officerare vid samma kår.

Anledningen till detta förhållande är delvis att söka i de bestämmelser, som äro meddelade angående den genom Kungl. Maj:ts beslut den 22 december 1851 inrättade väg- och vattenbyggnadskåren. Enligt samma dag utfärdadt reglemente (s. f. s. n:r 54) är kårens uppgift 'att tillhandagå Styrelsen för allmänna wäg- och wattenbyggnader i den befattning med allmänna arbeten, som enligt gällande Instruktion Styrelsen tillkommer. Corpsens Officerare kunna ock under krig, i händelse af behof, kommenderas till ingeniörstjenstgöring vid Arméen'.

Kåren bestod enligt berörda reglemente af 'en Öfwerste och Chef, som derjemte tills widare är Chef i Styrelsen för allmänna wäg- och wattenbyggnader; en Öfwerste-Löjtnant, som i nämnda Styrelse bestrider Bureau-Chefs-befattningen; fem Majorer, hwilka i de särskilda wäg- och wattenbyggnads-distrikten tjenstgöra såsom Distrikts-Chefer; samt ett tills widare obestämdt, efter behofwet lämpadt, antal Officerare af Kapitens- och Löjtnants-graderne'.

I enlighet med senare utfärdade bestämmelser består kåren för närvarande af 1 öfverste och chef (tillika öfverdirektör och chef för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen), 3 öfverstelöjtnanter (af hvilka 2 äro byråchefer i nyssnämnda styrelse), 13 majorer (af hvilka 6 äro chefer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten), 43 kaptener och 73 löjtnanter.

Då det enligt mitt förmenande icke kan vara lämpligt, att personer, som befordrats till ordinarie tjänstemän i ett civilt ämbetsverk — väg- och vattenbyggnadsstyrelsen är ju faktiskt ett sådant — tillåtas kvarstå och vinna befordran vid väg- och vattenbyggnadskåren, har jag ansett mig böra påyrka, att officerare vid kåren då de befordras till ordinarie statstjänst skola vara skyldiga att afgå från sina beställningar vid kåren.

Enär enligt förberörda reglemente vissa officersbeställningar vid väg- och vattenbyggnadskåren skola vara förenade med vissa beställningar vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller därunder lydande distriktsförvalt-

ningar, lärer, i händelse af bifall till mitt berörda yrkande, reglementet för väg- och vattenbyggnadskåren böra i förevarande hänseende revideras.»

3:o) Herr **Ekdahl**:

»Emot kommitténs beslut i fråga om

1:o) löneförmåner för öfverdirektören och chefen samt för de tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen,

2:o) bibehållande såsom 2:dra gradens tjänst af befattningen såsom föredragande för ekonomiska och administrativa ärenden inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen,

3:o) antalet af å ordinarie stat föreslagna ingenjörer å tekniska afdelningen och å järnvägsafdelningen, samt

4:o) föreslagna löne- och pensionsbeloppen för distriktsingenjörerna,

får jag härmed anföra min afvikande mening.

I. I fråga om de löneförmåner, som borde tillkomma öfverdirektören och de tekniska byråcheferna, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uti sin till kommittén aflämnade promemoria anfört,

att redan 1874 års löneregleringskommitté betonat, att, då de till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens handläggning hörande ärenden vore af synnerlig vikt för det allmänna, nödvändigheten däraf, att styrelsens maktpåliggande verksamhet utöfvades af personer med tillräcklig sakkunskap, därföre icke kunde nog framhållas, samt att staten måste i fråga om befattningar, som hos innehafvarne kräfde egenskaper, användbara för och eftersökta af den enskilda företagsamheten, tillse, att aflöningsförmånerna bestämdes till sådana belopp, att personer med verklig och framstående duglighet kunde finna med sin fördel förenligt att för dem afstå från de med den enskilda verksamheten förenade större, om än mera tillfälliga fördelarna,

och vidare att dåvarande statsrådet och chefen för civildepartementet vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 9 januari 1880 af kommitténs förslag framhållit, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hade att i flera för särskilda orter och landet i dess helhet synnerligen viktiga frågor af-

gifva utlåtanden, hvarvid styrelsen icke kunde stanna vid att endast uttala ett gillande eller förkastande af framställda förslag utan ofta måste på grund af egen erfarenhet och sakkännedom åstadkomma den för frågans lösning erforderliga utredning, att för nöjaktig behandling af sådana frågor som ansökning om tillstånd till och fastställande af plan för anläggning af järnvägar, kanaler och större hamnar samt sänkning af större sjöar och andra betydligare vattenregleringsförslag, erfordrades icke allenast öfverlägsna kunskaper i ingenjörsvetenskapen, utan därjämte framstående insikter uti samt öppen blick för landets administrativa och ekonomiska förhållanden, samt att departementschefen jämväl förklarat, att staten måste, såsom kommitterade erinrat, i fråga om sådana befattningar tillse att aflöningsförmånerna bestämdes till sådana belopp, att personer med verkligt framstående duglighet kunde erhållas för befattningarna i fråga.

Med erinran härom får jag såsom min inom kommittén förut muntligen häfdade mening framhålla, att det är af största vikt att löneförmånerna för öfverdirektören och de tvenne tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen blifva så afpassade, att staten kan påräkna såväl att förvärfva som ock att behålla å dessa tjänstebefattningar dugande krafter, och att i båda dessa afseenden förhållandena blifva synnerligen otillfredsställande, därest de af kommittén föreslagna lönerna vinna fastställelse.

Statens och det allmännas anspråk på en sakkunnig pröfning af landets tekniska frågor inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhetsområde kräfver med nödvändighet, att öfverdirektörens och de tekniska byråchefernas tekniska sakkunskap skall vara af den grundlighet och omfattning, att den kan behärska hela det vidsträckta väg- och vattenbyggnadsfacket och garantera en omsorgsfull och vederhäftig pröfning och utredning af de i hela landets ekonomiska utveckling ingripande frågor om land- och vattenkommunikationers anläggning och underhåll, om vattenkraftens rationella tillgodogörande och därmed sammanhängande frågor, om sjöars och vattendrags reglering och ändamålsenligaste utnyttjande för sjöfart, flottning och industriella behof.

Det måste därför enligt min åsikt vara af den största vikt och betydelse för såväl staten och det allmänna som för de enskilda ekonomiska

och industriella intressena att öfverdirektörs- och de tekniska byråchefsplatserna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen må kunna besättas med personer, som äro de inom väg- och vattenbyggnadsfacket mest praktiskt erfarna och utbildade ingenjörer af sådan kompetens, att de icke må vara underlägsna de mest framstående ingenjörer, som inom ifrågavarande fack hafva sin verksamhet såsom förslagsställare eller ledare och utförare af allmänna väg- och vattenbyggnadsarbeten.

Men skall staten kunna besätta dessa platser med personer med sådan framstående kompetens, så bör också aflöningsförmånernas belopp icke urgöra ett hinder härför, utan verkligen möjliggöra detta.

Vare sig man nödgas söka de kompetenta personerna för dessa platser bland cheferna i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, hvartill utsikt förefinnes på grund af dessa tjänstemäns omfattande verksamhet just på områdena för styrelsens arbete, eller man kan finna dem bland icke förut i statstjänst anställda utöfvare af väg- och vattenbyggnadsfacket, så hafva såväl distriktscheferna som andra framstående väg- och vattenbyggnadsingenjörer en verksamhet af sådan beskaffenhet, att den bereder dem så stora inkomster, att det enligt min åsikt torde blifva utsiktslöst för staten att kunna besätta öfverdirektörs- och tekniska byråchefsplatserna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med personer af tillräcklig teknisk kompetens och mogen praktisk erfarenhet inom yrket, därest löneförmånerna inskränkas till resp. 10,000 och 8,100 kronor. Distriktscheferna hafva enligt de från dem infordrade uppgifterna inkomster, som uppgå till mellan 12,000 och 28,000 kronor, och af taxeringskalendrarna kan inhämtas, att andra mera framstående väg- och vattenbyggnadsingenjörer hafva inkomster, som uppgå till enahanda eller ännu större belopp pr år. Öfverdirektören och de tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äro tvungna att vara bosatta å den dyraste platsen i riket — hufvudstaden eller dess omedelbara omnejd — medan distriktscheferna kunna hvar och en inom 4 à 5 län fritt söka sig den billigaste orten till bostadsplats.

Med de af kommittén föreslagna löneförmånerna blefve både öfverdirektören och de två tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen fortfarande vida sämre ställda än både de dem underlydande

distriktscheferna och andra jämförliga väg- och vattenbyggnadsingenjörer, som vore kompetenta att fylla platserna på ett för staten och det allmänna erforderligt sätt. Det skulle då icke innebära någon lockelse för en distriktschef eller för en annan framstående väg- och vattenbyggnadsingenjör att antaga anbudet att blifva öfverdirektör eller teknisk byråchef i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, då hans ekonomiska ställning blefve så väsentligt försämrad genom en dylik förflyttning. Lockelsen härtill ökas gifvetvis icke särskildt därigenom att icke ens de ifrågavarande tekniska byråcheferna hafva samma möjligheter som distriktscheferna att genom enskilda ingenjörsuppdrag förvärfva sig de för bestridande af de alltjämt växande lefnadskostnaderna i hufvudstaden erforderliga inkomsterna utöfver den med statstjänsten förenade lönen. De båda tekniska byråchefernas i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kräfvande dagliga arbete å tjänsterummet och i hemmet med utarbetande af tjänsteutlåtanden och utredningar gör det svårt för dem att dessutom ägna sig åt enskilda ingenjörsuppdrag. Sådana kräfva resor och undersökningar på främmande ort, och detta kommer alltför mycket i kollision med statstjänstens åligganden för att sådana kunna i någon mera inbringande mån af byråcheferna emottagas och utföras, utan att statstjänsten blefve lidande.

Jag är därför af den mening, att aflöningsförmånerna för de ifrågavarande befattningarna icke böra sättas för lågt i förhållande till hvad dugande väg- och vattenbyggnadsingenjörer förtjäna, på det att framstående förmågor icke må afskräckas från dessa statstjänster eller drifvas öfver till den privata verksamheten.

Då jag förutsätter, att det är meningen, att kommittén skall taga skälig hänsyn till de faktiska nutida förhållandena inom väg- och vattenbyggnadsverksamheten och icke endast schablonmässigt söka inpressa ett tekniskt ämbetsverk inom ramen för den för statskontoret och med detta jämnställda ämbetsverk af uteslutande eller hufvudsakligen administrativ natur fastställda s. k. normalstaten, så anser jag det böra med nödvändighet tagas hänsyn till att den tekniska sakkunskapen och utbildningen måste ersättas efter grunder, som icke hämtats från med den tekniska verksamheten ojämförbara arbetsfält. Annars löper staten fara att i stället för de mera framstående få de svagaste tekniska krafterna — till skada för staten

och för allmänheten, som då icke kunna få någon tekniskt erfaren och praktisk behandling af allmänna ärenden, som röra industriella och kommunikationsfrågor.

Jag har därför inom kommittén gjort gällande och vill här fortfarande göra gällande, att man borde frigöra sig från principen att i aflöningshänseende jämföra öfverdirektören och de två tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med innehafvare af motsvarande tjänstegrader vid de öfriga centrala verken och i stället taga skälig hänsyn till de aflöningsförmåner, som erbjudas de ledande männen vid exempelvis de större enskilda järnvägarna, beträffande hvilka löneförmåner jag hänvisat och hänvisar till de af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sin förberörda promemoria till kommittén lämnade uppgifter. Äfven om det icke kan vara behöfligt att staten betalar öfverdirektören och de tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lika höga löner som dem, hvilka den privata verksamheten kan bereda innehafvare af sådana kvalifikationer, som de för dessa platser erforderliga, så synas lönerna för ifrågavarande befattningar åtminstone böra så afpassas, att skillnaden icke blifver alltför betydande och därigenom medför risken att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen mister dugande krafter, därför att de på grund af anbud om afsevärdt högre betalning öfvergå till enskilda befattningar, eller går miste om sådana krafter, därför att de på grund af innehafvande af väsentligen större inkomster vid enskilda företag icke kunna vilja emottaga kallelse till sagda befattningar i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Staten har ju också, just för att kunna förvärfva kompetenta personer för de statstjänster, som erfordra mera framstående kompetens inom väg- och vattenbyggnadsfacket, hvars ställning på arbetsmarknaden är synnerligen god, måst använda en helt annan måttstock vid tillmätandet af löneförmånerna, än när det gäller statstjänster, som icke erfordra teknisk sakkunskap och mogen erfarenhet inom nämnda fack. Inom de andra tvenne tekniska ämbetsverk — järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen — där dylik fackkunskap och erfarenhet erfordras, har staten sålunda bestämt löneförmånerna för cheferna till 20,000 kronor, för souschefen i järnvägsstyrelsen och för öfveringenjören vid statens järnvägsbyggnader till 12,000 kronor, och för öfveringenjören i vattenfallsstyrelsen till 15,000

kronor. Grunden härtill lärer icke kunna vara den, att dessa båda tekniska ämbetsverk äro förvaltande, ty då hade liknande aflöningsförmåner jämväl bort beredas cheferna och byråcheferna i generalpoststyrelsen, domänstyrelsen och telegrafstyrelsen, utan lärer orsaken vara att söka däruti att för innehafvarne af de ofvannämnda befattningarna i järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen måste fordras framstående sakkunskap och beprövad erfarenhet inom järnvägsbyggnads- och vattenbyggnadsfacket. Jag har på dessa grunder inom kommittén förklarat mig anse det vara både följdriktigt och befogadt att vid bestämmandet af löneförmånerna för öfverdirektören och de båda tekniska byråcheferna gå väsentligen utöfver de för de icke tekniska ämbetsverken stadgade s. k. normallönerna.

Inom kommittén har jag därför ock påyrkat, att kommittén borde för öfverdirektören och de tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslå de uti styrelsens promemoria angifna löneförmånerna, resp. 15,000 och 12,000 kronor, samt därvid framhållit, att detta kunde ske på sådant sätt, att därvid fästades samma villkor, som gälla beträffande de löneförmåner, som utgå till vattenfallsdirektören samt till chefen och souschefen för statens järnvägar, eller att öfverdirektören och de tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under de ändrade benämningarna »väg- och vattenbyggnadsdirektören» och »öfveringenjören för allmänna tekniska afdelningen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen» samt »öfveringenjören för järnvägsafdelningen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen», förordnades för perioder af 5 à 6 år mot åtnjutande af arfvoden af resp. 15,000 och 12,000 kronor med villkor bland annat:

att de skulle vara berättigade att från och med månaden näst efter den, under hvilken de uppnått 65 lefnadsår, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära de årliga pensioner, som enligt »normalplanen» skulle utgå,

att de, i händelse de före uppnådda 65 lefnadsår antingen på grund af sjukdom eller därigenom, att de efter utgången af den tid, för hvilken de förordnats, icke erhålla förnyadt förordnande, eller ock eljest utan egen begäran nödgas afgå från sina befattningar utan att på grund af tjänstefel hafva förverkat desamma, skola vara berättigade att uppbära samma årliga pensioner för tiden intill dess de uppnått 65 års ålder,

att de, i händelse de före utgången af den tid, erhållet förordnande afser, befinnas af sjukdom oförmögna till vidare nöjaktig tjänstgöring, skola vara skyldiga att afgå mot åtnjutande af pension enligt dessa nu angifna bestämmelser.

Jag anser det icke vara med statens och det allmännas intresse öfverensstämmande, att löneförmånerna för öfverdirektören och de tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bestämmas till lägre belopp än till respektive 15,000 och 12,000 kronor under de af mig ofvan angifna villkor, och vidhåller jag denna min mening.

II. I fråga om bibehållande såsom 2:a gradens tjänst af befattninningen såsom föredragande för ekonomiska och administrativa ärenden inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen får jag framhålla, att den kontinuerliga ökningen af arbetsbördan inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ingalunda lämnat byrådirektören för den administrativa afdelningen oberörd, utan att de successiva höjningarna i fonderna för statsanslag och statslån till vägar, hamnbyggnader, brobyggnader, farleder, vattenafledningsoch frostafdikningsföretag och enskilda järnvägar m. m. äfven i hög grad ökat arbetsbördan för denne ledamot af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hvarom vittnar den i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens till kommittén aflåtna promemoria intagna tablån öfver ärendenas tillväxt å denna afdelning under tiden 1893—1908. Då det åligger byrådirektören bl. a. att upprätta förslag till kontrakt och säkerhetsförbindelser angående med statsbidrag understödda anläggningar och arbeten samt att granska inkommande sådana kontrakts- och säkerhetshandlingar, har med fondernas upprepade höjning jämväl det ekonomiska ansvar, som påhvilar denne ledamot af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såväl som styrelsens öfverdirektör och chef, i samma mån ökats, icke minst särskildt beträffande sådana företag som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anbefallts att låta på entreprenad utföra under styrelsens direkta öfverinseende.

Då vidare härtill kommer, att å byrådirektörens beredning och föredragning komma alla på styrelsen ankommande administrativa och ekonomiska ärenden, därvid kunna förekomma ärenden af exempelvis så omfattande och viktig beskaffenhet som förslag till ändring af entreprenadförord-

ningen, förslag till lag om expropriation, utlåtanden angående yrkesfarekommitténs betänkande, statsvetenskaplig examen m. m., samt då det uppenbarligen måste ställas stora kraf på kunskaper och erfarenhet i juridiska eller administrativa värf hos den ledamot i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hvilken har till särskild uppgift att tillse att styrelsens beslut blifva i öfverensstämmelse med gällande lag och författningar, så synes det mig vara rättvist, att innehafvaren af befattningen såsom föredragande för ekonomiska och administrativa ärenden inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med benämning af byråchef hänföres till den 3:e normala lönegraden för tjänstemän vid de centrala ämbetsverken, och detta så mycket mera som den arbetsbörda, hvilken — med ett antal ärenden, som numera uppgår till c:a 1,400 pr år, förutom styrelsens utanordningar å kassan, uppgående till c:a 500 pr år samt c:a 400 med tekniska afdelningen gemensamma ärenden — påhvilar denne ledamot af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, icke torde vara lindrigare än den, som förekommer för en del administrativa tjänstemän af byråchefs grad inom andra ämbetsverk. I hvarje fall synes mig ett bibehållande af nu ifrågavarande befattning såsom 2:a gradens tjänst icke vara befogadt, då löneregleringskommittén vid afgifvande af förslag till reglering af landtbruksstyrelsen år 1907 med användande af den för denna styrelses fyra ordinarie ledamöter gemensamma korta motiveringen: »med hänsyn till de anspråk på insikter och dugliglhet, som på dem måste ställas, samt den arbetsmängd, som hvilar på dem,» funnit sig böra tillstyrka, att jämväl den med nu ifrågavarande tjänst närmast jämförbara befattningen som sekreterare i sagda styrelse skulle hänföras till 3:e normala lönegraden, ehuruväl antalet till landtbruksstyrelsen inkomna mål och ärenden, som tillkomme sekreterarens beredning, året förut utgjorde endast 140, d. v. s. mindre än $^1/_{10}$ af det antal, som numera åligger byrådirektören för administrativa afdelningen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att bereda och föredraga.

Denna min förut inom löneregleringskommittén muntligen häfdade mening får jag jämväl här vidhålla.

III. I fråga om antalet å ordinarie stat föreslagna ingenjörer å tekniska afdelningen och å järnvägsafdelningen får jag framhålla, att väg- och

vattenbyggnadsstyrelsen uti sin till kommittén öfverlämnade promemoria starkt betonat, att de båda tekniska byråcheferna i styrelsen icke kunde på ett för staten och allmänheten tillfredsställande sätt fullgöra de dem påhvilande omfattande åliggandena med mindre än att de, hvar å sin afdelning, hade till biträde väl kvalificerade tjänstemän till erforderligt antal, anställda på ordinarie stat, samt att det för afhjälpande af det nuvarande missförhållandet mellan styrelsens arbetsbörda och dess arbetskrafter borde å hvardera tekniska afdelningen uppföras på ordinarie stat en förste och en andre byråingenjör och tre biträdande ingenjörer, förutom en maskininspektör å järnvägsafdelningen.

Kommittén har beträffande denna del af väg- och vattenbyggnadsstyrelsens yrkande beslutit föreslå, dels att å ordinarie stat skulle uppföras å tekniska afdelningen en byråingenjör och 2 biträdande ingenjörer samt å järnvägsafdelningen en byråingenjör och en biträdande ingenjör, dels att i anslaget till extra biträden, vikariatsersättningar m. m. skulle upptagas arfvoden till 2 extra ingenjörsbiträden för hvardera afdelningen, äfvensom att den å järnvägsafdelningen f. n. befintliga maskininspektören icke skulle uppföras å ordinarie stat, utan att fortfarande ett extra anslag skulle förutsättas utgå för denna befattning, dock med till 6,000 kr. höjdt belopp.

Med hänsyn därtill att den kontroll och den öfvervakande skyldighet beträffande de enskilda järnvägarna, som åligger väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, är af synnerligen vidtomfattande beskaffenhet och afser icke blott det tekniska utförandet, utan omfattar äfven den ekonomiska granskningen af byggnadsplanerna och för alla järnvägsanläggningar, som utföras under åtnjutande af statslån, jämväl den ekonomiska kontrollen öfver hushållningen under anläggningen med de anvisade och i öfrigt tillgängliga medlen, samt afser vidare trafiksäkerheten med allt, hvaraf denna vid enskilda järnvägarna beror, kan jag — då alla dessa åligganden och särskildt den ekonomiska kontrollen å järnvägsanläggningar med statslån medföra och för framtiden måste medföra ett betydande arbete inom själfva väg- och vattenbyggnadsstyrelsen å dess järnvägsafdelning — icke finna riktigt, att å ordinarie stat å järnvägsafdelningen uppföra endast 1 byråingenjör och 1 biträdande ingenjör.

Då kommittén föreslår att å ordinarie stat skulle uppföras ett mindre antal ingenjörer å de båda tekniska afdelningarna än hvad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för sin del funnit vara önskvärdt, så komme det faktiskt större behofvet af ingenjörsbiträden fortfarande att få utfyllas genom anställande af behöfligt antal extra ingenjörer å båda afdelningarna, och *regleringen* af det behöfliga antalet borde då följdriktigast ske genom anställande af ett olika antal *extra* ingenjörer å de båda afdelningarna, därest så verkligen visar sig vara eller blifva erforderligt. Därest jag kunnat ansluta mig till kommittémajoritetens åsikt om tillräckligheten af endast *en* byråingenjör och *två* biträdande ingenjörer å ordinarie stat för den tekniska afdelningen, hade jag därföre likvisst måst vidhålla, att å ordinarie stat borde för järnvägsafdelningen uppföras samma antal ingenjörer som å tekniska afdelningen och att den af kommittén förutsatta skillnaden i ingenjörsantal å tekniska och å järnvägsafdelningen icke borde komma till synes å den ordinarie staten, utan först i anslaget till extra biträden.

Men med hänvisande till hvad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sin afgifna promemoria anfört i fråga om behofvet af tekniska arbetskrafter i ämbetsverket, får jag emellertid vidhålla yrkandet att å ordinarie stat borde för hvardera af tekniska och järnvägsafdelningen uppföras en *förste* och en *andre* byråingenjör samt 3 biträdande ingenjörer — af hvilka å järnvägsafdelningen en erfordras uteslutande som biträde åt maskininspektören — på sätt och med de löneförmåner, som af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sagda promemoria anförts, och får jag särskildt starkt framhålla att uppförandet å ordinarie stat af en förste och en andre byråingenjör för hvardera afdelningen med de af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen där föreslagna löneförmånerna är af den allra största vikt och nödvändighet för ämbetsverket.

Beträffande maskininspektören har jag inom kommittén framhållit, hurusom denna tjänstebefattning under nu rådande förhållanden är af mer än rimligt ansträngande natur. Då maskininspektören äger att utöfva kontroll å underhållet af all i bruk å de enskilda järnvägarna varande rullande materiel och att verkställa besiktning af alla nya lokomotiv och vagnar för de enskilda smalspåriga järnvägarna, innan de få tagas i bruk, förutom granskning af ritningar och specifikationer till rullande materiel, vi-

dare att sköta därmed förenade expeditionsgöromål, så torde, då de enskilda järnvägarnas sammanlagda längd och sammanlagda antal lokomotiv och vagnar öfverträffar statens järnvägars, det vara uppenbart att den arbetsbörda, som f. n. påhvilar väg- och vattenbyggnadsstyrelsens maskininspektör, är rent af onaturlig och fullkomligt utslitande. I afvaktan på den ökning af antalet maskininspektörer, som af trafiksäkerhetskommittén ansetts erforderlig, är det af synnerlig vikt att förbättra de nuvarande förhållandena genom att maskininspektörsbefattningen uppföres på ordinarie stat samt genom att ett ingenjörsbiträde å järnvägsafdelningen uppföres å ordinarie stat såsom medhjälpare åt maskininspektören.

Jag måste därför vidhålla min inom kommittén uttalade mening,

dels att å ordinarie stat borde uppföras för hvardera af tekniska och järnvägsafdelningen en *förste* och en *andre* byråingenjör samt tre biträdande ingenjörer, af hvilka senare en af de för järnvägsafdelningen behöfliga biträdande ingenjörerna erfordras uteslutande som biträde åt maskininspektören,

dels ock att maskinspektören borde uppföras å ordinarie stat med löneförmåner, som, med hänsyn till tjänstebefattningens stora vikt samt dess synnerligen ansträngande och kräfvande natur, skäligen borde bestämmas till 5,000 kronor i lön, 2,500 kronor i tjänstgöringspenningar och tvenne ålderstillägg af 500 kronor efter 5 och 10 år.

IV. I fråga om löne- och pensionsbelopp för distriktsingenjörerna måste jag vidhålla mitt inom kommittén gjorda yrkande att för de å ordinarie stat uppförda distriktsingenjörerna åtminstone pensionsbeloppet icke borde sättas lägre än till 3,000 kronor.

Skall det icke, liksom tidigare, jämväl framdeles blifva tvunget att af hänsyn till distriktsingenjörs ekonomiska ställning och hans långvariga och plikttrogna arbete i statens tjänst förskaffa honom distriktschefstjänst genom transport till annat distrikt, ehuru han redan hunnit så nära pensionsåldern, att han skulle hafva att tjänstgöra som distriktschef endast det fåtal år, som erfordras för att erhålla den högre distriktschefspensionen, så borde pensionen för distriktsingenjör icke sättas till ett så ringa belopp som 2,000 kronor. Sättes däremot pensionen för distriktsingenjören till

det mera skäliga beloppet af 3,000 kronor, så kunna dylika förflyttningar undvikas, och vid inträffande ledigheter till chef i ledigblifvet distrikt befordras den distriktsingenjör, som är i detsamma anställd och således redan besitter den ingående kännedom om distriktets särskilda förhållanden, som det enligt gällande instruktion åligger distriktschef att förskaffa sig, hvilken naturliga succession i regel torde vara bäst för ämbetsverket och det allmänna.

Vidare skulle för staten följa fördelen att i dylika fall få utbetala endast de lägre distriktsingenjörspensionerna i stället för de högre distriktschefspensionerna, samt för ämbetsverket att på de mera maktpåliggande distriktschefsposterna erhålla yngre och mera arbetsdugliga krafter, hvilket jämväl vore för det allmänna bäst.

Att bibehålla distriktsingenjörslönen till 1,500 kronor kan jag ej heller finna vara skäligt, dels med hänsyn till distriktsingenjörernas ansvarsfulla arbete i statens tjänst, dels med hänsyn till att af denna lön skulle utgå både pensionsafgift, som de för närvarande icke hafva att erlägga, och, då de äro i saknad af hyresbidrag, hyra för den tjänstelokal, som de måste upplåta åt staten för tjänstens skötande och för förvaring af tjänsten tillhörande arkiv.

För min del får jag sålunda vidhålla mitt yrkande, att distriktsingenjörslönen vid dessa tjänsters uppförande å ordinarie stat borde sättas till minst 2,500 kronor och pensionsbeloppet till minst 3,000 kronor.

Ur formell synpunkt anser jag icke tillbörligt att i denna min reservation bemöta hvad öfriga reservanter påyrkat eller ifrågasatt uti sina till kommitténs förslag här fogade särskilda reservationer, hvarför jag finner mig böra inskränka min reservation till allenast hvad jag här ofvan anfört. Jag kan göra detta, då jag måste förutsätta, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, i likhet med hvad som i regel torde hafva ägt rum vid behandling af andra ämbetsverks löneregleringsfråga, torde komma att sättas i tillfälle att öfver kommitténs förslag afgifva underdånigt utlåtande, hvilket synes mig för ämbetsverket så mycket angelägnare, som det uti förberörda reservationer nu framlagts synpunkter i fråga om löneregleringen

för ämbetsverket och dess underlydande tjänstemän i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, hvilka synpunkter ämbetsverket hittills icke haft anledning att taga befattning med, men rörande hvilka dess yttrande torde erfordras.»

In fidem:

Elis Sidenbladh.